

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 5 september 2016*§ 2 Interpellation om tjejers rätt att bada utan att bli antastade (nr 2016:1)*

Anförande nr 1

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för välkomsthälsningen, ordförande och fullmäktige! Det är jättekul att vara tillbaka. Jag vill börja med att tacka för svaret. Jag ser i svaret på min interpellation, men också i de handlingar som har gått ut och gått igenom idrottsnämnden, att det har vidtagits åtgärder för en bättre trygghet och säkerhet på Eriksdalsbadet men också på de andra badhusen i Stockholm. Det är bra, men det duger fortfarande inte.

Frågan kvarstår. Hur ser det ansvariga borgarrådet på detta? Ska tjejer behöva anpassa sina badvanor, och ska Stockholm använda metoden att separera bubbel-pooler? Det är min och Centerpartiets uppfattning att separerade bubbel-pooler sänder helt fel signaler från stadens sida. Det signalerar att det är tjejer som ska anpassa sig, att det är tjejerna som ska flytta på sig och att det är tjejerna som ska skydda sig. I stället borde vi skicka en tydlig signal om att vi ser de här övergreppen, vi anmäler de här brotten och vi lagför de här brotten. Det är på det sättet vi visar att vi tar tjejers trygghet på allvar, och det är också så vi får bort mörkertalen. Vi måste visa att det lönar sig att anmäla de här brotten.

Du skriver i ditt svar att det aldrig har varit en prioriterad fråga för er att separera badtider. Jag undrar vad du menar med det. Tack och lov för att det inte har varit en prioriterad fråga för Socialdemokraterna! Även om du skriver att det inte är en prioriterad fråga är det fortfarande inget svar på frågan om vad som är din uppfattning om könsseparerade pooler och om Stockholm kommer att fortsätta att använda det som redskap för att komma till rätta med problemen.

Anförande nr 3

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa försöker underbygga vår politik med ett så gediget faktaunderlag som möjligt. Därför läser jag ur Polismyndighetens, Nationella operativa avdelningens rapport *Lägesbild över sexuella ofredanden samt förslag till åtgärder* från den 16 maj i år. På s. 15 under rubriken *Badanläggningar* står: I 80 procent av anmälningarna från badhus var gärningsmännen av uppgiven eller fastställd utländsk härkomst. De flesta saknade svenskt personnummer, och i anmälningarna framgick att de tillhörde grupper av asylsökande pojkar.

Trots alla lögner, mörkläggnings- och pudlar inför etablissemangen och elitens tryck gör sommarens händelser att det finns alla skäl att utgå ifrån att det förhåller sig så här alltjämt. Gärningsmäns karakteristika spelar roll. Till exempel anser Vi socialkonservativa att vid ålder under 15 år är det en god ordning att polis, måhända civilklädd, följer med till hemmet efter gripandet. Mellan 15 och 18 år tas gärningsmannen med till polisstationen för att hämtas ut av föräldrar – detta för att i

förebyggande syfte markera allvaret i situationen och för att säkerställa att föräldrar underrättas med snabba och raka rör om vad som har inträffat. I fall med så kallade ensamkommande flyktingpojkar ska ju per definition inte föräldrar finnas att tillgå. Det bör få konsekvenser för samhällets tillvägagångssätt under tillrättavisningsprocessen.

Jag har tidigare förklarat för er att dessa ungdomar vet precis hur män ska uppföra sig mot flickor och kvinnor. Orsaken till att alltför många av dem ändå inte gör det är att det svenska samhället inte markerar mot tafsarna. I stället mörkar det officiella Sverige förövarnas grupptillhörighet. Hela samhället anpassar sig efter tafsarnas beteende, till exempel genom att införa könsuppdelade bubbelpooler i Eriksdalsbadet. Detta är signaler som tafsarna snabbt uppfattar. Precis som alla andra barn och ungdomar tänjer tafsarna på gränser. Om de märker att inga gränser finns fortsätter de att tafs.

Det här tycker ni inte om att höra, eller hur? Det man inte tycker om lyssnar man typiskt inte särskilt bra på, så det är nog bäst att jag läser det en gång till: I 80 procent av anmälningarna från badhus var gärningsmännen av uppgiven eller fastställd utländsk härkomst. De flesta saknade svenskt personnummer, och i anmälningarna framgick att de tillhörde grupper av asylsökande pojkar.

Detta läser jag alltså ur Polismyndighetens rapport.

Anförande nr 4

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! De rejäla åtgärderna lyser med sin frånvaro, Emilia Bjuggren. Det tror jag att vi är många som kan skriva under på. Jag tycker att du borde ta frågan på lite större allvar. Varför kan du inte införa rejäla åtgärder? Inför livstidsavstängning på kommunens badhus när någon beter sig på det här sättet! Eller inför id-kontroller så att man åtminstone vet vilka det är som vistas i våra badhus och så att det är lätt att lagföra dem som tafsar på och våldtar kvinnor och barn på våra badhus!

Så länge man inte gör något åt denna våg av sexuella ofredanden och våldtäkter som sveper över Stockholm och stora delar av Sverige kommer detta bara att fortsätta. Det kommer att bli värre och värre. De som drabbas är svenska kvinnor och svenska barn. Det är dags att agera nu. Annars kommer vi att få en situation som är helt ohållbar.

Anförande nr 5

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Interpellationen avgavs redan i januari. Det är beklagligt att det har tagit sju åtta månader innan den kom upp här i fullmäktige. Detta har länge varit en aktuell fråga.

Jag har simmat en del i år och besökt olika simhallar. I polishuset här i närheten är det tyst som i en finsk herrbastu. Nästan lika tyst är det i GIH-badet eller i Forsgrénska badet. Men i Eriksdalsbadet är det annorlunda. Här är det mer badhus än simhall, och inte som i Caracallas marmoranläggningar eller bad i det gamla Rom. Här är det stökigt. Stökigt är det rätta ordet – i omklädningsrum, i bastu och runt bassängerna och i vattenrutschbanan. Alla som går dit har verkligen inte tänkt sig att simma, och en del kan inte heller simma. De går dit för att ha roligt på annat sätt. En

del går till och med dit för att ha roligt genom att bråka. Jag ska inte göra som många andra och nämna fler sociologiska observationer, men det skulle ha varit intressant.

Det faller dock självfallet på ledningen och ytterst på idrottsnämnden och borgarrådet att upprätthålla ordningen och skydda dem som inte vill bli utsatta för obehagliga närmanden. Därför är idrottsnämnden och borgarrådet ytterst ansvariga. Jag var på badet senast i mars, så det har gått lite tid. Men man kunde då inte se några vakter i utmärkande klädsel som gick runt. Man kunde se någon som kanske är en vakt sitta där på sin bänk och syssla med sin telefon. Man frågar sig hur det är med avstängningen av dem som har uppfört sig illa. Därför skulle det vara intressant att ställa en fråga, och det gör jag nu också till borgarrådet: Hur många har man avvisat under året? Här många är det – är det fem, tio eller femtio? Vilka åtgärder har man vidtagit?

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Välkommen tillbaka, Karin, och tack för frågan! Detta är en diskussion som vi har fört nu i fullmäktige under ungefär ett halvårs tid. Jag misstänker att vi kommer att fortsätta att göra det vid tillfälle. Alla ska kunna känna sig trygga på våra bad, precis som alla ska kunna känna sig trygga i andra av stadens verksamheter. Ofredanden av den typ som vi såg i vintras och som vi tyvärr har sett under lång tid på våra bad kommer vi aldrig att acceptera, och det ska vi inte heller göra.

Jag önskar såklart att jag kunde stå här nu och säga att det inte kommer att bli några fler incidenter efter de åtgärder som vi har vidtagit och efter de åtgärder vi fortsätter att vidta med samarbetet med polisen, med ökad bemanning på baden och med att vi försöker att förbättra hur man på ett effektivt men lagligt sätt kan stänga ute dem som helt enkelt begår brott på våra bad. Men som ni förstår kan man inte, precis som i resten av samhället, utlova att det inte kommer att ske några oacceptabla företeelser. Jag kan därför inte garantera att det inte sker sådant på våra bad.

Det jag kan garantera är att vi kommer att fortsätta att stötta vår förvaltning och dem som arbetar på våra bad i att kunna upprätthålla tryggheten så att de ska få de verktyg som behövs. Jag kan också lova att vi välkomnar att vi gemensamt försöker arbeta för det här och ser till att våra verksamheter och våra bad är trygga. Den begränsning som jag ser är att vi måste följa lagens regler. Där finns begränsningar för hur man får föra register över besökare, till exempel.

Det talas också om att man kan se vilka grupper det är som i större utsträckning begår dessa brottsliga handlingar i Eriksdalsbadet. 80 procent är en siffra som har nämnts. En annan korrekt beskrivning av verkligheten är att 97 procent av alla sexualbrottsmisstänkta personer är män. Jag tror att vi alla i den här salen är överens om att vi inte generellt kan straffa alla män för detta trots att denna grupp alltså består av 97 procent män.

När det gäller separerade bubbelpooler, som är en återkommande fråga, ser inte jag att min kompetens att överpröva badpersonalens och polisens rekommendationer i frågan är större än den hos dem som jobbar med detta. Nu kommer de att pröva igen hur de går vidare när badet öppnas efter sommaren.

Min fråga tillbaka blir: Har ni samma hållning när det gäller till exempel dambadet vid Solviksbadet? Är det alltid oacceptabelt med separatistiska tider?

Anförande nr 7

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker att det är bra att vi diskuterar sexuella trakasserier, för det gör vi alltför sällan. Många tjejer känner sig otrygga i stadens offentliga rum, och så kan vi inte ha det.

Det här med sexuella trakasserier är lite som att borsta tänderna för tjejer. Det händer alltid, oavsett om man är på tunnelbanan eller i annan offentlig miljö. Det är ett stort samhällsproblem. Det beskrivs ofta som en kvinnofråga när det egentligen är en mansfråga eftersom i princip alla, 97–98 procent, av förövarna är män. Det är där vi behöver rikta fokus. Det betyder såklart inte att vi kan lägga ansvaret på en enskild grupp. Det är bara rasistiskt att påstå att det skulle vara bara ensamkommande flyktingbarn som står för dessa trakasserier. Det har inte heller Karin Ernlund menat i sin interpellation; det vill jag vara tydlig med att jag inte tror. Detta har tydligen blivit en förevändning för rasistiska partier och personer att helt plötsligt stå på kvinnors sida när det gäller vissa män, och det kan vi aldrig acceptera.

Vi måste tala om machokulturen. Vi måste tala om vilka samhällskostnader som destruktiv maskulinitet medför. Våld i nära relationer, våldtäkt, trakasserier, våld i namn av heder, ofredande och gatuvåld – allt detta är en effekt av hur patriarkala strukturer drabbar oss alla, men olika beroende på vem man är.

Jag tror inte att separatistiska badtider är den ultimata lösningen, men tjejer måste kunna bada i fred. Det betyder inte att man inte ska anmäla eller lagföra brott. Det måste vara en självklarhet, och det tror jag att vi alla är överens om. Det är en grundförutsättning när det handlar om brott. Men vi måste också kunna se att vi kan hindra detta. Vi kan inte bara se att brott begås och att vi sedan nöjer oss med att straffa dem. Vi måste ha alla möjliga olika redskap, vilket också har tagits fram i samarbete med förvaltningen och Eriksdalsbadet. Det är bra att det har hänt många saker.

Jag vill ändå poängtera att separatistiska bad för kvinnor finns och har funnits väldigt länge i olika simhallar i staden. Men det debatteras först nu, och det kan jag tycka är lite anmärkningsvärt.

Anförande nr 8

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Vi kommer att följa upp de problem som har beskrivits i medierna och som tas upp och debatteras i den här församlingen. Vi ska ha nolltolerans mot alla sexuella trakasserier som sker i stadens idrottsanläggningar, och inte bara i baden. Det ska ske genom till exempel kameraövervakning och ökad personaltäthet och genom att stänga av dem som gör sig skyldiga till trakasserier. De ska stängas av och inte få besöka anläggningarna. Vi ska inte heller tolerera att tjejer undviker att besöka våra anläggningar på grund av rädsla att utsättas för trakasserier. Sedan måste polisen också vara inkopplad. De som har gjort sig skyldiga till kriminella handlingar ska polisen lagföra. De ska polisanmälas.

Att göra dessa problem till en fråga om etnicitet är lika trovärdigt som att säga att jorden är platt.

Anförande nr 9

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för ett lite utförligare svar! Jag tycker fortfarande inte att jag får riktigt svar på frågan om du tycker att detta är en bra metod som Stockholm ska fortsätta att använda sig av. Du bollar tillbaka frågan till mig och undrar vad jag och Centerpartiet tycker. Det är såklart inte alltid totalt oacceptabelt att separera tider, men problemet är att det blir den kortsiktiga lösningen på ett mycket större problem. Att separera poolerna kan aldrig vara svaret på frågan om hur vi kommer till rätta med tjejers trygghet och säkerhet på våra badhus. Det var därför jag ställde denna fråga till dig i interpellationen.

Jag tycker att det som är viktigt är att Stockholm inte svarar på frågan genom att göra detta utan att Stockholm svarar på problematiken genom att porta, genom att anmäla och genom att se till att de här brotten lagförs. Så länge vi tvingas att separera pooler på det här sättet har vi misslyckats. Precis som jag skriver i min interpellation är det klart att badhuspersonalen tar de verktyg som de har i sina händer för att lösa problemet. Det var det man gjorde i vintras genom att separera på det här sättet. Då måste vi i politiken ställa oss upp och säga: Det här är inte svaret på frågan! Det måste finnas andra svar.

Du återupprepar i ditt anförande att vi ska jobba gemensamt med frågan. Jag måste dock ifrågasätta ditt tonläge i debatten lite grann. Jag gick igenom vad som har skrivits under våren inför debatten i dag eftersom det har gått ganska lång tid sedan jag skrev interpellationen. Du skriver i en replik till Lotta Edholm i Aftonbladet i mars i år att du inte vill att tjejers trygghet ska vara ett politiskt slagträ i debatten, utan du vill i stället att oppositionen ska vara delaktig och på ett konstruktivt sätt skapa ett tryggare idrottsliv. Det tror jag att vi i oppositionen mer än gärna skulle vilja göra, men jag undrar: Vilka samtal har du bjudit in till för att på ett konstruktivt sätt diskutera frågan? Jag undrar också vilka okonstruktiva förslag vi i oppositionen har kommit med. På vilket sätt är vårt engagemang för tjejers trygghet ett slagträ mot dig i debatten? Det undrar jag.

Anförande nr 10

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! I bland annat Gothia Cup har man förstått hur man ska hantera situationen med sexuella ofredanden. Fotbollslaget varifrån tafsarna kom skickades hem. Tränaren polisanmälades och dömdes till både fängelse och skadestånd till de utsatta tjejerna. Detta är signaler som bland andra ensamkommande förstår. Det är ett språk som är väl bekant från hemländerna.

Så enkelt är det alltså. Porta tafsarna från simhallen! Lagför dem och bötfäll dem! Låt dem betala med indraget bidrag för kanske den senaste modellen av smartphone! Meddela föräldrar och/eller andra vårdnadshavare och anhöriga i hemlandet vad som skett! Om det inte kommer några pengar från deras pojkar i Sverige denna månad kanske de själva drar slutsatsen att det beror på att pojkarna har varit tvungna att betala böter för att de har tafsat på flickor i svenska simhallar. Detta är trots allt inte särskilt repressiva åtgärder. Men jag försäkrar er att de tar skruv.

Det som i stället sker för närvarande och har pågått i decennier är att det svenska manssamhället tar hit charmiga sydländska män i hundratusental, betalar för deras uppehälle, passar upp på dem och pysslar om dem. När sedan dessa män till exempel sexuellt ofredar våra döttrar och systrar i simhallar, vilket interpellationen handlar om, tar patetiska svenska män på sig skulden och säger: Jag har varit en tafsare! Det här är ett beteende som är unikt i världshistorien. Det normala är att män försvarar kvinnor mot främmande mäns övergrepp. Hur har detta samhälle kunnat bli så komplett vansinnigt? Det handlar inte bara om sexuella ofredanden i simhallar och på festivaler, som nästa interpellation handlar om. Det är mer generellt och bredare. Det gäller till exempel att man i detta vanvettiga land låter karlar från andra sidan jorden i både 30- och 40-årsåldern klassas som tonåringar. Då slipper de exempelvis straff om de skulle bli påkomna med sexuella trakasserier i simhallar.

Majoriteten av er ser att detta är vansinne. Men av rädsla för att bli kallade rasister håller ni tyst. Somliga tror att de måste ställa sig bakom vansinnigheterna för att framstå som rättstänkande svenskar. Nå, vi hör ofta att det skriks högljutt om rasister – inte för att det är rasistiskt att porta tafsare från simhallen. Det förstår ju också de som skriker. Det handlar i stället om att man har upptäckt att det ger det resultat som man önskar uppnå, nämligen att kritik tystnar. Varför vill man att saklig, rationell och berättigad kritik mot vansinnet ska tystna? Jo, därför att man vill ha saker och ting på det här sättet.

Anförande nr 11

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tycker att det är ohederligt, Emilia Bjuggren, att du på något sätt förnekar att det ökande antal brott som vi ser inte har någon koppling till den förda invandringspolitiken. Det är någonting som vi alla kan se, även du. Du får nog höja ribban lite; annars kanske du bör fundera lite på din egen position i majoriteten.

Det stämmer, det som någon representant från Vänsterpartiet sade: Det här är inget etniskt problem. Däremot är det ett kulturellt problem. Det är klart att när vi har en stor invandring från grupper som kommer från länder där man helt enkelt anser att flickor och kvinnor inte är lika mycket värda som män får vi också en sådan utveckling som den som vi kan se på våra badhus. Emilia Bjuggren förespråkar separata badtider. Det är precis det vi ser i länder där kvinnor förtrycks: Män har egna bad och så vidare. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att inte fler ser vad det är som är på väg att ske med vårt Sverige. Det är dags att vakna upp nu, innan det är för sent.

Anförande nr 12

L o t t a N o r d f e l d t (SD): Jag skulle vilja skicka en liten tankeställare till socialtjänstnämnden. Om man nu vill göra någonting åt det här som sker i våra simhallar och om man tillsammans är fokuserad på att hitta en lösning förvånar det mig mycket att inget av de andra sju andra partierna utöver Sverigedemokraterna har förespråkat att vi vill skärpa kraven på våra HVB-hem runt om i landet. Det handlar om de boenden där de 80 procent som påstås vara överrepresenterade bland tafsarna oftast bor. Vi vill alltså skärpa kraven på dessa boenden. I gengäld vill de andra sju partierna sänka kraven på boenden.

Jag har varit runt på några HVB-hem där det bor ensamkommande pojkar. Där köper man årskort till simhallar för att pojkarna ska ha någonting att göra. Dessa boendeplatser kostar mycket pengar, och då tycker jag att man ska ta väl hand om pojkarna. Man ska inte skicka ett gäng ungdomar till simhallen där de får sköta sig själva. Jag tycker att vi ska kunna skärpa kraven på boendena och att de ska ta ansvar, precis som vi alla här inne som har barn. Om våra barn inte sköter sig på skolan eller på sina fritidsaktiviteter följer vi med dem och ser till att de sköter sig.

Jag skulle vilja att vi öppnar upp för en lösningsfokuserad debatt. Vad kan vi göra? Vi ska skärpa kraven på boendena. Det ska inte bara vara förvaring.

Anförande nr 13

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Man vet inte riktigt var man ska börja. Jag blir genuint ledsen, upprörd och arg över att man står här och gör ett problem av detta som alla tjejer och kvinnor har varit medvetna om. Det har funnits under hela min livstid och under hela min mammas och mormors livstid. Det är något som alla tjejer är väl medvetna om och som man har fått hantera från skolan och fortfarande. Det handlar om ett mansproblem. Det är en manskultur. Män är överrepresenterade. Hur svårt ska det vara att förstå?

Men jag gick inte bara upp i talarstolen för att vara upprörd och arg över all rasistisk dynga som kommer ut i dag, utan mer för att svara Karin Ernlund på vad vi faktiskt har gjort. Det gör jag gärna.

Vi har förstärkt arbetet mot kränkande behandling och trakasserier i skolan med fokus på nätkränkning och sexuella trakasserier och kurser i normpedagogik. Vi jobbar förebyggande för att förhindra brott och motverka traditionella normer kring kön. Fokus kommer att ligga på maskulinitetsnormer. Vi har anställt en trygghetskoordinator som jobbar hårt och som redan tidigare har jobbat i en stadsdel med ett projekt som heter Respekt och självrespekt. Det ska nu implementeras vidare i stadens skolor. Skolorna ska arbeta normkritiskt och antirasistiskt. Vi har bjudit in civilsamhället för att diskutera maskulinitetsnormer i ett rundabordssamtal och hur vi kan inkludera fler män i arbetet mot sexuella trakasserier. Vi har tagit fram ett nytt jämställdhetsprogram som ska implementeras i stadens alla verksamheter. Vi har tredubblat stödet till kvinnojourerna och skapat möjligheter till långsiktig finansiering för att kvinnojourerna ska ge stöd till alla våldsutsatta. Detta är bara några av alla de saker som har gjorts. Som svar på din fråga görs det alltså en väldig massa saker för att detta inte ska hända.

Anförande nr 14

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Jag känner att debatten spårar ur och får en högerextremistisk slagsida. Jag vill bara bemöta påståendena om att brott begås av utländska medborgare. Ensamkommande flyktingbarn är utpekade här. Det påstås att man skulle se mellan fingrarna. Jag skulle gärna vilja se sådan statistik, i så fall. Ni verkar ha en massa statistik som gör gällande att det bara är utländska pojkar och män som gör sig skyldiga till de här sexuella trakasserierna, vilket är helt vansinnigt. Någon av er hävdade att detta visserligen inte har med etnicitet att göra men att det snarare är kulturellt betingat. Det är också vansinnigt.

Tala om för mig om det finns en homogen kultur i det här landet, så blir jag glad!

Anförande nr 15

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi står alltså här och diskuterar simhallar med fokus på Eriksdalsbadet. Jag är som sagt Eriksdalsbadsveteran; jag var där så sent som i morse. Jag har under årens lopp tjabbat mycket om säkerhets-, ordnings- och trygghetsfrågor med ledningen för Eriksdalsbadet, så jag anser mig vara sakkunnig i frågan.

Man hävdar här till exempel att separerade bubbelpooler efterfrågas av kvinnorna. Ja, givetvis, för det som Eriksdalsbadsledningen säger till badgästerna är: Vad ska vi göra nu? Vi kommer inte att porta de här. Vad vill ni göra då? Det är någonting som är ”ruled out”. Då är det klart att man inte har något annat val än att begära separerade bubbelpooler. Men om portningen fanns som ett alternativ skulle ni få andra svar.

All right – vad handlar vansinnet egentligen om? I engelskspråkiga länder finns ett uttryck: Follow the money. Det betyder att om man hör någon intensivt förespråka någonting finns det ofta anledning att undersöka om personen i fråga får pengar från en intresseorganisation inom området. Många gånger visar det sig vara på det sättet. På motsvarande sätt kan vi här i Sverige använda oss av uttrycket ”follow the women”. Det visar sig nämligen att de som skriker rasist högst av alla för att försvara det ena vansinnigare än det andra och som gör allt de kan för att behaga och bejaka de charmiga sydländska männens önskningar, behov och begär typiskt är svenska kvinnor som har preferenser för just charmiga sydländska män. Det kan handla om allting från att man har en charmig sydländsk man som partner eller som är far till ens barn, att man hatar män som ser ut som jag därför att man någon gång har blivit behandlad illa eller att man bara helt generellt gengäldar charmiga sydländska män för de herdestunder man har fått under sina Medelhavssemestrar.

(O r d f ö r a n d e n : Nu får du hålla dig till interpellationen, Rickard. Jag kan annars stänga av mikrofonen. Vänligen återgå till interpellationen!)

Även om du stänger av stänger av mikrofonen har jag röstresurser att kunna höras i salen.

Vi socialkonservativa står upp för varje enskild individs rätt att välja sitt eget sällskap här i landet. Problem uppstår emellertid när saker och ting slår över i huvudet på de här kvinnorna – när de får fnatt, helt enkelt. Under sommaren har vi kunnat läsa om svenska kvinnor som har gjort det ena omdömeslösare och knasigare än det andra, till exempel i sin jakt på bland andra afghanska tonåringar – ja, eller de kanske i själva verket är jämnåriga.

Ännu värre blir det när vi låter dessa kvinnor hållas när de hamnar på befattningar i yrkeslivet och när de når positioner i politiken eller på simhallar – när de kan påverka. Då hamnar vi i nuvarande situation där politiken styrs av de charmiga sydländska männens trollspön.

Anförande nr 16

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag måste säga att jag tycker att det är beklagligt när vi diskuterar en så här viktig fråga att vi ska behöva lyssna på dravel på det här

kvinnoförminskande sättet som det som nu lyftes fram i talarstolen. Det är verkligen beklagligt att det är denna ton vi har numera.

För att återgå till Karins frågor: Jag tror att den förenklade diskussion som förs tyvärr gör saken en otjänst när man försöker lägga fram frågeställningen som att det handlar om att vi i våra badhus inte skulle lagföra eller anmäla. Om det var det som var problemet skulle vi ha mycket lättare att åtgärda de situationer som har uppstått. Ofta har man inte någon tydligt utpekad person, utan man får kännedom om saken efter det som har hänt. Det är svårt att ta reda på exakt vem personen är.

Självfallet ska vartenda brott som upptäcks anmälas. Det gör de också. Helst ska man också ha någon att lagföra. Det som är positivt i sammanhanget är att anmälningsbenägenheten har ökat. Det välkomnar vi, och vi hoppas att den kommer att fortsätta att vara så hög som vi ser att den är nu. Det visar också att fler och fler tjejer, kvinnor och andra vet sin egen rätt.

Jag tycker att Karin själv beskrev det bra. Separerade bubbelpooler är en kortsiktig lösning på ett mycket större problem. Det mycket större problemet har vi börjat bearbeta, men det kommer att behövas många insatser både när det gäller hur vi arrangerar verksamheterna på våra badhus och när det gäller de mycket mer långsiktiga arbetena med jämställdhet och mot destruktiva normer som Anna Rantala Bonnier också talade om.

Jag blev anklagad för att ha en hög debattton när jag menar att oppositionen inte är konstruktiv. Om man ska förhålla sig till den del av oppositionen som jag förväntar mig konstruktivitet av är ni representerade i idrottsnämnden, och om ni önskar framföra förslag i andra forum är det helt välkommet. Jag är tillgänglig under stora delar av min tid.

Jag tror att vi alla egentligen vet att det inte är någon här som inte vill att vi ska åtgärda problemen. Det var det tonläget som jag starkt vände mig emot, och det var det jag också gjorde i den debattartikel som Karin Ernlund hänvisar till. Tvärtom är jag helt övertygad om att vi alla vill komma till rätta med problemen och att vi vill att unga kvinnor precis som vuxna ska kunna känna sig trygga och säkra på våra badhus likväl som i vår stad. Låt oss fortsätta med både kortsiktiga och långsiktiga lösningar!

Anförande nr 17

K a r i n E r n l u n d (C): Det jag ifrågasatte, Emilia, var att det verkade som att anfall var ditt bästa försvar både i ditt interpellationssvar och i debattartiklar men också här i fullmäktigestolen. I stället för att svara på de frågor vi ställer bollas det tillbaka och sägs att vi skulle vara okonstruktiva och använda detta som politiskt slagträ.

Jag tycker att det blir så tydligt när man ställer två interpellationer som handlar om ungefär samma sak och jämför de två interpellationssvar som man får. Jag tycker att din kollega borgarrådet Mogert lämnar ett väldigt bra svar på interpellationen om ungdomsfestivalen medan jag tycker att interpellationssvaret från dig lämnar mycket mer att önska.

Tack så mycket, Anna från Feministiskt initiativ, för att du talar om allt det jättebra arbete som görs! Men det blir mycket strategier, och det jag efterlyser är värdegrundsarbete i praktiken. Vi kan prata hur mycket värdegrund som helst, men vi behöver sätta ned foten och visa värdegrundsarbetet i praktiken. Om en tjej blir antastad ska detta brott polisanmälans och lagföras. Jag vet att Stockholms stad inte har alla verktyg i våra händer för att göra detta, men tillsammans med andra myndigheter måste vi visa värdegrund också i praktiken.

Tack för en bra debatt!

Anförande nr 18

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ska såklart arbeta för att verkligen besvara de frågor som ställs i interpellationen, vilket jag också faktiskt tycker att vi har försökt att göra. Jag har även försökt svara på samma frågor upprepade gånger. Jag kan avsluta med att vara tydlig med detta igen: Nej, jag ser det inte som någon lösning att kvinnor eller flickor får flytta på sig, men jag ser att när man har situationer där kvinnor och flickor upplever otrygghet måste man vidta åtgärder för både kortsiktiga och långsiktiga lösningar för att alla ska känna sig trygga och välkomna på våra bad likväl som på andra platser. Det är viktigt.

Jag får åtminstone glädja mig åt att Karin Ernlund tycker att min manliga kollega gör ett bra jobb.

Anförande nr 19

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag ska fatta mig kort. Jag vill bara uppmärksamma fullmäktige på att Rickard Wall har stått här och förolämpat alla kvinnor i allmänhet och kanske oss kvinnor här i synnerhet eftersom vi var tvungna att lyssna. Därmed har han helt på egen hand motbevisat sin egen tes om att det skulle vara män någon annanstans ifrån som förminskar kvinnor och flickor och utsätter dem för trakasserier, för det har han lyckats jättebra med här.

§ 3 Interpellation om tjejers rätt att gå på festival utan att bli antastade (nr 2016:2)

Anförande nr 20

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Jag vill börja med att tacka för svaret från kulturborgarrådet, som jag tycker är väldigt bra och tydligt.

Vi måste alla stå upp för rätten för alla ungdomar att känna sig trygga i det offentliga rummet, kanske särskilt på arrangemang som Stockholms stad själva ordnar. Om vi viker eller darrar i det sviker vi också dem som av rädsla och otrygghet väljer att stanna hemma. Vi sviker också dem som utsätts för sexuella trakasserier och ofredanden. Indirekt säger vi att man får skylla sig själv om man står i ett trångt publikhav. Jag ställde ett antal frågor i interpellationen i januari, för jag ville säkerställa att staden tar frågan på allvar och att vi ser till att göra det som krävs för att We are Stockholm ska vara en festival som unga tjejer vågar besöka och som man också vågar gå hem ifrån utan att känna sig otrygg och bli utsatt för trakasserier.

Nu har 2016 års festival redan genomförts. Antalet anmälningar om sexuella trakasserier ökade i år, förhoppningsvis tack vare den debatt som har varit i dessa frågor men också tack vare det arbete som har skett på kulturförvaltningen och de extra resurser som festivalen har fått. Vi vet såklart inte med säkerhet, men arrangörerna menar att de 53 anmälningar – så många tror jag att det är – som har kommit in ganska väl kan spegla det antal brott som begicks på årets festival. Det kan vi förstås aldrig veta säkert, men om det är så är det väldigt positivt att fler vågar anmäla brotten.

Jag förstår att roteln och förvaltningen inte har hunnit analysera allting som hände under 2016 års festival, men jag är ändå lite nyfiken på vad som är slutsatserna. Har resurserna varit tillräckliga? Har samarbetet med polisen fungerat väl? Kanske framför allt: Vad tar vi med oss från det arbete som har skett på festivalen We are Stockholm till övriga verksamheter i Stockholms stad? Hur tar vi det här vidare till arbetet i skolan, till arbetet på våra fritidsgårdar och till arbetet i våra simhallar? Hur tar vi arbetet vidare för att göra staden ännu tryggare för ungdomar?

Anförande nr 22

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa försöker underbygga vår politik med ett så gediget faktaunderlag som möjligt. Därför läser jag återigen ur Polismyndighetens rapport *Lägesbild över sexuella ofredanden samt förslag till åtgärder*. På s. 11 skrivs under rubriken Evenemangsområden: Ett fåtal misstänkta gärningsmän har identifierats. De som har identifierats är medborgare i Afghanistan, Eritrea och Somalia. Denna bild styrks av en annan polisrapport från februari i år. Det är en utredning av polisens agerande i samband med ungdomsfestivalen We are Stockholm sommaren 2015. Man skriver på s. 7: En stor problemgrupp under kvällen har varit ett ungdomsgäng om ca 50 personer. Dessa är så kallade – polisens skrivning – ensamkommande flyktingungdomar, företrädesvis från Afghanistan. Flera i gänget greps för ofredande. Polisen skriver vidare på s. 10: I nyss nämnda 19 ärenden har åtta gärningsmän gripits. Tre av dessa är svenska

medborgare av utländsk härkomst. En gripen person anges ha tolkningsbehov på persiska. Övriga gripna är afghanska medborgare eller har tolkningsbehov på dari. Därmed vet ni i stora drag vilka också tafsarna på festivaler är.

Jag ska inte upprepa det som jag redan har sagt under interpellationsdebatten om simhallar. I stället går jag tillbaka till Polismyndighetens rapport *Lägesbild över sexuella ofredanden samt förslag till åtgärder*. På s. 11 skrivs under rubriken Evenemangsområden, underrubrik Sexuella ofredanden av grupp: I minst tio fall har en ensam flicka omringats av ett flertal män, från fem sex stycken till ett stort antal, som ibland uppskattas vara 14–16 år och ibland 25–30 år. Vid dessa tillfällen har några hållit fast medan andra har tagit på bröst och kropp, och i ett fall fotograferade några i gruppen övergreppet. I några fall har gärningsmännen knäppt upp byxorna på flickan och försökt, och i vissa fall lyckats, dra ned dem innan undsättning kommit. Likaså har det förekommit att flera flickor i ett kamratgäng har utsatts samtidigt av ett stort gäng. Ett fåtal misstänkta gärningsmän har identifierats. De som har identifierats är medborgare i Afghanistan, Eritrea och Somalia.

Jag upprepar: Ett fåtal misstänkta gärningsmän har identifierats. De som har identifierats är medborgare i Afghanistan, Eritrea och Somalia. Med tre olika länder med absolut minst en misstänkt i varje land blir det ändå inte så där jättefå. Eller är det kanske jättefå jämfört med hur jättemånga gärningsmännen totalt är.

Anförande nr 23

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Tack, Karin Ernlund, för frågan! Det här är ett stort problem som vi har att hantera. Vi upplever – och jag vet att även min företrädare upplevde – att det har varit ett ökande problem på festivalerna sedan 2013–2014 ungefär. Sedan dess har vi sett ett ökande problem med sexuella trakasserier.

Jag tror möjligen, om jag ska vara oklädsamt ödmjuk, att anledningen till att vi kan ge mycket konkretare svar är att frågeställningen kring festivalen på sätt och vis är enklare. Festivalen We are Stockholm är ju ursprungligen egentligen en socialpreventiv åtgärd. Själva grunden till festivalen kommer ur Kungsankravallerna, ur det våld, den fylla och de sexuella trakasserier som fanns då när det inte fanns några vuxna på plats. Den har sedan vuxit vidare ur Fryshusets och NFG:s arbete, och delvis ur Vattenfestivalen, för att sedan bli en kommunal festival. Det finns alltså en lång tradition av ett socialpreventivt arbete i detta. Det gör att vi har många vuxna på plats, och vi har i grunden bra med resurser i området.

Vi vet att vi har stärkt upp verksamheten under 2014, 2015 och 2016 för att kunna ta ett större grepp och ett större ansvar för att folk är trygga. Där skulle jag vilja säga att en av de positiva saker vi ser är att toleransen bland de unga på plats har blivit lägre. Man säger ifrån mycket tidigare, både killar och tjejer, vilket har lett till fler anmälningar. Målet måste naturligtvis vara att vi inte har den här situationen och att vi kan komma bort från den. Det gör att vi måste fortsätta att ändra festivalen och att ändra arbetssätt hela tiden. Syftet med festivalen är att minimera våld och övergrepp på stan under den sista veckan innan skolan börjar. Det är själva grunden, och det ska vi komma ihåg.

I dag slutar exempelvis festivalen mycket tidigare än den gjorde för några år sedan. Det är ingenting vi egentligen har pratat om, men man har trappat ned. Om ni tänker tillbaka vet ni att vi ett tag höll på till klockan fem på stan. I dag slutar vi runt midnatt. Det har naturligtvis att göra med ungarnas ändrade beteende, som vi följer.

Till sist ska det sägas att det finns sexuella övergrepp på många ställen i samhället. Nu fokuserar vi på några av dem, men man ska veta att detta förekommer till vardags. Det förekommer i kollektivtrafiken, och det förekommer i politiken. Detta är ett samhällsproblem. Minns även att de flesta kvinnor som utsätts för våld och övergrepp utsätts i det egna hemmet av människor de känner och älskar.

Anförande nr 24

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi hör här Roger Mogert säga att det helt enkelt är på grund av att toleransen har blivit lägre som flickor och kvinnor anmäler mer sexuella brott i dag. Det är i alla fall hans förklaring till den våg av sexuella ofredanden vi ser runt om på festivaler, i badhus och så vidare.

Sverigedemokraterna frågade kulturborgarrådet efter förra årets festival vad man var beredd att vidta för åtgärder för att stävja det sexuella våldet mot våra barn på festivalen We are Stockholm. Kulturborgarrådet Roger Mogert har då nämnt att man inför detta år har stärkt värdegrundsarbetet. Nu har vi resultatet av detta värdegrundsarbete. Det har kommit in dubbelt så många anmälningar om sexuellt ofredande som i fjol, säger Mats Eriksson, kommunikatör på Stockholmspolisen. Värdegrundsarbetet har alltså inte gett något resultat. Men om det har gett något resultat får Roger Mogert gärna berätta vad det är för något.

Låt oss då gå vidare till nästa års festival. Håller du inte med, Roger Mogert, om att situationen är ohållbar? Så här kan det inte fortsätta. Är det helt enkelt inte bättre att vi lägger ned denna festival, som pågår sent på kvällen? Då kan man anordna någonting annat i stället som pågår på dagtid. Vad vet jag, man kanske kan ha föreläsningar om svenska värderingar och svensk jämställdhet. Det kanske är en idé.

Anförande nr 25

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Sexuella ofredanden har ökat i Sverige under senare år, även om etablissemangen och eliten förnekar att det är så. I deras förljugna och förvrängda värld handlar det enbart om att benägenheten att anmäla har ökat. Fakta är förstås att mängden charmiga sydländska män som har kommit till Sverige har ökat. För inte så länge sedan var dessa ändå inte fler än att mängden villiga svenska kvinnor räckte till. Då fanns det betydligt mindre anledning för charmiga sydländska män att begå sexuella övergrepp. De fick sitt i alla fall. Nu, däremot, har de kommit i så stor mängd att villiga svenska kvinnor inte längre är tillräckligt många för att kunna hinna med att ge de charmiga sydländska männen vad de vill ha.

(O r d f ö r a n d e n : Rickard! Kan du hålla dig till interpellationen som handlar om tjejers rätt att gå på festival utan att bli antastade?)

Jag läser vidare ur polisrapporten från februari i år, *Utredning av polisens agerande i samband med ungdomsfestivalen We are Stockholm sommaren 2015*. Den måste vara relevant. Där skriver man under rubriken Brottsutredningar på s. 13: Sammanfatt-

ningsvis bla, bla, bla. Likväl kan ett par brister i utredningsarbetet skönjas bla, bla, bla. För det andra förefaller ingen misstänkt gärningsman ha kroppsbesiktigats med stöd av paragraf bla, bla, bla vari anges att salivprov får tas på den som är skäligen misstänkt bla, bla, bla. Sådana beslut är tänkta att fattas rutinmässigt om förutsättningar i övrigt är uppfyllda, och ingenting hindrar att salivprov tas på unga personer så länge dessa är straffmyndiga.

Aha – här har vi det! De här charmiga sydländska pojkarna och männen kan ju se ut som Mehdi här och ändå säga till polisen: Jag är bara 14 år och inte straffmyndig! Då backar polisen, för om de inte skulle göra det skulle vänsterfolket skrika sig blå i ansiktet: Rasister! Då blir polisen så rädd, och ni blir så rädda och springer och gömmer er i närmaste hörn så fort ni kan. Om det förhåller sig på det sättet är det ingenting att göra åt. Elefanter lär kunna bli rädda för möss, och tydligen kan svenska män också bli omotiverat rädda i tusental, i hundratusental och i miljontal.

Annars har vi nu fått ett exempel på vad som kan göras för att stävja sexuella ofredanden på festivaler. Polisen ska till exempel inte nöja sig med att bara föra bort och sedan släppa i väg misstänkta gärningsmän. Jag återkommer alldeles strax.

Anförande nr 26

K a r i n E r n l u n d (C): Jag ska försöka tala om det som min interpellation handlar om, det vill säga hur vi kan skapa en festival, ett offentligt rum och en fritid för Stockholms ungdomar där man kan känna sig trygg och inte behöva bli utsatt för sexuella trakasserier. Det är det min interpellation handlar om, och ingenting annat.

Anmälningarna under årets festival har fördubblats, och det beror i själva verket förhoppningsvis på att mörkertalet har halverats. Det är i så fall bra, och det är det som vi vill komma åt. Men We are Stockholm är en festival under en vecka per år. Lite grann kan man väl säga att denna ungdomsfestival i Kungsträdgården är något slags koncentrat av ungdomars vardag i Stockholm under hela året. Då är frågan: Hur kan vi ta det bra arbete som faktiskt sker vidare och översätta det till ungdomarnas vardag i skolan, på fritiden och inom idrottsrörelsen?

Jag vet att jag inte kan ställa nya frågor, men eftersom min interpellation har blivit lite gammal undrar jag: Hur tar vi detta vidare? Vad kommer Feministiskt initiativ att göra i MR-rådet? Vad kommer Olle Burell att göra i skolan, och vad kommer Emilia att göra inom idrotten för att ta det bra arbete som görs på festivalen vidare? Jag tror att staden i övrigt har väldigt mycket att lära.

Anförande nr 27

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag tror att det inte bara handlar om ett minskat mörkertal, Karin Ernlund. Jag tror att det också handlar om att det har varit fler vuxna. Vi har kameraövervakning på platsen, vilket gör att det har varit lättare att identifiera personer, vilket gör att det känns mer meningsfullt att anmäla. Sedan finns det också en ökad medvetenhet om detta; det har bidragit.

Jag förstod att Sverigedemokraterna av för mig obegripliga skäl tycker att det är någonting dåligt att killar och tjejer blir mindre toleranta och mer benägna att anmäla. För oss har det varit en målsättning. Om man blir utsatt för sexuellt ofredande ska man anmäla det. Det är väl för sjutton någonting bra att tjejer och

killar säger ifrån! Du kan få förklara hur ni kan tycka att det är någonting dåligt och någonting åt andra hållet. För oss är det någonting bra och någonting eftersträvansvärt. Man ska säga ifrån, och man ska inte tolerera och inte ta skit.

När det gäller festivalen tror jag, precis som jag sade förra gången, att vi kommer att fortsätta att jobba med arbetsformer eftersom ungarnas sätt att bete sig mot varandra ändras hela tiden. Sammansättningen av ungar ändras hela tiden. Vi kommer att fortsätta att jobba med festivalen. Det kanske är så att vi ska dra ned på den här typen av stora konserter och ha fler mindre arrangemang och kanske dela upp grupperna på olika sätt. En sak som vi har sett i år och som vi inte riktigt vet vart den tar vägen är att en del ungar har dragit sig bort från festivalområdet därför att det är för många vuxna där. Det är också en sak som man måste förhålla sig till. Då är vi nästan tillbaka till 80-talets problematik. Den vill vi inte heller uppleva.

Till slut blir jag lite irriterad på era högerextrema – det får man väl inte säga i det här landet längre, men det är ju det de är – inlägg. Det kanske är för mycket begärt att ni ska läsa interpellationssvaren; det vet jag inte. Men ni kan ju lyssna på vad jag säger. Jag började med att säga: Det här är ett stort problem. Vi tar mycket allvarligt på det. Vi har tillsatt resurser, och vi kommer att fortsätta jobba därför att vi ser att det här är ett problem. Det är lite tröttsamt att ni egentligen är helt ointresserade av sakfrågan och står och pladdrar på om någonting helt annat. Det här är ett riktigt problem som vi behöver ta tag i.

Anförande nr 28

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag tyckte att borgarrådet Mogerts första anförande var ganska bra inledningsvis. Men sedan kom han snett och började tala om att detta är vanligt. Titta på sexuellt våld i hemmet och så vidare, sa han. Men det är inte det som frågan handlar om. Sedan påstår han att vi sverigedemokrater tycker att det är fel att det har skett en utveckling med mindre tolerans. Jag vet inte vad han får det ifrån.

Jag tänkte höja nivån lite grann. Man kan ju börja fundera över de här företeelserna. Vi är alla överens om att denna typ av beteende ska stoppas. Jag vill säga att en som funderade över det här var Nobelpristagaren 1981 Elias Canetti. Han var influerad av massrörelserna under 30-talet, framför allt i Tyskland och Italien. Han skrev den berömda boken *Massa och makt*. Han frågade sig: Varför extatiska folkmöten? Varför har vi rockkonserter där man inte enbart är åskådare utan där man själv vill vara en integrerad del av föreställningen? Varför vill man trängas, klämmas och krossas, ibland till döds? Vi har tragiska exempel på att späda flickor har kvävts. Man vill vara en del av en större upplevelse, osårbar och ansvarslös. Canetti skriver också: Så snart man har överlämnat sig åt massan fruktar man inte dess beröring. Man är alltså en enhet.

Nu har nya frågor dykt upp. Det är inte vanliga angrepp på massan, typ motdemonstrationer, utan det är sexuella trakasserier. Vad ska vi göra? Vi kan väl konstatera att det inte är så mycket att göra. Polis och ordningsmakt är maktlösa. Man kan inte tänka sig att man har en polis som står vid sidan om varje deltagare. Det är inte möjligt. Vi måste vara realist, åtminstone vill jag vara det. Jag säger bara: Det finns två vägar att gå. Skilj på män och kvinnor, och låt dem vistas i olika boskapsfällor! Det är den ena möjligheten. Den andra vägen är den allra bästa, nämligen den som vi

har föreslagit: Lägg ned festivaler av typ We are Stockholm! Man skulle spara åtskilliga miljoner som nu läggs på några tusen yngre flickor. Det finns viktigare saker att syssla med i samhället, framför allt för polisen.

Alltså: Lägg ned We are Stockholm i dess nuvarande form!

Anförande nr 29

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Karin! Det är roligt när du ställer frågor, tycker jag, för det är roligt att svara på dem. Vad gör vi, och vad ska vi fortsätta att göra? Det är såklart det viktigaste.

Jag är glad över att det har kommit in många anmälningar, höll jag på att säga. Man ska aldrig vara glad över att brott har begåtts. Men det som polis, festivalledning och Stockholms trygghetskoordinator säger är att detta handlar om att man har jobbat mycket med att folk ska anmäla brott och känna till sina rättigheter. Det är enormt viktigt. Mörkertalet har alltså minskat, och det ska vi vara stolta över även om arbetet måste gå vidare för att förebygga dessa brott. Och det gör det. Den trygghetskoordinator som staden har anställt har tidigare jobbat med ett projekt som handlar om precis det här, där man pratar om respekt för sig själv och respekt för andra. Det handlar om vad man har för skyldigheter både för sig själv och mot andra och mot sina kompisar. Man ställer frågor som går ut på att man ska ta ansvar för både sitt eget och andras agerande. Detta är ett projekt som nu kommer att implementeras i skolorna.

Det pågår ett jättestort arbete. I MR-rådet sitter experter på genusforskning och på våld mot kvinnor. De bidrar med sin expertis. Sedan är också stadens MR-arbete mer än bara MR-rådet. Vi har ett helt MR-kansli som jobbar med att utbilda hela staden. Vi hade till exempel sommarjobbarna, där unga själva fick gå ut och undersöka hur det ser ut med stadens arbete med mänskliga rättigheter, med feminism och med antirasism. De fick komma med förslag till förvaltningarna både när det gäller hur det ser ut och när det gäller vad man kan göra. Personal ska utbildas, och vi har initierat rundabordssamtal om maskulinitetsnormer, som jag sade tidigare. Det pågår ett jättestort arbete med mänskliga rättigheter i staden. Det är jag glad att få stå här och tala om.

Anförande nr 30

R i c k a r d W a l l (-): Jag håller mig verkligen till interpellationen, fru ordförande. Jag har nu ägnat en stor del av min tid åt att citera en polisrapport som har titeln *Utredning av polisens agerande i samband med ungdomsfestivalen We are Stockholm sommaren 2015*. Jag vill nog hävda att jag är den som mest har hållit mig till interpellationens innehåll. Om detta är irrelevant vet jag inte vad som är relevant.

Vi har som sagt i polisrapporten kunnat se ett exempel på vad man kan göra. Man kan alltså ge poliserna mod att våga topsa. Det är någonting som vi politiker kan göra. Polisen ska inte nöja sig med att bara föra bort och sedan släppa iväg misstänkta gärningsmän. De ska i förekommande fall åtminstone registrera och topsa gärningsmännen. När det gäller ungdomar och män från de här länderna är det meningslöst att bara släppa en misstänkt gärningsman mot att han lovar att inte göra så igen. Ett sådant agerande från polisens sida skrattas det bara åt. De här ungdomarna och männen är några snäpp tuffare än vad ni är. Då måste vi också vara det.

Alltså: Åtgärderna nu och lösningen på tafsandet på våra simhallar, festivaler och så vidare består för oss folkvalda av tre steg. Vi alla här i Sverige som är vid våra sinnens fulla bruk ska för det första ta ställning, för det andra våga och för det tredje göra. Jag har under dessa ofredandedebatter gett flera exempel på vad som kan göras: Porta, topsa, lagför, meddela föräldrarna i hemlandet och vrid åt tumskruvarna på olika sätt. Undersök möjligheten att skicka tillbaka tafsarna till Migrationsverket! Det är också någonting som tar skruv. Upphör med gullegullet! Individer som gullar med vanartiga ska skiljas från sina arbetsuppgifter. Till exempel säger vi att pedofiler inte ska få jobba på dagis. På motsvarande sätt ska gullegullare inte få arbeta med ensamkommande flyktingpojkar. De klarar inte av det. Deras hjärtan brister om inte ensamkommande flyktingpojkar får tafs i alla fall lite grann.

(O r d f ö r a n d e n : Det där var att gå över gränsen. Kan du försöka att hålla dig sakligt till interpellationen, är du snäll?)

På 15 sekunder ska jag sammanfatta så här: Vi socialkonservativa säger nej, nej, nej till era vansinnigheter.

Anförande nr 31

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Visst är det bra att flickor och kvinnor anmäler i större utsträckning, Roger Mogert. Det är jättepositivt. Problemet är att Socialdemokraterna på riksplånet inte driver på en utveckling för hårdare straff, så det spelar inte så stor roll att man anmäler med tanke på att det inte blir någon påföljd för dessa unga män när de begår de här brotten.

Om vi återgår till festivalen tycker jag absolut inte att skattebetalarnas pengar ska gå till den här typen av verksamhet där man praktiskt taget lurar iväg småtjejer på en festival där de tror att de ska få lyssna på musik, kanske av sin favoritartist, för att sedan bli omringade av en grupp män och utsättas för sexuella ofredanden. Det är helt oacceptabelt. Det är bättre att man helt enkelt stänger ned denna del av evenemanget och ordnar någonting på dagtid i stället.

Anförande nr 32

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag måste ändå säga att det märkligt nog blev en ganska bra diskussion även om påfallande många verkar vilja diskutera statens och polisens roll i stället för kommunens, antagligen för att de inte här är och kan svara, får man förmoda.

Det gläder mig att SD nu gör en helomvändning och säger att man plötsligt är för att det blir ytterligare anmälningar och att man ser poängen med att ungdomars tolerans mot sexuella övergrepp minskar. Det är naturligtvis glädjande. Jag hoppas att ni också då ska kunna komma till en helomvändning om ni tar och läser interpellations-svaret och interpellationen. Mina svar är dessutom bandade, så du kan titta på dem i efterhand. Då kanske ni kommer till insikt om att festivalen är en socialpreventiv åtgärd. Det är hela grunden och hela skälet. Det är inte kommunala pengar som är lagda på en kulturverksamhet egentligen, utan detta är i hög grad en socialpreventiv åtgärd som är gjord därför att ungarna annars gör andra saker där vuxna inte är. Det har gett större problem, mer våld, mer fylla och mer sexuella trakasserier. Det är detta som är bakgrunden; det är Kungsankravallerna som är bakgrunden.

Man ska också veta – om man orkar ägna sig åt statistik – att detta inte är ett sätt att förminska de problem som finns på festivalen. Det finns problem på festivalen precis som det finns på alla festivaler. Men antalet övergrepp och våldsdåd i city är fortfarande mindre under en festivalvecka än under en vanlig kväll vid Stureplan. Festivalen fungerar alltså. Sedan har den problem, och vi måste fortsätta att jobba med formerna och hur vi får den att fungera så bra som möjligt. Men om man talar om att göra någonting annat visar det att man inte förstår vad festivalen är och inte förstår varför ungarna är där.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Skuldprognoser*

Anförande nr 33

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Den 18 maj i år behandlades det så kallade konjunkturärendet. Den bild jag visar här är hämtad från detta ärende. Den ser väldigt spännande ut, eller hur? Det är detta som borgarrådet Roger Mogert brukar kalla för mitt eget hemsnickeri, men det här är alltså Stadsledningskontorets material. Som ni ser kommer stadens skuld att trefaldigas under mandatperioden till närmare 70 miljarder kronor. Redan nu ligger skulden på den högsta nivån sedan 15 år tillbaka. Man ser på kurvan att skuldsättningen ökar med 1 miljard i månaden. Stadsledningskontoret uttrycker i det material från i maj som finns här en stor oro för utvecklingen.

Min fråga till finansborgarrådet är: Delar finansborgarrådet Stadsledningskontorets oro?

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Larsson, för frågan! Jag skulle vara orolig om det inte var så att de här lånen går till någonting nyttigt. De går till investeringar. De går till bostäder, till infrastruktur, till skollokaler, till kommersiella lokaler och till idrottshallar. Att låna pengar för att lägga på investeringar är inget konstigt. Det är absolut inte konstigt med det ränteläge som vi har i dag att vi vill investera i Stockholm och Stockholms framtid.

I Stockholms framtid behöver vi bostäder. Vi ärvde efter era åtta år en akut bostadsbrist. Vi måste investera i bostäder. Det här är ett arbete som vi gör tillsammans med privata fastighetsägare som också investerar jättestort i Stockholm. Man kan undra varför Moderaterna säger nej till detta. Ni vill kanske inte att våra kommunala bostadsbolag ska bygga bostäder och vara delaktiga i att få bort den akuta bostadsbristen? Eller vill ni inte att vi ska bygga idrottslokaler eller skollokaler där vi också har ärvt en brist när det gäller att planera skollokaler och faktiskt bygga dem? Vill ni inte ha infrastruktur och utbyggd tunnelbana? Vill ni inte ha kommersiella lokaler?

Det är klokt att vi lånar till investeringar. Det är klokt i det här ränteläget. Vi har till och med lån där vi får betalt för att låna, med minusränta. Det är för att gynna Stockholms tillväxt, och Stockholms tillväxt är nyckeln till att Sverige ska leva.

Anförande nr 35

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Jag frågade finansborgarrådet om hon känner oro för utvecklingen. Av svaret att döma känner hon sig inte ett dugg orolig. Det är tydligen så att vi ska uppleva den största lånefesten i Stockholms historia under den här mandatperioden. Om det nu är så – om vi nu håller oss till finansieringen – undrar man om man ändå kan se en oro hos finansborgarrådet eftersom det uppenbarligen censureras i materialet.

Jag visar här nästa bild. Ni kan se en bild som fanns med i ärendet föregående år. I föregående års ärende ligger alltså skuldprognosen fram till 2025. I årets ärende, som ni såg på förra bilden, är det nedkortat till 2019.

Karin Wanngård! Varför ändrar ni i prognoserna? Inser ni detta, är ni oroliga och försöker ni dölja det?

Anförande nr 36

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det försöker vi absolut inte göra. Det är nästan tragikomiskt att du tror det, men konspirationsteorier hör väl politiken till. Det är snarare tvärtom; det handlar om att ha tydliga prognoser och att se efter hur staden klarar detta. Det som är viktigt att titta på är kapitalkostnadernas utveckling. Jag är väl medveten om att vi inte ska diskutera landstinget, men deras kapitalkostnadsutveckling uppgår till 57 procent. Deras staplar är alltså ännu värre, och det borde oroa Joakim Larsson.

Nej, jag är inte orolig för stadens finanser. Så länge man lånar till investeringar är det en klok hantering av ekonomi precis just nu. Det kanske vore en oklok prioritering om räntorna skulle vara uppe på 10–12 procent, men just nu är det klokt. Och det är arvet efter er som gör det.

Anförande nr 37

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tycker inte att finansborgarrådet lämnar tillfredsställande svar. När det gäller agitationen kring hur mycket man vill investera eller ej är det inte detta frågan handlar om. Vi har inte tyckt att man ska investera mindre. Vi tycker att man ska investera mer i staden. Men frågan är hur mycket av det som ska vara lånade pengar, Karin Wanngård.

Låt oss nu se på den sista bilden. Den visar den skuldsättning som jag tror att finansborgarrådet, eller åtminstone tjänstemännen, är oroliga över. Om man tittar på bilden ser man en graf över vad skuldberget kommer att kosta stockholmarna i räntor. Denna kurva fanns med i förra årets konjunkturärende – stadens eget konjunkturärende som tjänstemännen tog fram. I årets ärende är bilden bortplockad. Är det konstigt att jag undrar om ni censurerar de ärenden som kommer upp till oss när bilden inte ens finns med längre? Jag tycker att det är märkligt.

Karin Wanngård! Var ärlig mot stockholmarna! När ska du våga se till att redovisa vilken räntebomb du levererar till dem?

Anförande nr 38

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det jag är orolig för är just det som borgarrådet Larsson står i talarstolen och säger. Han vill inte låna pengar. Han vill inte låna till investeringar. Vi har sett er politik i åtta år. Ni säljer hyresrätter. Det blir ett kraftigt underlag för att ha brist på bostäder. Det är en kraftig försämring när det gäller skolan och dess utveckling. Du vill inte låna pengar.

När vi står här i dag och du är orolig för att jag lånar pengar till minusränta är jag glad för att det inte är du som är Moderaternas kandidat till finansborgarrådposten 2018.

Fråga nr 2. Nyanlända

Anförande nr 39

Borgarrådet E d h o l m (L): Herr ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga utifrån det faktum att det kommer många nyanlända flyktingelever till Stockholms stad och att vi har fattat beslut om att vi ska ha paviljonger på många av våra skolor. Vi har varit eniga också i utbildningsnämnden om att försöka sprida dessa elever till många olika skolor eftersom vi tror att det är bra för elever att komma till skolor där det finns många barn som talar bra svenska, till exempel.

Nu visar det sig från Hässelby att det inte blir några nyanlända barn i skolorna där. Jag fick rapporter bland annat från Södermalm om att det är samma sak där. Min fråga till skolborgarrådet är helt enkelt: Hur många av Stockholms stad kommunala och fristående grundskolor tar nu emot nyanlända flyktingbarn?

Anförande nr 40

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Tack, Lotta Edholm, för en relevant fråga! Efter åtta år med Lotta Edholm som skolborgarråd var det bara ett femtontal av våra kommunala grundskolor i Stockholm som tog emot den absolut största andelen av våra nyanlända elever. Vi har uttalat ett solklart politiskt direktiv, och jag är glad att borgarrådet Edholm här markerar att det har rått en enighet om det nu. Alla skolor ska hjälpas åt och även låta sig berikas av det som det innebär att ha en mer blandad elevsammansättning. Detta har gått hand i hand med en vilja som har funnits hos många rektorer, lärare, elever och deras föräldrar om att få en mer blandad elevsammansättning och att hjälpa till i denna svåra situation.

När det gäller frågan kan jag bara överblicka de kommunala skolorna som vi ansvarar för här eller som utbildningsnämndens ordförande. Nästan alla kommunala grundskolor har i dag nyanlända, antingen i förberedelseklass eller mottagna på annat sätt. Jag tror att den senaste siffran jag hörde var att det är ungefär åtta skolor som av en eller annan anledning inte ännu har fått denna verksamhet på plats. Det kan handla om lokalproblem eller att det inte har gått att rekrytera personal tillräckligt snabbt.

Detta är ett tydligt politiskt mål, och vi jobbar självklart vidare med att alla skolor i ännu större utsträckning ska ta emot nyanlända elever. Det är ett hantverk att hitta klassrum, ibland. Ibland är det skolmatsalen som är flaskhalsen när det gäller kapaciteten. Det som har hänt i Hässelby är att ett planerat boende inte blev av i närheten. Då har man kunnat använda lokalerna till andra ändamål. Det kommer att ske lite ryckvis, och det är en utveckling som kommer att pågå i flera år framöver.

Anförande nr 41

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag tror att det är otroligt viktigt att man skapar sig en bild av hur det ser ut över hela Stockholm även när det gäller de fristående skolorna. I höstas, när det här diskuterades mycket, var det många skolor som uppgav att de gärna ville ta emot nyanlända flyktingbarn också inom friskolorna. Risken är stor att om man helt och hållet överlämnar detta åt närhetsprincipen kommer vi att se en utveckling där det blir ännu fler nyanlända i de skolor som redan har många barn med invandrarbakgrund just för att det finns plats i dessa skolor. Men med mer av central styrning skulle man kunna undvika detta.

Jag har alltid tolkat det som att vi ändå är rätt överens om att det skulle vara en bra utveckling. Men då måste också friskolorna användas i arbetet eftersom de utgör en så stor del av skolorna i Stockholms stad.

Anförande nr 42

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Den lagstiftning som den borgerliga regeringen efter åtta år vid makten i Sverige lämnade efter sig gjorde det inte möjligt för alla friskolor att ta emot nyanlända. Det skulle då bryta mot kön, som är huvudprincipen inom friskolevärlden. Det finns också de som har en närhetsprincip.

Nu har den rödgröna regeringen gjort en lagändring som möjliggör även för de friskolor som har fullt och därmed har en kö att ta emot nyanlända, alltså att låta dem gå före i kön. Det är också det som vi gör på den kommunala sidan. Vi ska vara ärliga här och säga att när vi placerar nyanlända elever på en skola där de inte bor, alltså inte i närheten, är det också ett undantag från den relativa närhetsprincipen precis som det är med syskonförtur. Men jag är glad att vi är överens om att detta är angeläget, och jag tror att det har ett brett stöd bland Stockholms befolkning.

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag utgår ifrån att skolborgarrådet är medveten om att de förändringar i lagstiftningen när det gäller friskolornas möjlighet att ta emot elever vid sidan om kösystemet har kommit till på initiativ av bland andra Liberalerna. Det är inte enbart en fråga där den rödgröna regeringen har tagit initiativ. Det finns en bred enighet både här och i Sveriges riksdag om att detta är viktigt. Vi behöver en förändrad syn när det gäller nyanlända för att se till att det kan placeras i många av våra skolor och inte bara i de skolor som redan i dag har en hög andel elever med utländsk bakgrund.

Anförande nr 44

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag vill tacka borgarrådet Edholm för att vi är så överens i frågan om att vi nu och under överskådlig framtid ska se till att hitta sätt som gör att vi kan få en mer blandad elevsammansättning på både kommunala och, hoppas jag, fristående skolor.

Jag har sagt detta offentligt förut, och jag kan upprepa det här: Jag sträcker ut handen till såväl andra partier i kommunfullmäktiges opposition som till friskolehuvudmän och andra forskare, till exempel, som vill sitta ned och tillsammans se hur vi, inom ramen för gällande lagstiftning i första hand, kan skapa något slags Stockholmsmodell som gör att vi har spelregler och gentlemen's agreements som gör att vi på alla skolor, både kommunala och fristående, får en större blandning i elevgrupperna och inte så ensartad som den sorteringsskola som vi har i det här landet har lett till.

Fråga nr 3. Vad har ni i majoriteten för konkreta förslag för att skapa fler bostäder åt unga stockholmare?

Anförande nr 45

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Bostadsbristen är påtaglig. Vissa grupper drabbas extra hårt. En sådan grupp är unga stockholmare, helt enkelt våra barn.

Ann-Margarethe Livh! Vad har ni i majoriteten för konkreta förslag för att skapa fler bostäder åt unga stockholmare?

Anförande nr 46

Borgarrådet L i v h (V): Det är väl helt uppenbart. För det första gäller det att öka bostadsbyggandet totalt, och det gör vi med 40 000 bostäder till år 2020. Det är en enorm satsning. Av dessa kommer naturligtvis en hel del att riktas till ungdomar. Men redan nu har vi ungdomar som en prioriterad grupp. Jag kan nämna till exempel Snabba hus, som vi nyligen invigde. Det är 300 bostäder för ungdomar. Tyvärr har det projekt vi har i Råcksta med Snabba hus överklagats, så det blir försenat. Det var också riktat till ungdomar. De kommunala bolagen delar redan nu ut bostäder till ungdomar. Jag tror att det förra året var nästan 500 bostäder som gick direkt till unga människor i kön. Dessutom förmedlade vi över 500, nästan 600, studentbostäder förra året.

När vi ser på stadens ungdomar gör vi det kortsiktigt med det vi gör i dag och långsiktigt när vi bygger.

Anförande nr 47

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Tack för svaret, Ann-Margarethe Livh! Jag tänkte på modulhus, som man kan bygga relativt snabbt. På det sättet kan man få fram bostäder till vissa grupper, kan vi se. Kan det vara aktuellt att bygga modulhus till unga stockholmare och studenter i Stockholm, och har du i så fall något sådant konkret förslag? Om det inte är aktuellt – varför bygger vi bara modulhus till nyanlända som kommer till Stockholm?

Anförande nr 48

Borgarrådet L i v h (V): Vi har ett uppdrag av staten att ta emot flyktingar som har fått sitt uppehållstillstånd. Som du själv vet är bostadsmarknaden i Stockholm svår. Vi vill naturligtvis använda våra bostäder och vår allmännytta till stockholmarna som står i kö. Därför försöker vi att inte bara bygga modulhus, utan vi tittar på en mängd andra lösningar för att ge de människor som kommer till vår stad en bostad.

När det gäller att bygga modulhus är Snabba hus, som vi bygger just för ungdomar, en typ av just modulhus. Vi gör alltså redan detta för ungdomar. Snabba hus har dessutom väldigt bra kvalitet. Vi har också planer för ungefär 1 000 Snabba hus. Det sorgliga är, precis som jag nyss sa, att det överklagas så att de 300 som skulle komma i Råcksta blir försenade. Men Snabba hus är ett utmärkt sätt att bygga för ungdomar. Flera sådana projekt ligger i pipeline.

Anförande nr 49

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det är jättebra att någonting händer på området. Jag tror ändå att det är många stockholmare som känner att man inte riktigt får den hjälp som man behöver. Ungdomsstyrelsen, till exempel, har i en rapport fastslagit att bristen på bostäder slår hårt mot ungas hälsa. Det handlar om att man inte har möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, man ges inte möjlighet att bilda familj och så vidare.

Ann-Margarethe Livh! Det har byggts för lite bostäder; det är vi alla överens om. Frågan är: Hur har det blivit så här? Vad är din analys? Varför har vi en sådan bostadsbrist i Stockholm, till exempel? Och hur ska vi kunna göra någonting åt det?

Anförande nr 50

Borgarrådet L i v h (V): Den analysen har gjorts många gånger både i den här salen och på andra håll. Vi har byggt alldeles för få bostäder i hela Sverige och i Stockholm. Därför har vi en kris i dag.

Jag vill säga att vår majoritet har tagit krafttag mot denna kris. Aldrig tidigare har det markanvisats för så många bostäder, byggts så många bostäder och gjorts så många bostäder som nu. Vi har den största projekteringen för bostäder på årtal i den här staden. Jag skulle vilja säga att vi gör allt vi kan för att lösa denna kris. Det kommer att byggas så många bostäder under mandatperioden. Självfallet kommer det inte att lösa hela bostadskrisen, men det kommer att vara en god bit på väg.

Det handlar om det jag beskrev för dig förut när det gäller ungdomar, både Snabba hus och att de kommunala bolagen kommer att ge ungdomsbostäder och studentbostäder. Det kommer att bli en kraftig förbättring.

Fråga nr 4. Optisk sopsortering och matavfallsinsamling

Anförande nr 51

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skulle vilja ställa en fråga till borgarrådet Luhr. När vi hade miljö- och hälsoskyddsnämnd i förra veckan var min motion angående ökad återvinning och koppling till just den optiska sopsorteringen uppe på agendan. Jag fick en bra redovisning av hur arbetet fortskrider på Stockholm Vatten.

Däremot saknade jag en sak, nämligen tidplanen för hur man ligger till med projekteringen för anläggningen. Den har fått namnet HSMA; det är lite spännande! Det är alltså sorteringsanläggningen i Högdalen som vi talar om. Jag funderar på hur tidplanen ser ut. Jag har hört lite grann i korridorerna om att det hela riskerar att försenas. Jag undrar därför, Katarina: Håller planen? Som jag ser det är det helt avgörande att vi får till denna anläggning om vi ska kunna nå målet om 70 procent matavfallsinsamling till 2020.

Min fråga är alltså: Håller tidplanen?

Anförande nr 52

Borgarrådet L u h r (MP): Det var roligt att du frågade! När det gäller den optiska sorteringsanläggningen är det precis som du säger: Vårt mål om 70 procents matavfallsinsamling hänger lite på om den blir färdigbyggd. Det här handlar om att man ska kunna införa matavfallsinsamling i de bostäder där det är för trångt att ha något slags fastighetsnära insamling. Man ska kunna slänga matavfall i en påse och hushållsavfall i en annan påse, och sedan körs det i väg och sorteras så att man får ut matavfallet. Anläggningen ska ligga i Högdalen, nära Högdalenverket, så att de vanliga soporna kan gå in där och ge oss fjärrvärme och matavfallet kan gå ut i en annan sorteringsanläggning. Det här vet du ju redan om.

Det som har varit problem är att det är ganska trångt i Högdalen. Vi har en kraftledning som går över området. Fortum vill eventuellt bygga ut verket, och vi har till och med haft problem med de biogasanläggningar som ska finnas där och om de kan ligga under kraftledningarna. Det har alltså varit problem med var man ska lägga dem. Nu verkar det vara en lösning på gång, vilket gör att vi har i pipeline att kunna fatta ett genomförandebeslut för anläggningen vid kommande styrelsemöte i Stockholm Vatten. Det är det vi jobbar för nu. Det var möten under förra veckan mellan Stockholm Vatten, exploatering och andra berörda aktörer. Där hittade man en bra lösning för hur allt det här ska kunna läggas. Jag hoppas verkligen att det kommer att funka. Det kommer att innebära att anläggningen bör kunna vara färdig i slutet på 2018. Det är jätteviktigt för att vi ska kunna nå målet.

Det är roligt att kunna säga det nu även om vi inte har fattat genomförandebeslutet än. Jag tänker alltså inte lova någonting här i dag, men det ser väldigt bra ut.

Anförande nr 53

J o n a s N a d d e b o (C): Tack så mycket, Katarina! Det var en fullödlig redogörelse. Jag känner mig ändå lite otrygg när det gäller om detta kommer att hålla tidplanen. Det sägs att det ska vara klart till någon gång 2018. I och med att vänstermajoriteten i den här staden med Miljöpartiet i spetsen har ignorerat målet med 50 procents matavfallsinsamling till 2018 – det har helt enkelt strukits ur budgetar och miljöprogram – undrar jag vad det står för.

Är det så att vi redan nu vet att vi inte kommer att nå målet om 50 procents insamling i och med att det har dragit ut så på tiden att anläggningen inte kommer att kunna vara klar förrän i slutet av 2018? Är det därför man har ändrat målsättningen och inte skriver ut den som den var tidigare?

Anförande nr 54

Borgarrådet L u h r (MP): Nej, det finns ett nationellt mål som säger att Sverige ska samla in 50 procent matavfall till 2018. Det jobbar vi också för, men vi ligger långt efter i Stockholm, och det har vi gjort hela tiden.

Vi har en plan för hur mycket vi ska samla in. Det har till viss del hängt på sorteringsanläggningen. Det hänger också lite på hur mycket vi kan samla in hos restauranger. Just nu ligger vi i fas vad gäller villor, och vi ligger i fas på många andra ställen. Men vi har lite problem med att få tillräckliga volymer på vår restauranginsamling. Vi är därför inte säkra på att vi når 50-procentsmålet till 2018, men vi jobbar för det eftersom det ändå är ett nationellt mål. Men vi började som sagt på en väldigt låg nivå, och vi får se om vi når detta mål.

Anförande nr 55

J o n a s N a d d e b o (C): Tack, Katarina! Vi får se, är borgarrådets besked. Jag tycker att det är lite synd att vi inte kan ha mer säkerhet i måluppfyllnaden än så. Jag vet såklart också att saker och ting alltid tar längre tid och att det är förenat med en massa överklaganden och byråkratiska bekymmer när man ska bygga en sådan här stor anläggning. Jag förstår det. Men för den sakens skull tänker inte jag släppa blåslampan från oppositionens håll när det gäller att följa ärendet och se till att ni redovisar ett bra resultat till 2018.

Men om anläggningen dröjer lite, som jag har hört – vilka andra åtgärder har ni då vidtagit för att få flerbefästigheter att gå över och sortera ut matavfall? Det är också en väg att gå. Jag bor i en sådan fastighet, och i min bostadsrättsförening kan vi sortera en hel del förpackningar och annat. Men vi har inte matavfallsinsamling. Vad har ni gjort för att få fler att gå över till en sådan insamling?

Anförande nr 56

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kan börja med att säga att vi redan har ökat matavfallsinsamlingen ganska kraftigt sedan ni styrde. Ni hade också målet med 50 procent till 2018. Det gör att ni kanske hade det ännu svårare att uppnå målet.

Vi har nu tillsatt en grupp med sju personer på Stockholm Vatten som bara håller på med matavfallsinsamling. För flerbostadshus har vi gjort det gratis med matavfallsinsamling, så vi har en mycket mer styrande taxa nu för att fler ska kunna lämna sitt matavfall. Vi håller också på att styra om när det gäller restauranger, där vi har problem med att få tillräckligt mycket, så att också de ska få en mycket kraftigare styrande taxa som gör att vi kan få mer matavfall från dem.

Jag tycker alltså att vi jobbar ganska hårt för detta mål. När jag säger att vi får se menar jag att vi jobbar stenhårt för att kunna nå 50 procent och 70 procent. Jag tycker att vi både kan fatta beslut om en sorteringsanläggning och hela tiden jobba styrande med taxor, bland annat med denna grupp. Jag ser att vi kommer att nå målet.

Fråga nr 5. Politisering av sommarjobb

Anförande nr 57

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Precis före sommaren blev det känt för mig att staden har anställt ett antal sommarjobbare, närmare bestämt 18 stycken, i syfte att öka kunskaperna om bland annat feminism.

Ökade kunskaper är såklart alltid bra, men man måste vara extremt noga med hur man använder skattepengarna och framför allt hur de används när det gäller av staden anställda människor. Jag hade under sommaren en debatt med Feministiskt initiativ. Vi vidhöll att detta är en principiellt viktig åtgärd.

Nu vill jag också ställa frågan till ansvarigt borgarråd för rådet för mänskliga rättigheter, Ann-Margarethe Livh: Ser hon några principiella problem med att sommarjobbspengar går till att öka eller sprida kunskapen om en viss ideologi?

Anförande nr 58

Borgarrådet L i v h (V): Mitt svar på det är nej. Feminism är en social rörelse, Erik, som hävdar kvinnors rättigheter. Den härstammar från 1800-talet, närmare bestämt 1892, och har sedan dess använts av kvinnorörelsen i hela världen. Det gäller både borgerliga och socialistiska och alla andra tänkbara organisationer. Det är en kamp för kvinnors rättigheter.

Jag tycker att det är utmärkt att unga kvinnor, tjejer och unga killar arbetar med detta i Stockholms stad. Jag har absolut inga problem med det – tvärtom.

Anförande nr 59

Erik Slottner (KD): Då menar alltså Ann-Margarethe Livh att feminism inte är politiskt och att det inte alls är en politisk ideologi eller teori. Det visar sig att många människor som kallar sig för feminister lägger till olika epitet före feminister för att beskriva vilken sorts feminist man är. Det finns ganska många – inte riktigt hälften men nästan, det vill säga 40 procent – av den här salens ledamöter som tillhör partier som inte har feminism i sina partiprogram. Det är klart att om man då anställer sommarjobbare för att öka kunskapen om just denna teori men inte om en massa andra teorier och ideologier tycker jag att det är principiellt väldigt tveksamt.

I en debatt med FI sade de att detta är en del i ledet att öka ungas organisering. En del av pengarna har alltså att göra med att stärka ungas organisering. Vad har ökad kunskap om feminism att göra med ungas organisering?

Anförande nr 60

Borgarrådet Livh (V): Erik! För det första är det få partiledare eller politiska företrädare som inte är feminister. Du tillhör nog undantagen, och det är väldigt sorgligt. Jag tror nog att majoriteten i den här salen anser sig vara feminister. Så länge man ser att män och kvinnor inte har samma rättigheter och samma skyldigheter och vill förändra detta är man feminist. Det är absolut inget konstigt.

Det konstiga är att du är så rädd för detta ord, så rädd för att kvinnor ska få makt och inflytande och så rädd för att vi ska avskaffa de orättvisor som finns. Jag tycker också att det är nedlåtande mot de ungdomar som har jobbat med de här frågorna i sommar och som faktiskt kommer att rösta i nästa val att man inte tilltror dem när det gäller att ha förmåga att arbeta med att utöka kunskaperna både hos sig själva och staden om jämställdhet och feminism.

Anförande nr 61

Erik Slottner (KD): Ann-Margarethe Livh! Jag tycker att det var ett övertramp att säga att jag inte vill ta bort de orättvisor som kvinnor utsätts för i vårt samhälle. Jag sade också att en majoritet i den här salen är feminister, men det innebär inte att vi ska använda sommarjobbspengar för att politisera stadens verksamhet. Jag tycker att det är det man gör. Det är en ansenlig del i den här salen som tillhör partier som inte är feministiska.

Utöver detta har man anställt en hel del konsulter för att handleda sommarjobbarna. Faktum är att kostnaden för dessa konsulter är ungefär – jag gjorde en snabb överslagsräkning i huvudet i eftermiddags – lika stor som den för anställningen av själva sommarjobbarna. Man tar alltså till konsulter i detta för att handleda sommarjobbarna. Ett kansli med tolv anställda – om jag har uppfattat saken rätt – kan jag tycka skulle kunna klara av att handleda sina egna sommarjobbare och inte behöva ta till dyra konsulter.

Det är också en fråga jag har: Tycker du att det är en rimlig prioritering av skattebetalarnas pengar? Eller skulle man ha kunnat anställa 18 sommarjobbare för att göra andra saker i vår stad i stället?

Anförande nr 62

Borgarrådet L i v h (V): Jag tycker att det är utmärkt att man anställer människor som handleder de ungdomar som arbetar under sommaren för staden. Ett stort problem när vi har anställt en massa ungdomar har varit att vi inte har haft tillräckligt bra handledning. När man arbetar med de här frågorna handlar det också om att själv utbilda sig och att själv skaffa sig kunskaper. Då behöver man professionell handledning, och det tycker jag är bra.

Slutligen vill jag säga att om du vill förändra maktordningen, Erik, och om du vill förändra situationen så att kvinnor och män får lika rättigheter och lika skyldigheter är du feminist vad du än säger.

Fråga nr 6. Skattehöjningar

Anförande nr 63

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Jag tänkte ställa en fråga till finansborgarrådet om de skattehöjningar som har skett och det faktum att pengarna har utlovats gå till skolan. Ledande socialdemokratiska företrädare, inklusive Karin Wanngård själv, har haft en hög svansföring i frågan, får man ändå lov att säga. Inför valet 2014 utlovades att om S får makten och genomdriver skattehöjningar skulle hela skattehöjningen gå till skolan. Så har det inte blivit. Detta vallöfte har man svikit. Man svek det 2015, och man svek det igen nu 2016. Ändå fortsätter Karin Wanngård och andra att upprepa påståenden om att hela skattehöjningen har gått till skolan.

Min första fråga till Karin Wanngård blir helt enkelt: Står finansborgarrådet kvar vid sina uttalanden om att pengarna från hela den skattehöjning som genomdrevs 2015 och 2016 har gått till skolan?

Anförande nr 64

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket för frågan! Vi har presenterat två kraftfulla budgetar för Stockholm, och vi har höjt skatten. Vi har totalt höjt skatten med 57 öre. Det är någonting som vi har blivit tvingade att göra eftersom vi ser att vi behöver mer resurser i välfärden. Vi behöver mer pengar till skolan. Vi genomdrev lärarlönesatsningen, och den togs på vår budget. Det innebär väldigt mycket mer pengar, och det är en positiv reform. Vi måste skjuta till för att anställa fler vuxna i skolan.

Totalt har skattehöjningen inbringat ungefär 1,4 miljarder till Stockholm och stockholmarnas verksamheter. Och ja, det har gått till skolan. Vi har gjort schablonökningar. Man har fått full kompensation för volymförändringar, eller rättare sagt volymökningar. Det gör att skolan har mer resurser i dag än den skulle ha haft om era budgetar skulle ha fortsatt att gälla.

När det gäller skolan ska jag också vara tydlig med att säga att vi har brist på lärare och utbildade pedagoger i dag. Därför är det ännu viktigare att vi lägger resurser på skolan så att fler söker sig till Stockholms skolor och vill jobba där. Lärare och andra vuxna i skolmiljö gör ett fantastiskt arbete, men de behöver mer resurser. Skolbudgeten totalt är på 18 miljarder kronor i den här staden från förskola till gymnasie-

skola. Det är nästintill hälften av stadens budget, och det här är ett viktigt tillskott till skolan.

Anförande nr 65

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag noterar att finansborgarrådet inte svarar på frågan. De som lyssnar kan notera att finansborgarrådet inte svarar, och de kan själva dra slutsatsen av varför hon inte svarar på denna enkla fråga. Det är inte bara jag som står här och argumenterar utifrån något slags ideologiska aspekter, utan det här är fakta. Av de 480 miljoner som den senaste skattehöjningen omfattade går 314 miljoner till satsningar på skolan. 314 miljoner och 480 miljoner är mig veterligen inte samma summa – inte ens i närheten.

Eftersom finansborgarrådet tog upp våra satsningar på skolan kan jag säga att i Moderaternas budgetreservation för 2016, fri för alla att ta del av, behöll vi skatten på 2015 års nivå men satsade ändå närmare 90 miljoner mer på utbildning än den rödgrönrosa majoriteten gjorde.

Frågan kvarstår: Hävdar Karin Wanngård att hela skattehöjningen har gått till skolan?

Anförande nr 66

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Nu tror jag att du har lite för mycket färdigskrivna manus, Markus Nordström. Jag svarade på frågan. Jag sade att ja, 1 400 miljoner har gått till skolan. Det sade jag redan i mitt första inlägg, och jag kan upprepa det i mitt andra inlägg. Då måste du också lyssna på vad jag säger. Ja, hela skattehöjningen har gått till Stockholms skolor. Vi behöver skjuta till ännu mer resurser till skolorna i Stockholm, för vi behöver anställa fler lärare. Vi behöver fler pedagoger i vår undervisning, och vi behöver generellt sett fler vuxna i skolan.

Det är det här jag hoppas att vi verkligen kan komma överens om: Vi behöver satsningar på skolan. Om ni inte vill skattefinansiera detta får ni hitta andra pengar, men jag står upp för den skattefinansierade välfärden, en skola för alla och en skola för alla stockholmare som ska vara avgiftsfri.

Anförande nr 67

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag tvivlar inte på dina intentioner, Karin Wanngård, att skapa en bra skola för alla. Jag tvivlar inte på några intentioner i det avseendet från någon av oss som sitter här i salen. Men jag tror inte att politiker ska ge löften som man inte kan infria. I det här fallet skadar det i synnerhet Socialdemokraterna, men jag tror att det i förlängningen skadar förtroendet för politik som sådan och förtroendet för alla politiker.

480 miljoner inbringade skattehöjningen. 314 miljoner har ni satsat på skolan. Det är långt ifrån att satsa hela skattehöjningen på skolan. Det sätter fingret på något som är bland det viktigaste som finns i politiken, nämligen att prioritera. Prioritera kärnverksamheten, prioritera välfärdens kärna och lägg inte pengar på råd, kanslier och annan byråkrati, för det är ärligt talat inte lika viktigt som en bra skola för alla!

Anförande nr 68

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det som är viktigt när det gäller skolan är också att andra verksamheter i staden har betydelse. Det handlar inte bara om att ungdomarna och våra barn vistas i våra skolmiljöer, vilket är väldigt bra och positivt. Det hela måste hänga ihop. Det måste hänga ihop med socialtjänsten och om det behövs extra resurser där. Det måste hänga ihop med stadsbyggnad, så att man sedan kan flytta hemifrån. Det måste hänga ihop med trafiksatsningar och med cykelbanor. Staden hänger ihop.

Det är därför jag inte köper det här med vad som är kärnverksamhet. I min värld handlar hela Stockholms stads budget om vår kärnverksamhet. Däremot finns det olika belopp och olika rader i budgeten. Skolan är ungefär hälften av stadens budget. Jag har inte svårt för att prioritera. Skolan har fått ytterligare resurser. Hela skattehöjningen har gått till skolan, och det kommer ännu mer resurser dit.

Fråga nr 7. De stora cykellederna

Anförande nr 69

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Herr ordförande! Stockholms stad och många kranskommuner bygger sakta men säkert upp en förbättrad cykelinfrastruktur i länet. Allt fler jobbpendlar på cykel. Med elcykelns utbredning kommer både hastigheter och antalet långväga cyklister att öka. Detta är bra, till och med mycket bra.

Problemet är att när de stora cykelstråken fylls av tjuvparkerade bilar, food trucks, lastbilar, byggavfall, vägskyltar, häst och vagn och annat har det samma effekt som en bilolycka på motorvägen. Det blir genast mycket svårare att ta sig fram, och olycksrisken för cyklister, bilister och gångtrafikanter ökar. Våra cykelautostrador förvandlas till lokala krishärdar.

I budgeten för 2016 sade du att ni skulle ta krafttag för cykeltrafikens framkomlighet. Detta skulle bland annat ske genom övervakning av mc-burna parkeringsvakter. Vackert så, kan tyckas. Min fråga till dig är om du anser att ditt krafttag för cykeltrafikens framkomlighet har varit lyckat.

Anförande nr 70

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan svara så här, Patrik Silverudd: Det finns en trafikkultur i Stockholm som kanske inte riktigt är vad vi räknade med. Åtminstone hade jag inte räknat med att det skulle vara på det här sättet.

Jag kan ge dig rätt i mycket av det du säger, men kanske inte i riktigt så starka ord. Det finns ett stort problem med våra cykelbanor och våra prioriterade cykelstråk och pendlingsstråk. Vi har bilister som systematiskt ställer bilarna fel. Det är någonting som vi måste göra någonting åt.

Vi kan se att det inte bara är cykelfälten som drabbas av denna kultur, som på något sätt sprider sig bland distributionsbilar, vanliga bilar och andra trafikanter. Vi kan bara titta på hur det ser ut vid Slussen vid spårvägshindren. Det kommer bilar hela tiden, och man bryter mot trafikreglerna. 1 000 kronor i böter är det för varje bil; vi skulle kunna finansiera mycket av både skolverksamhet och annat med detta om vi kunde stå där och ordna detta.

Vi har fler ställen med dessa problem. När Patrik lyfter fram cykelstråken vill jag säga: Ja, du har rätt. Det är ett problem, och vi måste vidta ännu mer kraftfulla åtgärder för att komma åt detta. Vi har inte lyckats; det kan jag erkänna.

Anförande nr 71

Patrik Silverudd (L): Herr ordförande! Trafiknämnden sade i ett svar på en skrivelse i samma ämne att man anser att stadens 330 parkeringsvakter bör prioritera detta. Tyvärr misstänker jag att man när man säger ordet ”prioritera” menar det som många politiker brukar mena: Man prioriterar allt och därmed ingenting.

Vi kan konstatera att det krafttag som ni har gjort kan ha varit det lösaste krafttaget sedan Bamse blev av med sin dunderhonung. Jag har möjligen sett zombies röra sig med större effektivitet än de åtgärder som har satts in.

Det är snarare så att åtminstone jag i år har fått in långt fler klagomål på detta än jag fick förra året. Jag förstår att det kan vara roligare att inviga nya cykelbanor, parkeringshus och annat kul. Det är också bra för staden, och jag fattar att det inte är lika roligt att jaga sådana här – ursäkta uttrycket – skitproblem. Men det behövs. När cykelbanorna och cykelfälten bryts förlorar vi otroligt mycket tempo i pendlandet. Och det är djävligt dåligt för staden. Förlåt!

Anförande nr 72

Borgarrådet Helledén (MP): Patrik! Det är inget skitproblem. Det här är ett stort problem. Vi får hela tiden in, både via mejl och Twitter och på andra sätt i medierna, uppgifter om hur bilar och transportfordon på olika sätt står i vägen. Det är ett trafiksäkerhetsproblem, och det ställer till det. Cyklarna tvingas ut i den vanliga trafiken. Folk vågar inte riktigt ta sig fram som de borde göra på cykel. Det skapar en svår trafikmiljö.

Vi kommer att se över det här ännu mer nu för att se om vi kan få bukt med de problem som finns. Jag hoppas också att den nya parkeringsplan som vi nu rullar ut gör att vi får loss fler parkeringsplatser så att de som envisas med att ställa sina fordon i de här körfälten slutar med det och i stället kan ställa sig på en plats som är ledig. Vi har få lediga platser, och det är ett av de problem som detta beror på. Men det ska inte se ut på det här sättet. Det håller jag med dig om.

Anförande nr 73

Patrik Silverudd (L): Om man verkligen vill något som politiker ser man till att göra just detta. Med det nya parkeringsprogrammet, som har vissa fördelar och också ett antal stora nackdelar, kommer staden att dra in ungefär 400 miljoner kronor. Jag undrar hur mycket av dessa pengar du tänker satsa på parkeringsövervakning. Vi har tidigare diskuterat hur man skulle kunna göra satsningar på funktionshindersplatserna, till exempel. Men detta är också en prioriterad fråga.

Anförande nr 74

Borgarrådet Helledén (MP): Driften av det nya parkeringssystemet, det vill säga parkeringsövervakning, att hålla igång automaterna och så vidare, kostar ungefär 70 miljoner. Det är pengar som kommer att läggas på detta. Jag hoppas verkligen att det här kommer att ge effekt också på cykelstråken. Reformen innebär att vi utökar

tiderna, och det kommer att innebära att vi kommer att behöva mer parkeringsövervakning överallt.

När det gäller just själva cykelstråken, pendlingsstråken och så vidare kommer vi att ta i det med mer kraft. Samtidigt vill jag säga att i alla de projekt som vi nu bygger slutar vi i princip att lägga ut cykelfält där bilar kan parkeras eftersom det är så erbarmligt svårt att få bilisterna att sköta sig. Jag vet inte riktigt hur man ska få bukt med detta.

Ja, parkeringsövervakning är en viktig sak. Det kommer vi att se till. Jag ska se till att det blir bättre, och jag hoppas att det kommer att synas.

§ 12 Valärende, fyllnadsval

Anförande nr 75

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det är inte så vanligt att man går upp i de här ärendena, men jag yrkar på att fullmäktige tar upp ytterligare en avsägelse till behandling så att stadens byråkratiska kvarnar kan mala på lite fortare. Valberedningens ordförande ska vara meddelad, och det gäller en avsägelse av Per Ankersjö från Centerpartiet som avsäger sig sitt ledamotskap i fullmäktige.

§ 13 Rapport om utveckling av hemtjänst (Utl. 2016:119)

Anförande nr 76

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej allihop! Jag hoppas att alla har haft en riktigt skön sommar. Jag ägnade mina första tre veckor åt att leta efter min katt som rymde, men jag kan berätta att den är tillbaka nu.

Det är alltid roligt när man får beröm från lite oväntat håll, till exempel när en företrädare för de privata utförarna i branschrådet säger: Jag håller inte alltid med er, speciellt inte i frågor som gäller till exempel vinst i välfärden, men ni är pragmatiska och ett sådant här omfattande reformarbete inom äldreomsorgen som syftar till att sätta den äldre i centrum har vi inte sett i en kommun på väldigt länge.

Ett exempel på detta reformarbete är den rapport om utvecklingen inom hemtjänsten som ligger framför oss. Den pilot som ligger till grund för rapporten är ett projekt som drivs av äldreförvaltningen tillsammans med chefer, samordnare och hemtjänstpersonal i tre stadsdelar. Det här utvecklingsarbetet, den här piloten, syftar i huvudsak till tre saker.

För det första ska det öka de äldres inflytande över själva innehållet i deras egna hemtjänstinsatser. I Stockholms stad har man kunnat välja mellan hundratals olika utförare, men man har inte kunnat bestämma om man ska duscha eller gå på en promenad när personalen väl kommer. Vad insatserna ska innehålla, när de ska utföras och hur de ska utföras ska inte detaljregleras i biståndsbeslutet, utan det är den äldre som tillsammans med personalen ska styra innehållet i hemtjänstinsatserna efter dagsbehov, preferenser och magkänsla hos den äldre. Därför ska nya stadsgemensamma riktlinjer för beställning av hemtjänstinsatser tas fram liksom riktlinjer för genomförandeplaner och riktlinjer för kontaktmannaskap, och de ska arbetas fram utifrån lärdomar och erfarenheter från våra pilotstadsdelar.

För det andra syftar detta till att minska administration och onödigt krångel. Tekniska hjälpmedel ska upplevas just som hjälpmedel och inte som ett onödigt störningsmoment under arbetspasset. Därför ska vi underlätta inloggning, journalföring och kvittens av besök. Vi tar bort regler som orsakar friktion mellan beställare och utförare inom hemtjänsten. Det vi sätter i fokus nu och det som ska jobbas stenhårt med är att öka samverkan och tilliten mellan våra biståndshandläggare och våra utförare. Det handlar om samverkan och samarbete kring den enskilda individen för att just sätta dennas behov i centrum.

För det tredje handlar det om att höja kvaliteten och skapa goda arbetsvillkor för medarbetarna. Vi har många otroligt engagerade och kunniga privata utförare i den här staden, men den som inte ser att vi fortfarande har problem med oseriösa aktörer är antingen osedvanligt naiv eller har levt under en sten de senaste åren. De nya kraven på utförare inom hemtjänsten har arbetats fram av äldreförvaltningen utifrån deras mångåriga erfarenhet av uppföljning och kvalitetsarbete inom äldreomsorgen. Kraven måste formuleras så att vi på allvar stänger ute aktörer som inte har i hemtjänsten att göra, det vill säga oseriösa aktörer. Hittills har det funnits alltför många kryphål, och det har varit alltför lätt för företag som fått sitt avtal hävt att ombilda sig och återkomma med samma bristande kvalitetsinnehåll men i ny skepnad.

Målet är en professionaliserad hemtjänst med hög personalkontinuitet och kompetens bland medarbetarna och med en god arbetsmiljö med sjysta villkor och möjligheter till lunchpauser, toalettbesök, erfarenhetsutbyte mellan kollegor för alla anställda. Det här borde vara en självklarhet på svensk arbetsmarknad, och det är fullkomligt nödvändigt om vi ska kunna stärka attraktiviteten inom välfärdsyrkena och säkra den framtida kompetensförsörjningen.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 77

Dennis Wedin (M): Ordförande! Först fick vi se återkommunaliseringar av populära privata boenden runt om i staden, och sedan förvånades vissa när det visade sig att fler äldre än under Alliansens tid fick avslag på ansökan om att få flytta till vård- och omsorgsboenden. Nu ser vi de här förslagen om hemtjänsten, och samtidigt läser vi i medierna om att regeringen kommer att ge den sista smockan till privata aktörer.

När det väl kommer till kritan bedrivs det sedan 2014 en medveten politik för att klämma åt välfärdsföretagare och dem som väljer deras tjänster. Det är alldeles uppenbart. Återkommunaliseringar, färre boendeplatser, färre unga i äldreomsorgen, nu färre hemtjänstföretag och snart vinstreglering à la löntagarfonder är resultatet efter snart två år.

Det jag och Moderaterna tycker är positivt med det som vi som ska prata om här i dag är ramtider där den äldre och utförare kommer överens om innehållet tillsammans. Det är ett mycket välkommet sätt att skapa flexibilitet så att äldre får rätt vård. Jag tycker att majoriteten ska gå vidare med en reformerad biståndsbedömning. Där vill vi gå längre.

Ni gör en 180-gradersvändning i frågan om ökad kontinuitet hos personalen. Vi har tidigare talat om att ni tyckte att den var för hög. Nu välkomnar ni att den ska bli bättre, men vi vill gå vidare med en kontinuitetsbonus.

Det negativa är att ni vill försvåra för framför allt nya och mindre aktörer inom hemtjänsten genom en kravlista som är mycket otydlig. Tillgång till lokal är till exempel inte något som politiskt behöver detaljstyras. Och än värre är att utreda möjligheten till att ställa minimumkrav på volym och antal brukare. Det riskerar att drabba små aktörer med en liten volym. När det gäller miljökrav är det uppenbart att man är ute efter att kravställa bort att hemtjänstpersonalen ska kunna ta bilen i sitt yrke.

När det gäller Ilmar Reepalus utredning är det som nu händer nästan logiskt. Man vill gå ifrån den valfrihet som människor använder sig av varje dag. När vi läser Joachim Landströms fördjupade rapport angående regeringens utredningsförslag när det gäller vinstreglering i välfärdsföretag ser vi att det är uppenbart att regeringen nu arbetar på något som skulle skada Stockholms äldreomsorg alldeles oerhört. Företagen Attendo och Ambea har särskilt pekats ut. De skulle få stora nyemissionsbehov och med andra ord bli konkurshotade. Hur skulle det drabba Stockholms äldreomsorg? Attendo har 13 hemtjänstverksamheter och 17 äldreboenden. Ambea har åtminstone ett tiotal äldreboenden.

Jag vill ha besked från alla gruppleddare i majoriteten här i kväll. Har ni tagit ställning till detta och regeringens förslag? Hur kommer det att drabba alla dem som i dag får vård eller jobbar inom Stockholms äldreomsorg?

Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 78

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första vill jag påminna Dennis om att det ärende som vi diskuterar i dag har skickats ut. Det gäller rapport om utveckling av hemtjänst i Stockholms stad och ingenting annat.

Jag såg på Twitter i går att du lajkade och spred Annie Lööfs kommentar som handlade om att det inte ska finnas någon vinstbegränsning men däremot skyhöga krav. Det gillade du. Då undrar jag vilka av de här kraven som är högre än skyhöga krav, vad det nu är. Är det till exempel att vi ska följa Socialstyrelsens rekommendationer vad gäller omklädning och hygien i vård och omsorg? Är det sjysta arbetsvillkor som bibehåller sund konkurrens? Vad är det som är högre än skyhögt i dina ögon?

Anförande nr 79

D e n n i s W e d i n (M): Det står väldigt mycket i ärendet som du nämner. Jag vill inte fastna i att läsa upp det just nu. Det står väldigt mycket i remissvaren, till exempel när det gäller arbetskraftssituationen och kravet på lokal. Det är mycket intressant att man ska detaljstyra detta. Det skapar frågor från till exempel Vårdföretagarna som frågar sig: Hur ska omklädningsrummen se ut? Ska de vara separerade för kvinnor och män? Många ställer frågor om de här förslagen. Det är för detaljstyrt. Jag förstår att ni har en politik som utgår från just det. När vi pratar om utgångspunkten i löntagarfondsdebatten vill jag säga ganska tydligt att jag inte håller med om att de 13 hemtjänstverksamheter och 17 äldreboenden som Attendo har i Stockholms stad inte ska ha med den här debatten att göra. Nu ser vi att er politik innebär en direkt smocka mot dem som driver välfärdsföretag. Det tycker vi helt enkelt är fel inriktning.

Anförande nr 80

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Vi diskuterar inte förfrågningsunderlag för hemtjänsten just nu, utan vi diskuterar hur vi ska forma den framtida hemtjänsten i Stockholms stad utifrån biståndsbedömning, kontinuitet och så vidare. Men jag förstår att du syftar på den lista med exempel på krav som kan ställas. Jag blir väldigt förvånad över att du som politiker sätter företagen före smittskydd, för det är vad basala hygienrutiner innebär. Basala hygienrutiner innebär att man ska tillhandahålla arbetskläder, att de ska tvättas av arbetsgivaren, att man inte ska tvätta kläderna hemma med familjens övriga tvätt och också att man inte ska släpa med kläder hemifrån med bakterier eller virus som vinterkräksjuka, ESBL och så vidare. Det är vad det handlar om. Jag kan inte tolka detta på något annat vis än att du sätter företagen framför god arbetsmiljö och smittskydd för de äldre. Jag begriper inte det, Dennis Wedin.

Anförande nr 81

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Jag kan bara läsa vad som står i ärendet och remissvaren. Vårdföretagarna ser här en stor risk för att mindre hemtjänstföretag

inte har möjlighet att leva upp till de här principerna, och det gäller särskilt principen om lokal och möjlighet till omklädning. Risken är betydande att de behöver lägga ned sin verksamhet. Sedan står det en längre harang som jag inte har tid att gå igenom nu när det gäller lagstiftningen om just arbetskläder. Det uppenbart att vi har stora aktörer i Stockholms stad, och nu riskerar vi att regeringen i ett nafs drar bort dem. Det skulle vara intressant att höra hur majoritetens gruppleddare här i Stockholm ställer sig till det. I det här underlaget ser vi att de små aktörerna kommer att få det mycket svårare att etablera sig i Stockholm. Vi kan peta i detaljerna, men vi säger att detta är för mycket detaljstyrning från politikens sida. Samtidigt ska vi alltså ha en hög kvalitet och ställa höga kvalitetskrav. Det är en viktig diskussion där vi ibland kanske inte kommer att hålla med varandra.

Jag yrkar fortfarande bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 82

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation. LOV är här för att stanna, och det är bra att majoriteten nu har insett det och fått krypa till korset. Det går inte att vrida klockan tillbaka. Stockholmarna vill ha största möjliga valfrihet, då krävs det att LOV finns. Jag har varit med så länge att jag kommer ihåg när ni ville avskaffa valfriheten inom hemtjänsten. Men sedan insåg ni att det inte heller gick. Vänsterpartiet kämpade emot i det längsta men var tvungna att ge sig.

Hemtjänsten är grundbulten i äldreomsorgen. Den allra största delen bedrivs av privata utförare, och det är också dem som man är allra mest nöjd med både när det gäller äldre och funktionsnedsatta personer. Som ni vet är vi positiva till många delar av det här förslaget. Det handlar om det som har talats om här tidigare, det vill säga förändringar i ersättningssystem som ger större frihet för de äldre att bestämma innehållet och en hel del annat också.

Ni vill säkert väl, men i vissa delar motverkar ni det ni vill ha med era egna förslag. Ni vill se mindre enheter för att öka närheten, men samtidigt ställer ni flera krav som gör det svårt och dyrt för mindre utförare att verka i vår stad. Det handlar bland annat om krav på arbetskläder och krav på att utförarens personal ska ha en lokal för omklädning, och det i stad där det inte kryllar av lediga lokaler. När det gäller krav på minsta volym måste mätningarna ske vid flera tillfällen, för visst är det så att man ofta börjar i liten skala.

Det handlar om en detaljstyrning av verksamheter, och det gäller de verksamheter som stockholmarna är allra mest nöjda med – mycket mer nöjda än vad de är med de kommunala. Missbruk och dåliga verksamheter ska självfallet bort. Inspektioner ska ske, och åtgärder ska vidtas. Det tror jag att vi alla är eniga om. Men att detaljstyra och försvåra kan inte tolkas på annat sätt än att när ni nu inte vågar ge er på själva LOV försöker ni strypa de privata verksamheterna på annat sätt. Och då har vi inte diskuterat de större frågorna som vi inte avhandlar i den här lokalen.

Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation.

Anförande nr 83

T o r u n B o u c h e r (V): Jag vill bara reda ut detta med små enheter och små företag. Ni gör lite grann samma typ av motsägelser. När det gäller små enheter pratar vi mycket om personalkontinuitet, men större företag kan ju också ha flera små enheter. Man kan fortfarande bevara kompetens. Almega lyfter fram, och det gör ni också, att man inte kan ha alltför små enheter därför att man behöver ha personalresurser om folk blir sjuka, när det gäller kompetensutveckling och så vidare. Samtidigt säger både ni och Almega att man måste värna om jättesmå företag. Det finns en sorts motsättning i den här kritiken. Ni kritiserar åt två håll, men det känns som om de här två argumenten bangar in i varandra.

Anförande nr 84

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Fru ordförande! Vi som gillar småföretagande och nystartat entreprenörskap vet ju att man inte kan starta med ett stort företag, utan man börjar i det lilla och bygger upp det. Därför måste man få den chansen i vår stad. Jag tycker att det är viktigt att gå in och titta på jämförservice när det gäller hemtjänsten och se vilka som får bäst betyg. Det är de privata företagen, och det är ofta de som inte är för stora.

Anförande nr 85

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är flera bra förändringar i det här ärendet. Inte minst gillar Kristdemokraterna förslaget om införandet av ramtid inom hemtjänsten. Det är ett sätt att utöka valfriheten och flytta fokus från rätten att välja utförare som vi ofta hamnar i stora diskussioner och bataljer om till rätten att också kunna välja innehållet i de tjänster som utförs. Det är en fråga som Kristdemokraterna har drivit under en tid och som vi glada för finns med.

Det är också mycket välkommet att ni att behåller lagen om valfrihet inom hemtjänsten. Det är välkommet löftesbrott. Om jag minns rätt ville ni riva upp det här i valet, men det är mycket bra att ni inte infriar det löftet. Det är bra att ni behåller denna borgerliga reform som utreddes av just en kristdemokrat.

Det finns dock delar som vi ställer oss mer kritiska till. Det finns, som föregående talare tog upp, en risk för detaljstyrning i upphandlingskraven, exempelvis detta med tillgång till omklädningsrum. Man talar också om mindre enheter hos företagen och hur man strukturerar hemtjänsten, men vi tycker inte att vi ska lägga oss i hur företagen organiserar sin verksamhet. Det vet ägarna bäst själva. Sedan har vi kraven på personalkontinuitet. Det är klart att vi alla önskar personalkontinuitet, men det är inte helt lätt att styra. Det kan hända olika saker som gör det svårt för företag att garantera detta. Då tycker vi att det är bättre att man jobbar med morötter och incitament i stället för med direkta krav i en upphandling. Det är också mycket bra att använda sig av referenstagning då det finns referenser, men det får inte bli ett sätt att mota undan nystartade och mindre företag. Detta har också vårdföretagen uttryckt en oro för. Vi måste använda referenstagningen på rätt sätt för att det ska falla väl ut.

Jag tror också att det finns en risk att vi ställer sådana krav på privata företag och upphandlade företag som kommunen själv inte klarar av att följa. Det hotar konkurrensneutraliteten om vi ställer högre krav på privata utförare än på våra egna utförare. Jag vill avsluta med att säga att vi måste vara väldigt försiktiga med det.

Därmed vill jag yrka bifall till den reservation som vi har lagt fram i kommunstyrelsen tillsammans med Moderaterna och Centern.

Anförande nr 86

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar givetvis bifall till kommunstyrelsens förslag i det här ärendet. Äntligen har vi kommit så här långt med just ärendet om hemtjänstens utveckling. Det har vi jobbat med under 2015 och 2016, och nu står vi äntligen här för att sätta ned foten med det.

I mitt tycke innebär det här ärendet givetvis större valfrihet för den äldre. Förutom att välja utförare får också den äldre större frihet när det gäller hur och när insatserna genomförs. Vi har tjuvat om att detta måste införas i den valfrihet som vi pratar om. Att tillsammans med kontaktpersonen från hemtjänsten få utforma innehållet är ett stort och bra steg för Stockholms hemtjänst. Det innebär också att de tekniska delarna förenklas. Vi har haft GPS, och det har varit krångligt och svårt att logga in. Man har åkt ut ur systemet. Att på det här sättet också ta fram tekniska system som fungerar smidigt och inte är så krångliga för användarna är en fördel.

Det är givetvis viktigt att vi går vidare. I dag pratar vi inte om förfrågningsunderlaget inom LOV, utan vi pratar om den utredning som har genomförts. Det är viktigt att gå vidare med detta och ta fram de nya riktlinjerna för biståndsbedömning. Det hör ihop, och det ärendet är inte klart än.

Det är lika viktigt att gå vidare med att ta fram ett förfrågningsunderlag där vi ställer de krav som vi behöver på hemtjänstföretagen. Vi vill inte ha sådana företag som vi hade under den förra mandatperioden där man som politiker i äldrenämnden fick läsa i Metro på morgonen att man hade utförare som inte hade bytt lakan mellan april och juni hos en person, att det bara kom en person när det var biståndsbedömt med dubbel bemanning eller att man inte alla gånger fick den hjälp som var biståndsbedömd. Men i och med att vi inte hade referenstagning den gången fick de komma tillbaka till Stockholms stad även om de bevisligen hade misshandlat våra äldre. Det är jätteviktigt att vi kan begränsa detta framöver. Det är givetvis tanken här. Förfrågningsunderlaget är ett av de viktigaste ärendena som hör ihop med detta ärende, men det hanterar vi inte i dag.

Jag måste också framhäva att det som äldreförvaltningen lägger fram i ärendet som framtida krav, att tillhandahålla arbetskläder och tvätt av dem, ingår i de basala hygienrutiner som Socialstyrelsen har fattat beslut om den 1 januari i år. Det är jätteviktigt med tanke på alla multiresistenta bakterier som finns i dag inom hälso- och sjukvården. Det är väl naturligt att man kommer någonstans där man får träffa arbetskamrater när man går till jobbet. Det är inte heller konstigt att kräva omklädningsrum. Det finns på de flesta arbetsplatser. För att inte tala om personalkontinuiteten. Den är oerhört viktig.

Anförande nr 87

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag har en fråga till dig, Mirja. Jag tycker att det är mycket bra att LOV blir kvar. Innebär det att ni lägger ned stridsyxan mot LOV? Innebär det att Socialdemokraterna och du nu gillar lagen om valfrihet?

Anförande nr 88

M i r j a R ä i h ä (S): Gillar och gillar! Om vi ska ha kvar de utförare som vi tycker är bra och som ger en hemtjänst av hög kvalitet finns det en större garanti i LOV än i lagen om offentlig upphandling. Det måste jag medge utifrån hur det har sett ut när jag har råddat i det här ärendet. Lagen om offentlig upphandling innebär alltid en risk att vi förlorar dem som är bra och får någonting som är mindre bra i stället. Så för tillfället har vi inte någon stridsyxha höjd mot LOV.

Anförande nr 89

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det var skönt att höra att stridsyxan i den frågan tillfälligt är nedlagd. Vi får väl se när den tas upp igen. Jag vill ta upp detta med referenstagning. Det är ingen här som inte håller med dig om att det är klart att vi ska få bort oseriösa företag. Men samtidigt tycker jag att ni på vänstersidan ger ett lite för mörkt skimmer åt hemtjänstföretagen. Det är nästan en generell bild av att de missköter sig. Jag tycker att ni ska akta er lite för det när ni resonerar. Det är fortfarande undantag. De allra flesta privata utförarna gör ett fantastiskt jobb, och vi vet att nöjdheten är högre för de privata än för de kommunala utförarna.

Om ni tror att vi får bort en del oseriösa företag genom att införa referenstagning, så låt oss pröva det. Men på vilket sätt kan vi jobba för att det inte ska hindra nystartade företag att pröva sina vingar på Stockholms hemtjänstmarknad?

Anförande nr 90

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Vi har inte riktigt kommit så långt. Vi kommer att ta fram ett förfrågningsunderlag. När det däremot handlar om dem som har misskött sig är referenstagningen oerhört viktig. Vi skulle ha kunnat avsluta samarbetet med företag som inte har skött sig, och vi har gjort det också. Vi har avslutat det, men de poppar upp igen eftersom vi inte har några som helst medel för att förhindra att de kommer tillbaka till staden. Referenstagningen är med för att vi ska kunna stoppa företag som har misskött sitt uppdrag så tydligt. Låt oss återkomma till den frågan i äldre nämnden.

Anförande nr 91

D e n n i s W e d i n (M): Nu hoppas jag på klartecken från Socialdemokraterna. När det gäller detta med detaljstyrda krav kan vi se i remissförfarandet att Vårdföretagarna skriver att när det gäller små hemtjänstföretag är risken betydande att de behöver lägga ned sin verksamhet kopplat till detta. När det gäller diskussionen om regeringens utredning om vinster kan vi också se att det finns en överhängande risk att större företag som Attendo och Ambea kommer att bli direkt konkurshotade. Jag undrar: Spelar det inte någon roll för dig att det blir färre jobb i Stockholms äldreomsorg, att arbeten faktiskt försvinner, att människor förlorar sina jobb och att Stockholms äldre får en mindre valfrihet? Bekymrar inte det Socialdemokraterna?

Anförande nr 92

M i r j a R ä i h ä (S): Detta var nog den roligaste fråga jag fått sedan 2002 när jag kom in i kommunfullmäktige. Det måste jag säga. Hur i hela världen skulle jobben försvinna? De äldre är ju lika många. Om ett äldreomsorgsföretag lägger ned är det någon annan som måste ta hand om dessa äldre. Jobben försvinner inte. Jag begriper inte hur du räknar. Vi har fortfarande lika många äldre.

Men vi måste ställa arbetsmiljömässiga krav på utförarna. Jag skulle aldrig acceptera att jag inte har ett omklädningsrum på min arbetsplats. Jag skulle aldrig kunna acceptera en sådan arbetsmiljö där jag inte kan byta kläder om jag har fått bajs på kläderna, om någon har kräcks ned mig eller om det har hänt någonting annat. Det är väl självklart att man ska ha omklädningsrum och lokaler. I min värld är det så. Vårdföretagarna är företagarnas intresseorganisation, och arbetstagarna har säkert ett annat svar.

Anförande nr 93

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att säga att vi välkomnar den här rapporten. Den är efterlängtd. Det är också riktigt roligt att den röda majoriteten med Vänsterpartiet i spetsen ställer sig bakom LOV-reformen som ett bra sätt att upphandla kvalitativa insatser inom hemtjänsten. Det är alltså samma LOV-reform som blev så smutskastad och ifrågasatt från vänsterhåll under den förra mandatperioden.

Vi ställer oss bakom många av rapportens förändringsförslag och ser med tillförsikt fram emot att dessa kommer att utveckla och förändra hemtjänsten. Ramtid och större inflytande för den enskilde att kunna styra insatserna utifrån dagsbehovet ser vi som välkomna reformer. I rapportens inledning slås det fast att det överordnade målet för utredningen har varit att öka den enskildes inflytande och förbättra samverkan kring den enskildes behov. Det är bra utgångspunkter. Kvalitet och flexibilitet för den enskilde kopplat till dennes specifika behov är självklarheter och måste vara det som utgör grunden för vår hemtjänst.

Men det man kan ifrågasätta är om det verkligen är detta som hela tiden har varit utgångspunkten och målet. Har man lyssnat till borgarrådet Lindblom är det tydligt att ett mål också har varit att minska antalet utförare. Frågan är om detta har legat i förgrunden när de nya kraven har tagits fram i det nya förfrågningsunderlaget. Har alla de specifika kraven verkligen haft brukarens väl och ve i fokus, eller är det så att vissa av kraven har som mål att minska antalet privata utförare inom hemtjänsten? Det är en fråga som jag bär med mig. Jag hoppas såklart att det inte är så utan att man sätter brukarens väl och ve före ideologin.

Jag vill med detta yrka bifall till vår och Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 94

T o r u n B o u c h e r (V): Fru ordförande, åhörare! Det är så roligt att den här hemtjänstutredningen nu har hamnat i fullmäktige och att vi kan gå vidare genom att den klubbas i dag. Jag är också glad över att så många av remissvaren var så positiva. För mig innebär det två saker.

Det första som jag verkligen vill understryka föranleder också en verklig eloge till äldreförvaltningen. Äldreförvaltningen har gjort ett gediget fotarbete med referensgrupper och samarbete med stadsdelsnämnderna. Man har verkligen tagit detta på största allvar med stor entusiasm. Det är enormt mycket arbete som ligger bakom allt detta. Jag känner också att jag vill ge oss själva i politiken en eloge. Det har varit viktigt för oss att nå en form av konsensus och en stadig plattform. Jag vet att vi

landar i någonting som kommer att hålla över tid. Det har också varit en otroligt viktig målsättning.

Ni pratar väldigt mycket om förfrågningsunderlaget. Jag kanske ska precisera att i utredningen är detta krav som vi vill undersöka närmare. Det är inte spikade krav. Förfrågningsunderlaget är ett framtida ärende som vi sannolikt kommer att få anledning att diskutera senare.

När jag lyssnade på Annie Lööf i *Agenda* i går kände jag att hon vill ställa så hårda krav. Hon vill inte ha en vinstbegränsning, utan i stället för en vinstbegränsning vill hon ha så hårda krav. Jag kände att Annie Lööf och jag var överens. Vi vill samma sak båda två. Vi vill ha de här kraven. Det ska vara svårt att starta ett företag inom hemtjänsten för skattefinansierade medel. Vi ställer krav på kvalitet för att man ska kunna göra det. Det är ett allvarligt uppdrag. Staden ser allvarligt på det här uppdraget. Väl en gång inne ska däremot utförarna ha stor frihet. Ersättningssystemet ska vara stadigt och innebära stor frihet. Det ska inte vara detaljstyrande i sig. Ersättningssystemet är nog faktiskt ännu viktigare för hur detaljstyrningen ser ut än själva förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget, att vi ställer krav på folk, är inget hinder för småföretagare. Jag har en syster som är småföretagare inom hälso- och sjukvårdens LOV. Hon hade ett jättegediget förfrågningsunderlag att ta ställning till, och hon blev glad över det eftersom det ger henne en stadig plattform att stå på.

Ni i oppositionen är kritiska mot alla de här kraven, men ni kommer inte med några andra krav. Ni tycker bara att våra krav är fel krav, men ni har inget alternativ till de här skyhöga kraven som ni på något sätt ändå har påstått att ni vill ha.

Anförande nr 95

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag tänker ställa samma fråga till dig som till Mirja. Kan jag tolka det så att du är för LOV nu eftersom det finns med i det här ärendet? Det var det ena.

Det andra är att jag faktiskt blev lite glad när jag lyssnade nu. Jag tolkar det så att du också är emot begränsningar av vinster i välfärden.

Anförande nr 96

T o r u n B o u c h e r (V): Jag svarar på det sista först. Nej, jag är absolut inte emot begränsningar i välfärden, men vi är inte där. Vi kan inte sitta och vänta på någonting som kanske sker i en avlägsen framtid. Vi måste agera här och nu för att förbättra hemtjänsten. Vad som händer på statlig nivå är inte min issue i den här problematiken.

Folk som googlar på mig kan se vad jag sade före valet, till och med ett helt år före valet, när det gäller LOV. Jag sade att vi inte kommer att avskaffa valfriheten i Stockholm eftersom det inte kommer att fungera i praktiken. För mig är en förbättring inom hemtjänsten i praktiken betydligt viktigare än att vinna ideologiska slag. Jag är inte särskilt förtjust i LOV, men det är inte en framkomlig väg här i Stockholm.

Anförande nr 97

J o n a s N a d d e b o (C): Du citerar Annie Lööf, Torun. Jag är osäker på om ni verkligen delar samma världsbild. Jag har i alla fall en annan. Du säger att det ska vara svårt att starta företag inom äldreomsorgen. Jag kan nog tänka mig att Annie Lööf inte anser att det ska vara svårt att starta nya företag inom äldreomsorgen. Sedan säger du att väl inne i systemet ska det vara stadigt. Det ska alltså vara svårt att ta sig över tröskeln, och väl inne i systemet kan man ha vilken frihet som helst. De krav som jag antar att Annie Lööf pratar om handlar om kvalitetskrav på verksamheter som bedrivs. På dig låter det så att tar man sig bara över tröskeln kan man få göra lite hur man vill inne i systemet. För mig handlar det om att vi alltid måste följa verksamheter. Oavsett om det är privat eller kommunalt utförarskap är det kvaliteten som är det viktigaste. Den är den vi ska följa och se till att den inte fallerar. Det tror jag är precis vad Annie Lööf menade med sina krav.

Anförande nr 98

T o r u n B o u c h e r (V): Det går naturligtvis att uppfatta detta precis som du sade, men jag menade absolut någonting helt annat. Det tror jag att Annie Lööf också menar. Hon pratade om skyhöga kvalitetskrav. Skriver man under ett kontrakt som innehåller skyhöga kvalitetskrav har man de skyhöga kvalitetskraven att förhålla sig till under hela sin kontraktstid. Att ta ställning till huruvida man klarar av att uppfylla kravet på att ha utbildad personal innebär att man också har tagit sig igenom en process som innebär att man kan starta ett företag. Det är en process att starta ett företag. Man måste vara beredd att klara av att uppfylla de här kraven för att kunna starta det här företaget. Det blir resultatet om man ställer skyhöga krav. Jag är inte beredd att säga att det ska ställas skyhöga krav. Det var Annie Lööf som sade det. Jag tycker att vi ska ställa relevanta kvalitetskrav. Vi har fortfarande inte hört oppositionen komma med ett enda förslag på ett relevant kvalitetskrav.

Anförande nr 99

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Jag vill ta chansen att fråga Vänsterpartiet och dess ordförande i äldreutskottet en sak. Jag är visserligen inte så förvånad över att ni släpper fram LOV med inskränkningar mot mindre välfärdsföretag när ni nu ser framför er att det kommer bli just den vinstbegränsning som ni har arbetat väldigt mycket för. Det är därför jag snarare har ställt frågan till finansborgarrådet om vad hon känner inför ett sådant förslag.

Jag vill fråga dig direkt vad du tänker om att underlaget för den här utredningen handlar om att företagen Attendo och Ambea särskilt pekas ut eftersom de skulle få stora behov av nyemissioner och med andra ord bli direkt konkurshotade. Jag undrar vad du tänker om de 13 hemtjänstverksamheter, 17 äldreboenden och Ambeas tiotals äldreboenden som riskerar en direkt konkurs utifrån den politik som ni nu har påverkat en i övrigt svag majoritet att bedriva.

Anförande nr 100

T o r u n B o u c h e r (V): Jag tänker att vi har en fullmäktigeordning där vi håller oss till de ärenden vi har att diskutera. Huruvida jag verkligen tänker diskutera regeringens utredning när ärendet på dagens dagordning är hemtjänstutredningen i Stockholms stad är en fråga som jag tänker besvara med ett nej.

Anförande nr 101

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det hänger ett damoklessvärd över hela den här rapporten, och det är den utredningen som det har sipprat ut en del ifrån och som gäller vinster i välfärden och för vårdföretagen. Det är egentligen lite underligt att man diskuterar den här frågan så mycket. Säljer man potatis har man rätt att göra vinst, bygger man skolor har man rätt att göra vinst men driver man skolorna är det plötsligt närmast förbjudet och något som misstänkliggörs.

Men det är egentligen inte detta som rapporten handlar om. Vi i Sverigedemokraterna kan konstatera att rapporten ändå andas en del flexibilitet. Man tar upp de svåra frågorna om kontinuitet för de äldre. De vill ju träffa samma personal. Det ska inte ständigt vara nya personer som dyker upp. Man har också en lösning på problemet när de äldre, ofta kanske förvirrade och dementa, avvisar besök som de så väl behöver och hur det ska lösas kostnadsvägen. Det är klart att det finns en del detaljstyrning med i den här rapporten också.

Jag ska egentligen inte säga så mycket mer, utan vi kan konstatera att vi i Sverigedemokraterna instämmer i mycket av det som Ann-Katrin Åslund sade.

Vi yrkar alltså bifall till Liberalerna reservation.

Anförande nr 102

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att den här debatten ger mig lite omväxling. Det är kul med omväxling. När jag är ute och pratar med lokala pensionärsorganisationer, kommunstyrelsens pensionärsråd, fackliga kommunalare och vanliga stockholmare säger de faktiskt att de inte tycker vi har gått tillräckligt långt. Det är många som säger: Kommer ni verkligen att kunna reda upp situationen på hemtjänstmarknaden med hjälp av det här?

Man tycker att vi borde ha prövat frågan om LOU tydligare, och på vissa sätt kan jag nog hålla med dem. Jag är varken förtjust i LOV eller LOU. Det är jag mycket villig att erkänna. Jag tycker att båda lagstiftningarna har stora brister. Man jag tänker inte sitta och vänta i fyra år på att förbättra hemtjänsten. Jag kan inte se mig själv i ögonen om fyra år och säga att vi inte har gjort någonting åt den oreda som finns i stadens hemtjänst.

Som jag sade tidigare har vi många väldigt duktiga privata aktörer. Dem ska vi visa tillit. Vi ska ha bättre samarbete med våra biståndshandläggare och de utförarna. Vi ska arbeta tillsammans för att möta den äldre där den befinner sig. Vi ska låta dem bestämma mer. Vi ska inte detaljreglera i biståndsbeslut utan överlämna till utförare och äldre att tillsammans upprätta genomförandeplaner, ta fram kontaktmannaskapsrutiner och själva påverka innehållet i hemtjänsttimmar. Det är en av de viktigaste delarna i den här rapporten.

Men samtidigt måste vi vara realistiska och lyssna på äldreförvaltningen. Frågan om referenstagning är en av de viktigaste som har drivits av våra egna tjänstemän, inte av mig. Det handlar om att man, vis av erfarenhet, ser att vi har haft mycket svårt att utestänga aktörer som vi har hävt avtalet med. De ombildar sig och kommer tillbaka. Då får vi samma oseriösa aktörer, och vi har mycket små möjligheter att få bort dem från hemtjänsten.

Jag tycker också att det mycket problematiskt att ni raljerar om omklädningsrum och arbetskläder. Det är inte någonting som jag har hittat på. Det är rekommendationer från Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket. Dennis pratar om att risken är betydande att en massa företag kommer att få lägga ned sin verksamhet om man inför arbetskläder och omklädningsrum. Jag menar att risken är överhängande att en massa multiresistenta bakterier kommer att föras över till våra äldre om vi inte inför arbetskläder och omklädningsrum.

Detta är inte någonting vi gör för att vara elaka, utan vi ser att vi måste höja kvaliteten i hemtjänsten. Vi måste få bort de här oseriösa aktörerna en gång för alla, vi måste öka de äldres inflytande över sina egna hemtjänsttimmar och vi måste garantera att personalen har drägliga arbetsvillkor, annars kommer vi aldrig att kunna rekrytera och hålla kvar personalen inom hemtjänsten. 220 000 undersköterskor behöver rekryteras till 2020 enligt SKL. Jag har väldigt svårt att se att ska få människor att söka sig till hemtjänsten när arbetsvillkoren ser ut som de gör i dag.

Anförande nr 103

Dennis Wedin (M): Äldreborgarrådet avslutade ju med att vi borde få fler unga till äldreomsorgen. Då är det mycket intressant att ni halverar finansieringen av projekt som handlar om få ut unga just i äldreomsorgen.

Du nämnde att det finns många duktiga privata verksamheter i Stockholm. Förstår du då hur vi reagerar på de förslag som vi ser nu från Vänsterpartiet här och från regeringen och vad människor också tycker om dem?

Jag vill nämna att det finns många saker i detta som vi håller med om. Det nämnde jag också tidigare. Jag tycker till exempel att vi borde gå längre i frågan om ramtider, och jag pratar jättegärna mycket mer om den frågan med dig. Men det känns ändå som om det finns ett mönster här: återkommunaliseringar, färre boendeplatser, färre unga i äldreomsorgen och nu färre hemtjänstföretag och snart också vinstreglering à la löntagarfonder. Det finns en röd tråd här. Den är definitivt röd. Håller du med om att det finns en befogad risk för de här aktörerna i Stockholm?

Anförande nr 104

Borgarrådet Lindblom (V): Det som jag får höra hela tiden är att få personer har sett att det händer så mycket på äldreomsorgens område som det gör i staden just nu. Ramtider gör att vi går före väldigt många andra kommuner i det här landet. Jag är väldigt stolt över det arbetet.

I stället för att i svepande ordalag diskutera saker som regeringens förslag – jag sitter ju inte i regeringen som du vet – tycker jag att vi kan diskutera punkt för punkt vad det är som är så problematiskt. Vi har till exempel referenstagning. Den har vi pratat om. Det är en av de saker som äldreförvaltningen driver allra hårdast eftersom de ser att det är mycket svårt att stänga ute aktörer som de en gång har hävt avtalet med. Det är ju Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen som har tagit upp detta med arbetskläder och omklädningsrum. Dessutom har vi detta med personalkontinuitet. Vad är det som är så problematiskt? Jag har så otroligt svårt att se det.

Anförande nr 105

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Jag vill ställa en fråga till dig, Clara. Du pratade om arbetskläder och att det handlar om att man inte ska sprida MRSA mellan dem man går till. Då måste det betyda att man ska byta mellan varje person man går till. De här bakterierna kommer kanske inte hemifrån utan från någon annan som man har varit och jobbat hos. Som äldre kan man välja att själv berätta att man har MRSA, men man har ingen skyldighet att göra det, utan det är sekretessbelagt. Om man ska vara säker i det här fallet ska man gå till sin lokal efter varje besök man har gjort hos olika personer för att byta arbetskläder. Är det så du har tänkt dig att det ska fungera?

Anförande nr 106

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Eftersom vi vårdar äldre allt längre i hemmet, eftersom människor är allt sjukare och eftersom de är multisjuka ska vi inte ställa lägre krav inom hemtjänsten än vad vi gör till exempel på servicehus. Där är det arbetskläder som gäller. Där ska man klä om sig. Jag tror att en grundläggande sak, om vi nu ska prata om en hemtjänst i Stockholms stad som håller god kvalitet, är att våra utförare åtminstone följer socialtjänstens basala riktlinjer för hygien. Jag tycker inte ens att det är skyhöga krav. Jag tycker att det är någonting som borde ha funnits med redan från början.

Anförande nr 107

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag tänker inte förlänga den här debatten eftersom våra kombattanter från den rödgrönrosa majoriteten har förklarat jättebra varför den här utredningen är så bra. Jag vill tydliggöra en sak som jag tycker är värt att upprepa igen. Debatten har kommit in på frågan om detaljstyrning. Att styra upp och ordna en arbetsmiljö som får människor att trivas på sina jobb och utföra sitt jobb med glädje och att få de äldre att känna sig trygga är inte detaljstyrning. Det var det jag ville säga.

Därmed vill jag också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 108

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Efter att ha lyssnat på den här debatten en liten stund blir jag lite förvirrad av det företrädarna för Alliansen säger. I debatt efter debatt som jag har lyssnat på här och var verkar det som om ni är väldigt mycket för detta med att marknaden ska styra på det sättet att företag som inte är tillräckligt bra eller inte når upp till målen inte heller kommer att finnas kvar. Det kommer liksom att reglera sig självt. Nu är ni jättestressade över att det ska finnas mål som folk inte kan leva upp till så att de inte kan få finnas kvar. Det gör mig lite förvirrad. Hur ska ni ha det?

Sedan tycker kanske inte jag heller att detta att få ett omklädningsrum att byta om i kan kännas helt orimligt för dem som jobbar inom hemtjänsten. Det handlar också om personalpolitik, hur vi värderar personalen i staden och i privata företag och hur de faktiskt har det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 109

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Vi är inte rädda för höga krav, men det ska vara bra krav och rimliga krav. Det kan inte vara ett självändamål att ställa en massa krav för att få ned antalet utförare eller göra det lite krångligare för privata aktörer, vilket man ibland nästan får en känsla av att det handlar om. Kraven ska ju användas för att utveckla hemtjänsten i Stockholm i det här fallet. Jag tycker att vi ska vara försiktiga med att ställa så höga krav att inte ens den kommunala verksamheten själv klarar av att uppnå kraven. Det ska vara konkurrensneutralitet så att vi inte får en situation där vi tränger ut privata företag som gör ett bra jobb och kanske har en bättre verksamhet än den kommunala hemtjänsten men som inte får bedriva verksamhet i Stockholm därför att det är för höga krav. Jag säger inte att vi är där eller hamnar där, men vi ska vara väldigt försiktiga med detta. Det är inget självändamål i sig med krav, utan kraven ska användas för att utveckla hemtjänsten.

Anförande nr 110

Anna Rantala Bonnier (FI): Där är vi överens. Det är klart att det ska vara rimliga krav. Jag tycker att det som har tagits upp här om omklädningsrum och arbetskläder känns fullständigt rimligt. Jag är inte särskilt orolig över att det här ska utmynna i fullständig kollaps för hemtjänsten därför att ingen kan uppåda ett omklädningsrum.

Anförande nr 111

Ann-Katrin Åslund (L): Jag tänker ställa samma fråga till dig som jag har ställt till de andra partierna. Vad tycker FI om lagen om valfrihet? Tycker ni också, i och med det här förslaget, att den är bra modell för de privata utförarna och att det är någonting som vi ska fortsätta med i Stockholm? Har ni också omfamnat den?

Anförande nr 112

Anna Rantala Bonnier (FI): Omfamnat är kanske att ta i. Den kritik som har riktats mot LOV är ju att det har varit krångligt. Det har varit styrt på det sättet att man som brukare inte också har kunnat välja vad hemtjänsten ska göra. Den här utredningen tar fasta på att det ska kunna ske. De äldre ska själva kunna få bestämma vad hemtjänsten ska göra. Det är väl en förbättring, men jag kan inte säga att vi nu är fullständiga LOV-fantaster. Jag vet inte om det var svar på din fråga.

Anförande nr 113

Jonas Naddébo (C): Ordförande, åhörare! Med risk för att förlänga debatten gör jag en sak som inte är så vanlig. Jag visar strupen och visar min okunnighet. Jag tänker lite på den diskussion som Erik Slottnér förde här om att man inte ska ställa andra krav på privata verksamheter än dem man ställer på sig själv. När jag lusläser majoritetens egen budget ser jag att man skriver så här: Arbetskläder inklusive arbetsskor är viktiga ur ett arbetsmiljöperspektiv och ett patientperspektiv. Förutsättningar för att tillhandahålla arbetskläder inklusive arbetsskor ska kartläggas.

Läser man detta lite som djävulens advokat kan det tolkas så att det inte är helt självklart att man har arbetskläder och arbetsskor i sin egen verksamhet. Nu ger jag er chansen att svara på hur det ser ut i den egna verksamheten. Har vi lika hög svansföring där som vi vill ha kopplat till de privata tjänsteutövarna? Min mamma har jobbat som undersköterska hela sitt liv, och hon har alltid haft arbetskläder.

Sedan har det förts en diskussion huruvida de ska tvättas i hemmet eller hos arbetsgivaren. Om jag ska detaljstyra, vilket jag inte tycker att vi politiker ska göra, tycker jag att en god arbetsgivare borde tillhandahålla arbetskläder för sådana här verksamheter.

Jag visar strupen, så får ni gärna tala om hur landet ligger till i den egna verksamheten. Vi ska inte ställa olika krav på olika utförare.

Anförande nr 114

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om jag ska stava detta: Socialstyrelsen har beslutat att man från den 1 januari ska tillämpa basala hygienrutiner inom äldreomsorgen inklusive hemtjänsten. Det är inte vi här som har gjort det. Vi antog budgeten före årsskiftet. Men Socialstyrelsen, den styrande myndigheten, har fattat beslut om att detta ska gälla från den 1 januari. Jag tycker att man ska följa det.

Basala hygienrutiner säger följande: Man ska ha arbetskläder, de ska tvättas av arbetsgivaren, man ska jobba i kortärmat, man ska inte ha smycken, man ska ha kortklippta naglar och man ska inte ha nagellack. Detta är basala hygienrutiner. Vill du diskutera detta rekommenderar jag att du tar kontakt med Olivia Wigzell som är generaldirektör för Socialstyrelsen.

Anförande nr 115

J o n a s N a d d e b o (C): Okej! Jag känner nog till de där hygienrutinerna eftersom jag har diskuterat detta med min mor. Men frågan gällde inte huruvida Socialstyrelsen riktlinjer var fel eller rätt. Frågan var huruvida kommunen använder dessa rutiner i sin egen hemtjänst i dag, så att vi ställer samma krav på vår egen verksamhet som vi gör på privata verksamheter. Därför undrar jag hur det ser ut i den kommunala verksamheten i dag. Det var den frågan jag försökte få svar på. Jag sade inte att jag inte vet riktigt hur det ser ut, utan jag var mer intresserad av hur det ser ut. Det var inte ett skuldbeläggande, utan jag var mest intresserad av hur det ser ut i dag.

Anförande nr 116

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det kommer ett svar nu, Jonas. Jag tycker också att det är sunt att vi resonerar, frågar och vågar visa strupen, och det ska uppmuntras. Ja, vi kommer också att följa detta. Den sista enheten som håller på att byta lokaler är Hässelby-Vällingby. Hela staden kommer självfallet att följa Socialstyrelsens riktlinjer. Staden kommer att tillhandahålla arbetskläder och i övrigt följa föreskrifter. Detta kommer att gälla alla utförare. De privata måste göra det, och vi måste självfallet också göra det. Svaret är ja.

Det finns så många olika typer av rädslor här. Ni vill inte diskutera detta punkt för punkt. Jag uppmanar er verkligen att ställa frågor. Om det finns något i de här punkterna, jag tror att de är åtta stycken, som ni vill fråga om kan jag kanske lindra er oro, så kom upp och fråga mig.

Vi sagt flera gånger att det är Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket som har beslutat om omklädningsrum och arbetskläder. Det har vi sagt flera gånger. Det kommer att gälla både för privata och kommunala verksamheter. Vi vet att det finns en oro hos många privata utförare för hur man ska kunna nå upp till Arbetsmiljöverkets regler.

Jag kan tyvärr inte påverka Arbetsmiljöverkets regler. Jag tycker att det är rimligt att Socialstyrelsen ställer de här kraven, och vi kommer att föra en dialog, inte minst via Micasa, om hur vi löser frågan om lokaler.

Vad kan vi prata om mer? Tydligare krav om verksamhetsansvarigs närvaro utformas. Där kan jag till exempel berätta att vi hade ett mycket stort problem. Vi ställer redan i dag krav på att man ska ha en verksamhetsansvarig som ska ha erfarenhet av äldreomsorg och socialtjänst. Det finns i dagens LOV-underlag. Vi märker att det tyvärr finns ett fåtal företag som använt så kallade målvakter, det vill säga att de sätter samma personer i äldreomsorgen i flera olika företag. Genom att ha ett krav som pekar på verksamhetsansvarigs närvaro försöker vi se till att den kompetens som vi kräver i LOV-underlaget också ska finnas i den dagliga arbetsledningen. Det är därför vi ställer det här kravet. Verksamhetsansvarig ska ha kompetens inte därför att det är roligt utan därför att det behövs för att driva en kvalitativ hemtjänst.

Vad kan vi säga mer? Jag tycker att vi har pratat väldigt mycket om arbetsrättsliga förhållanden. När det gäller krav på obligatorisk närvaro på informationsmöten har vi, hör och häpna, också ett fåtal företag som konsekvent vägrar att närvara. Vi har svårt att stänga dem ute med dagens regler. De hör inte hemma här om de inte ens är intresserade av att komma på våra informationsmöten. Jag har väldigt svårt att se att de har i hemtjänsten att göra om de inte vill samverka med staden.

Ni är hjärtligt välkomna upp.

Anförande nr 117

J o n a s N a d d e b o (C): Jag har inte ifrågasatt kraven, oavsett om de kommer från Socialstyrelsen eller någon annanstans ifrån. Det här med kortärmat, inga smycken och så vidare är ju common sense som man har arbetat efter där jag kommer ifrån i alla fall. Det är inte det jag ifrågasätter. Du hade tre minuter på dig nu att svara på min fråga. Hur ser det ut i dag i kommunen? Jag vill inte höra vad som ska hända sedan. Finns det någon hemläxa som kommunens hemtjänst behöver göra? Eller är det helt fantastiskt redan nu? Det är det jag vill veta.

Kommer kravet som en blixtnärvaro från klar himmel förstår jag att man inte kan göra detta, men detta är ju common sense. Vi har vetat jättelänge att det här är viktiga delar för att kunna utföra en bra hemtjänst. Hur ser det ut i dag? Ligger man efter? Ligger man före? Behöver man vidta åtgärder? Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 118

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Som jag sade har vi säkrat att alla våra hemtjänst-enheter i alla våra stadsdelar, förutom Hässelby-Vällingby, i dagsläget når upp till det kravet. Hässelby-Vällingby kommer att flytta till nya lokaler för att nå upp till kravet på omklädningsrum. Arbetskläder är en upphandlingsfråga. Vi kommer att stå för arbetskläder. Vi får inte köpa kläder på H&M bara för att de är fina, utan vi måste göra en upphandling. Det kommer, Jonas. Jag ägnade mina tre minuter åt att säga att det kommer att vara precis likadant i kommunen och i staden. När det gäller lokaler är det bra. Det är inte alla hemtjänstenheter som har arbetskläder i dagsläget, men vi håller på att ta fram arbetskläder för alla. Eftersom det kom den 1 januari i år blir de en period under vilken man måste köpa in arbetskläder. Jag tycker precis som du att

vi borde ha haft arbetskläder i hemtjänsten för fem år sedan. Nu kom det här kravet, och då fick jag lite skjuts i min argumentation. Nu kommer det att bli arbetskläder. Samma krav kommer att gälla för privata och kommunala utförare.

Anförande nr 119

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Jag ska inte förlänga den här debatten så mycket. Först vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Som svar på din fråga Jonas vill jag säga att vi har infört arbetskläder på Östermalm. Nu behöver vi skicka ut dem på tvätt. Det handlar om den tekniska lösningen. Vi har infört det eftersom det är jätteviktigt. Som ni har sagt kan bakterier spridas. Man skulle egentligen behöva tvätta kläderna efter varje patient, men så gör man inte sjukhus. Det är jättesvårt att göra det. Men man ska i alla fall inte dra runt och ta med kläderna hem som det var tidigare när man använde sina privata kläder. Så ser det ut hos oss på Östermalm, men jag vet inte hur det ser ut i resten av stadsdelarna.

§ 14 Personalpolicy för Stockholms stad (Utl. 2016:120)

Anförande nr 120

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag är otroligt glad och stolt över att kunna berätta att vi antog den här rapporten om utvecklingen inom hemtjänsten och de fantastiska pilotprojekt som vi driver i våra stadsdelar. Och jag är minst lika stolt över det arbete som över 300 medarbetare har lagt ned på den här personalpolicyn. Det förslag som vi nu ska ta ställning till är framarbetat av över 300 medarbetare, chefer och fackliga företrädare i workshops, referensgrupper och fokusgrupper. Alla nämnder och styrelser har genom ambitiösa yttranden förbättrat förslaget. Man är överlag väldigt nöjd med den nya personalpolicyn som man menar är tydligare, konkretare och kortare än tidigare samtidigt som vi skapar kontinuitet i personalpolitiken genom att fokusområdena är kvar från den tidigare policyn.

Personalpolicyn är med andra ord ett lagarbete där medarbetarna har lagt grunden och politikerna har lyssnat på synpunkter i remissvaren. Det finns dock vissa skillnader i den nya policyn jämfört med tidigare. Det har gått några år sedan den förra policyn togs fram. Samhället har förändrats, och lagstiftningen har ändrats. I dag finns det större behov än någonsin tidigare att stå upp för alla människors lika värde. Därför betonar vi våra chefers roll i arbetet för jämställdhet och mångfald. Ett tungt ansvar vilar på dem att se till att det ska vara kompetens och ingenting annat som avgör vilka som anställs och befordras. Chefer ska se till att alla medarbetares erfarenheter och kunskaper tas till vara oavsett arbetsplats. Men cheferna bär inte ensamma hela ansvaret. Medarbetarna ska respektera människors lika värde och erfarenheter och möta brukare, arbetskamrater och samarbetspartner på ett respektfullt sätt.

Vi pratar också väldigt mycket om arbetsmiljö, samverkan och hälsofrämjande arbete. Stödet från chefer och den sociala och organisatoriska arbetsmiljön har mycket stor betydelse för hälsan. Vi ska ha ett öppet arbetsklimat och högt i tak på våra arbetsplatser. Det bidrar till en god arbetsmiljö och en bättre verksamhet. Alla ska känna sig behövda och fria att framföra sin åsikt.

Som jag sade tidigare har väldigt många varit involverade i framtagandet av den här policyn. Men det som jag tycker är mest glädjande, bortsett fram att man sade att det är viktigt att den är kort och konkret, är att man är så villig att arbeta med den ute på sina arbetsplatser. En personalpolicy som bara ligger i en låda och mer liknar något slag organisatorisk avhandling tjänar inte sitt syfte. Den här personalpolicyn ska, efter att ha arbetats fram av 300 medarbetare, nu ut i hela samverkanssystemet där man på APT, det vill säga arbetsplatsträffar, på förskolor, korttidshem och fackförvaltningar faktiskt diskuterar och gör den till sin egen. Den är övergripande, och det syftar till att man helt enkelt ska levandegöra den, processa den och göra den till sin egen ute på arbetsplatserna.

Anförande nr 121

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag har en fråga till dig, Clara. I den policy som har presenterats nu kan man se att det finns vissa ändringar. Det står till exempel: Vi utgår från stockholmarnas behov och använder de gemensamma resurserna på ett effektivt sätt. Från början stod det: Vi har därför skyldighet att utgå

från stockholmarnas behov och att använda de gemensamma resurserna på ett effektivt sätt.

Man har alltså tagit bort att man har en skyldighet att använda skattebetalarnas pengar på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Min fråga till dig är: Varför har man gjort den här ändringen?

Anförande nr 122

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi använder de gemensamma resurserna på ett effektivt sätt. Det står i precis samma mening. Jag förstår inte riktigt vad du syftar på. Som jag sade är det här arbete som har gjorts av över 300 medarbetare som har jobbat fram ett förslag med ett lättillgängligt språk och som är kort och koncist. Sedan har vi skickat ut det på remiss till samtliga nämnder och fackförvaltningar. De har kommit med olika språkliga förslag på hur man ska betona ord och lyfta fram olika saker. Detta är en konsekvens av att man tyckte att språket lät bättre. Det var en redaktionell ändring som vi lyssnade på och tog till vara. Du kan gå igenom remissammanställningen, och då kan du säkert hitta den fackförvaltning eller nämnd som föreslår detta.

Anförande nr 123

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska börja med att säga att jag gillar att förslaget till personalpolicy är kort och kärnfullt med en ambition som säger att fler ska kunna ta del av policyn. Men självklart måste dokument av den här digniteten, som kanske främst vänder sig till våra chefer och ledare i staden, vara tillräckligt utmanande. Policyn ska tydligt peka ut ambitionsnivån och de krav som stockholmarna och vi ställer på de gemensamt finansierade verksamheterna. Jag anser att vissa delar i det här förslaget har fått stryka på foten till förmån för ambitionen att göra policyn kort och lättläst. Det som jag saknar mest är ett helhetsperspektiv på ledarskapet. Brister i ledarskap leder ofta till låg produktivitet och höga sjukskrivningstal. Ska vi nå stadens högt uppsatta mål och förväntningar i våra verksamheter krävs en tydlig och stark ambition att förbättra ledarskapet i alla våra verksamheter.

När man läser policyn lyser visioner och mål för ledarskapet med sin frånvaro. Ledarskapet nämns en gång i policyn, och där står det att som chef i Stockholms stad har man ett särskilt ansvar att utveckla sitt ledarskap löpande. Det är endast på det sättet som ledarskapet uppmärksammas, och jag och Centerpartiet tycker inte att det räcker. Borgarrådet Lindblom skriver dock mer om ledarskapet i sina synpunkter, men det känns nästan som om man lite efterklokt försöker täcka upp för bristerna i policyn. Givetvis är det bra att man på det sättet lyssnar på oss i oppositionen, men vi hade gärna sett att detta hade varit tydligare i själva policyn. Det är som man brukar säga: Man börjar jobba på ett företag eller på en arbetsplats men slutar hos en chef.

Ledarskapet är därför avgörande för att vi ska få kreativa medarbetare och väl fungerande verksamheter. Därför yrkar jag bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 124

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Chefers ansvar punktats ju upp efter varje rubrik. Jag skulle vilja fråga Jonas en sak. På vilket sätt tycker du att den förra policyn

gjorde det här så himla mycket bättre? Kan du ge mig konkreta exempel från den förra policyn där ledarskapet beskrevs utförligare? Det är som sagt inte jag som har skrivit detta, utan det är 300 medarbetare, fackliga tjänstemän och så vidare som har gjort det. Kan du ge mig ett konkret exempel? Vad är skillnaden?

Anförande nr 125

J o n a s N a d d e b o (C): Jag trodde att det var du som lade fram detta som ansvarigt borgarråd, Clara. Då måste ju också ansvarigt borgarråd ta ansvar för att ledarskapet inte tillräckligt belyses. Det är det jag påpekar. Jag hade velat se ett tydligare ledarskapsperspektiv i personalpolicyn. Jag tror att det är ledarskapet som är avgörande för att vi ska få kreativa och engagerade medarbetare. Jag tycker att det skulle ha haft en tydligare punkt i det här fallet.

Anförande nr 126

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl hoppa på ungefär där Jonas hoppade av och fortsätta att prata lite grann om ledarskap. Innan Clara trycker in sig för samma replik ska jag säga att jag inte tänker citera ur den tidigare personalpolicyn. Jag har nämligen inte den tillgänglig.

Jag tycker att det är problematiskt att ledarskapets enda funktion i den här personalpolicyn är att på något vis förmedla ett antal visserligen utomordentligt viktiga och lovvärda värderingar. Det är det enda. Ledarna där ute är utlämnade till sig själva och till sina egna uppfinningar och till den kompetensutveckling de själva kan bestå med. Det känns som om det inte finns något helhetsperspektiv på detta med ledarskapets betydelse. Vi vet ju, inte minst i kommunala verksamheter, att dåligt ledarskap, som förekommer alltför ofta, är synonymt med hög sjukfrånvaro, medan ett gott ledarskap skapar en miljö som är kreativ och en effektiv organisation där medarbetarnas inneboende drivkraft förstärks.

Det område jag sysslar mest med, nämligen skola, är ett lysande exempel på detta. Det tar fem minuter på en skola för att förstå hur ledarskapet fungerar. Jag vet ingen verksamhet där det blir så tydligt så fort hur centralt ledarskapet är. En bra ledare kan utträtta underverk på vilken skola som helst. Med en ledare som inte fungerar spelar det ingen som helst roll vad någon av de andra gör, för det kommer inte att fungera. Det är helt centralt. Jag tycker att det perspektivet saknas i den här personalpolicyn.

Sedan är jag lite förvånad över en annan sak. Borgarrådet Lindblom har sagt flera gånger här att den här personalpolicyn är så tydlig. Nej, det tycker jag faktiskt inte alls att den är. Jag tycker tvärtom att den är ganska pratig och ganska fladdrig och till och med lite flummig här och var. Det ligger möjligen i sakens natur. Det är svårt att prata om sådana här saker utan att använda lite blomsterspråk här och var, men det finns inte tillräckligt mycket konkretion när det gäller ledarskap, när det gäller medarbetarnas roll och när det gäller vilka förutsättningar det här innebär i relation till stadens övergripande mål och de behov och de förväntningar som de som bor i Stockholm faktiskt har på de verksamheter som staden är ansvarig för.

En aktiv personalpolitik och ett modernt utvecklat och utvecklande ledarskap är helt centralt för att vi ska kunna värna våra anställda och vara den bra arbetsgivare vi gärna vill vara och för att vi ska kunna ge stockholmarna den kvalitet i verksamheten

som de betalar för. Det tycker jag inte riktigt att den här personalpolicyn ger uttryck för.

Därför skulle jag vilja yrka bifall till vår reservation.

Anförande nr 127

Borgarrådet L i n d b l o m (V): När ni använder ord som ”flummigt språk”, ”pratigt” och ”andefattigt” tycker jag att ni ska tänka på att detta är någonting som jag som föredragande borgarråd går fram med, men det har tagits fram av våra tjänstemän, medarbetare, chefer och fackliga företrädare. Vi har haft en ganska bra kultur i kommunfullmäktige. När jag satt i exploateringsnämnden var Joakim Larsson mycket bra på att hålla på att vi inte kastar skit på tjänstemännen.

Jag tycker att ni ska tänka på vilket språk ni använder. Det här är någonting som man verkligen har försökt jobba med. Det är ett tydligt, kort, koncist och bra språk. Tanken är att man ska kunna använda det och göra lokala handlingsplaner där man specifikt lyfter fram sina respektive problem eller förutsättningar. Det är jättestor skillnad på om man jobbar i till exempel Stadshus AB, Stadsteatern eller äldreförvaltningen. Det är många som har lagt ned väldigt mycket tid på detta, och det är inte i första hand jag utan det är våra fantastiska medarbetare.

Anförande nr 128

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag har inte använt ordet ”andefattigt”, Clara. Det har inte någon annan heller gjort i den här diskussionen. Hör du vad du säger? Den beredningsprocess som vi har i det här huset och som är reglerad i kommunallagen innebär att det föredragande borgarrådet är ansvarigt för de ärenden vi får upp i fullmäktige. Hur beredningsprocess dessförinnan har sett ut är inte intressant i det här sammanhanget. Du kan inte gömma dig bakom medarbetarna. Vi kastar inte skit på medarbetarna eller på dem som har deltagit i att ta fram det här dokumentet som du sade. Det är klart att vi inte gör det. Du står här som föredragande borgarråd. Du är ansvarig för det här dokumentet. Den kritik vi riktar mot det skiljer sig inte i karaktär från den kritik vi riktar mot dokument som någon från den sidan föredrar i den här salen som vi av ett eller annat skäl inte tycker håller måttet. Ska det här vara immunt därför att du har haft en beredningsprocess där 300 medarbetare i staden har fått ta fram det. Det är faktiskt helt absurt.

Anförande nr 129

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, ledamöter och stockholmare! Det är viktigt att man i ett stort eller litet företag eller i en stor eller liten organisation har en personalpolicy så att åtminstone de som tänker låta sig anställas vet ungefär vilken kultur som råder. Den viktigaste frågan är oftast: Hur är cheferna? Eller om jag själv ska bli chef: Hur är mina kollegor som chefer? Vilket ledarskap förväntas att jag ska utöva i den här organisationen eller i det här företaget?

Stockholms stad har vanligen väldigt bra chefer och i mycket hög utsträckning hög kvalitet när det gäller bolagsdirektörer och förvaltningschefer. Rekryteringsprocesserna i Stockholms stad är sådana att vi får fram bra personer. Det är många som vill arbeta på ansvariga positioner i den här staden. Men det blir ett bekymmer när de här cheferna och ledarna upptäcker att det inte ägnas så himla mycket kraft åt just ledarskapet i en personalpolicy. Jag tror att det beror på hur det här dokumentet är

framtaget, det vill säga att det är en massa olika människor som har deltagit. Det nämndes 300, och det var fackliga företrädare, referensgrupper och så vidare. Risken blir till slut att allas ansvar blir ingens ansvar. Det dokument man tar fram och den policy som sedan ska beslutas om av oss här blir väldigt otydlig och urvattnad. Vi i oppositionen tar oss friheten att påpeka när borgarrådets ärenden inte håller måttet här i fullmäktige.

Det är dess värre så att det vi ser att personalomsättningen är mycket hög i vår verksamhet i förvaltningar och bolag, och framför allt i förvaltningarna. Det har också revisionen påpekat flera gånger. Jag tycker inte att det här dokumentet ger några svar på hur den frågan ska hanteras heller. När man tittar på organisationer och företag är det just ledarskapet och de delar som handlar om ledarskap och chefskap som avgör om folk vill stanna eller ej och huruvida det blir hög personalomsättning eller ej.

Av det skälet yrkar jag bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 130

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag delar helt den uppfattning som oppositionen ger uttryck för. Jag tror att ledarskapet är helt avgörande för att man ska kunna få en bra verksamhet. Många, framför allt ungdomar som kommer ut på arbetsmarknaden, anger i dag att ledarskapet kanske är viktigare än lön. Ledarskapet är viktigare än mycket annat. Arbetsmiljö och säkra anställningar är viktigare än lön, och ledarskapet anges som en av de saker som är allra viktigast för att man ska trivas på sin arbetsplats. Här delar jag oppositionens uppfattning, men sedan försvinner det.

Jag tycker att det är tydligare krav på chefsuppföljning i vårt förslag till personalpolicy. Jag tycker att det är oerhört tydligt. Där kan man se de krav som vi ställer på chefer i Stockholms stad. Jag tycker att det är helt avgörande för att vi ska klara av att leverera en god verksamhet för stockholmarna att vi också är goda chefer. Jag måste säga att jag inte riktigt förstår den här kritiken. Jag tycker att det finns tydliga krav på chefer.

Det finns chefskrav på att bedriva förebyggande hälsoarbete med tidiga insatser och ett välfungerande rehabiliteringsarbete. Man ställer tydligare krav på ansvar för medarbetarens individuella kompetensutveckling. Man ställer tydligare krav på att man ska uppmuntra medarbetarna och bidra till verksamhetens utveckling. Man ställer tydligare krav på cheferna att faktiskt ta ansvar för den delegation och de ansvarsområden som de har. Jag tycker att det är ett sätt att se till att vi har en bra arbetsmiljö och en bra verksamhet. Jag håller inte riktigt med om bilden av att personalpolicyn inte ger cheferna rätt redskap att vara bra chefer.

Bifall till majoritetens förslag till beslut!

Anförande nr 131

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det har sagts mycket klokt av mina allianskollegor före mig, så jag tänker inte förlänga debatten utan ansluta mig till den reservation som vi i Alliansen har lagt fram gemensamt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 132

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill göra några förtydliganden. Ja, det är jag som lägger fram den här personalpolicyn, och jag är väldigt stolt över den. Det är personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret som har hållit i arbetet med hjälp av en projektledare. Man har gjort det i bred dialog med chefer, medarbetare och fackliga företrädare. Man har medvetet velat hålla det på en övergripande nivå för att policyn senare ska kunna konkretiseras och anpassas efter verksamheternas respektive förutsättningar eftersom det är en stor skillnad på att vara chef i äldreomsorg och förskola där det finns stora kontrollspann och bristande organisatoriskt stöd och att vara chef i hårdare fackförvaltningar eller till exempel Stadsteatern.

Det här är inte en avhandling om organisation. Jag är själv organisationssociolog och älskar den typen av avhandlingar. Det här måste vara ett verktyg som också är känt och går att använda ute på våra arbetsplatser. Den förra policyn var bra, men den tryckte inte tillräckligt mycket på till exempel systematiskt arbetsmiljöarbete, och den behövde uppdateras efter förändrade lagstiftningskrav. Men det viktigaste och det största problemet med den förra personalpolicyn var att den inte var känd ute i organisationen.

Nu kommer den att processas på APT-nivå inom hela staden med dialogstöd och diskussioner för att vi ska kunna göra den levande och för att den ska kunna vara ett verktyg att använda ute i våra verksamheter. Det är jag mycket stolt över. Den trycker som sagt bland annat på det systematiska arbetsmiljöarbetet, inte minst på grund av att Arbetsmiljöverket har tagit fram sin nya AFS om organisatorisk arbetsmiljö där vi ser en väldigt viktig koppling till sjukskrivningstal och ohälsa. Vi måste jobba med den organisatoriska arbetsmiljön om vi ska kunna hejda sjukskrivningarna.

Den handlar också om likabehandling, och den trycker väldigt mycket på yttrandefrihet på arbetsplatsen. Jag är mycket stolt över den här policyn, inte minst för att den har utarbetats av proffsen, det vill säga de som jobbar i våra verksamheter.

Anförande nr 133

Borgarrådet B r i n c k (M): Det är ingen här inne som tror att du själv har skrivit ärendet. Det är inte så det går till. Det går aldrig till så. Det är alltid så att ärenden som kommer upp här har förberetts av någon annan. Det du försöker göra är att på något vis skjuta ifrån dig ansvaret för det här med hänvisning till dessa 300 personer som har deltagit i processen. Det håller ärligt talat inte.

Anförande nr 134

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Så är det absolut inte. Det här är en av de saker som Vänsterpartiet drev i den första budgeten. Vi ville att den skulle revideras, och vi ville att personalpolicyn skulle tas fram i bred samverkan med medarbetare, chefer och fackliga företrädare. Vi tror också att processen fram till ett dokument är minst lika viktig som dokumentet i sig. Olika typer av dokument tenderar att bli hyllvärmarer, och vi vill inte att vår personalpolicy ska fungera så. Det är ett för viktigt dokument för att det bara ska hamna i en byrålåda. Implementeringsarbetet har delvis varit med i framtagandet.

Nu antar vi dokumentet, men det största arbetet sker sedan när det ska tas upp på varje arbetsplatsträff i alla delar i samverkanssystemet, på korttidshem och på förskolor. Jag är otroligt stolt över att vi fick igenom en revidering av personalpolicyn, och jag är ännu stoltare över att vi har lyssnat på proffsen så mycket som vi faktiskt har gjort.

Anförande nr 135

J o n a s N a d d e b o (C): Jag ska börja med att läsa upp det jag sade i början av mitt inlägg: Jag ska börja med att säga att jag gillar att förslaget till personalpolicy är kort och kärnfullt med en ambition som säger att fler ska kunna ta del av policyn.

Precis det sade jag. Jag blir lite undrande över att du blir så upprörd när vi i oppositionen har synpunkter och säger att vi saknar vissa saker eller att vi tycker att man skulle kunna trycka lite mer på ledarskapet. Jag tycker inte heller att det är fel att bereda en fråga brett. Jag vill inte bli beskylld för eller kastas smuts på för att bryta något slags gentlemen's agreement om att inte attackera vår personal. Om jag attackerar ett stadsbyggnadsärende och säger att jag inte tycker att det håller måttet kastar jag inte smuts på dem som är handläggare på stadsbyggnadskontoret. Därför blir jag lite fundersam på att du blir så upprörd över detta.

Anförande nr 136

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag blir upprörd just för att vi har så otroligt många medarbetare på personalstrategiska avdelningen som har lagt ned så mycket tid på detta. Jag känner lite att ni skjuter över målet i er kritik. Du säger att det är kort och koncist, men om man tittar på det förslag till beslut som ni har lagt fram gemensamt använder ni ord som "andefattigt". Ni verkar inte ha förstått uppdraget. Det ska vara en kort och koncis personalpolicy. Man ska kunna göra konkreta lokala varianter som är anpassade efter verksamhetens egna förutsättningar. Vi har verkligen gått ut till alla nämnder, och vi har involverat så många medarbetare. Ja, jag är lite emotionell och känslös, men jag brinner för personalen i den här staden. Jag vet hur mycket arbete man har lagt ned på få den bästa möjliga personalpolicyn som man kan stå för och som man tycker ska leda Stockholms stad framåt.

Anförande nr 137

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Ibland är det väldigt bra att vara kort. Men är man kort har man krav på sig att vara mycket tydlig i sådana här sammanhang och inte glömma bort viktiga saker. Jag tycker att du ger en föredömlig beskrivning av hur ett sådant här dokument ska hanteras efter att vi har fattat beslut i dag. Det ska implementeras och följas upp, och det ska ske på alla nivåer. Det är helt rätt. Det är precis så man måste göra. Men det är himla svårt att göra det med någonting som inte är tillräckligt konkret. I den här beredningen, på det sätt som den har gått till, har man helt missat den viktiga frågan om hur chefskap och ledarskap ska hanteras och hur viktigt det är för staden. Det är vår huvudinvändning i vår, som jag läser det i alla fall, mycket konkreta reservation.

Anförande nr 138

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag menar att teorier kring ledarskap och vilken typ av ledarskap vi ska ha finns inte minst i utbildningen Chef i staden. Vi har fördubblat antalet platser på våra chefsutbildningar. Vi har lyft fram chefernas arbetsvillkor och rollen som chef i hur många olika sammanhang som helst. När det

gäller den här personalpolicyn vill jag dock notera att vi kan föra till protokollet att man i samtliga remissinstanser tycker tvärtemot vad ni gör. De tycker att det här är mer konkret, mer tydligt och mer koncist än vad den förra personalpolicyn var. De säger att det här är ett bra verktyg för att bedriva dialogarbete ute på arbetsplatserna. Personalpolicyer som är för långa och för teoretiserande kommer inte att användas i det dagliga arbetet. Därför är jag mycket stolt över att den ser ut som den göra och att den har processats. Även processen fram till ett antagande är minst lika viktig som implementeringen. Jag är jättestolt över den här personalpolicyn.

§ 16 Nya bolagsnamn och ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten-koncernen samt ändring av bolagsordningar (Utl. 2016:122)

Anförande nr 139

Borgarrådet L u h r (MP): Jag ska fatta mig ganska kort. Det här ärendet handlar främst om att förtydliga och förenkla för Stockholm Vattens kunder och innebär bland annat att bolaget Stockholm Vatten Holding AB får en lite enklare bolagsstruktur och ett nytt namn, Stockholm Vatten och Avfall AB. Det här är ett bolag med grundläggande och viktiga uppgifter för stockholmarna. Stockholm Vatten hanterar vårt dricksvatten och vårt avlopp. Just nu jobbar vi hårt med en genomgång av ledningsnätet, våra vattenprogram och med att förbättra avloppsreningen i Stockholm.

Men något som inte alla vet är att bolaget numera också tar hand om avfallet från ca 900 000 stockholmare. Det handlar om allt från vårt hushållsavfall till insamling av färgrester och glödlampor. Avfallshanteringen är mycket viktig, och när vi nu satsar på ökad interaktion med stockholmarna med ökad matavfallsinsamling och mer återbruk och när vi jobbar med att göra det enklare att lämna grovavfall och farligt avfall är det ganska viktigt att det blir tydligt var ansvaret ligger och vart man hör av sig om man har frågor om sitt avfall.

Därför tycker jag att det är bra att vi i dag fattar beslut om ett nytt bolagsnamn och en ny bolagsstruktur, och jag vill därmed yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Men den stora anledningen till jag gick upp här i dag är att jag vill vara den första i KF att använda bolagets nya slogan: Tillsammans för världens mest hållbara stad!

Anförande nr 140

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Efter de här glada utropen känner man sig nästan som en kommunrevisor, och jag ska väl säga att SD tillstyrker kommunstyrelsens förslag. Men det hindrar inte att man kan ha några anmärkningar på det som står i förslaget och den beredning som har gjorts.

Det talas om en fondemission här. Jag hoppas att alla i den här salen vet att det är frågan om en bokföringstransaktion. Det tillförs alltså inga tillgångar till bolaget. Men man undrar ju ändå om man ska vara petig, och det ska man vara när det gäller så här stora belopp. Vad ligger bakom den här fondemissionen? Det finns ingenting skrivet om det vad jag kan se. Det kanske är föredraget i någon nämnd. Det finns ingen balansräkning. Pengarna till fondemissionen ska ju tas någonstans. Det kan handla om att kvitta eget kapital. Vi ska inte gå in på det. Det kan handla om bundna fonder. Det kan vara en uppskrivningsfond eller något annat. Det kan också vara så att man skriver upp det bokförda värdet på en anläggningstillgång. Det finns olika sätt och olika metoder.

Min lilla anmärkning är alltså att vi borde ha fått detta belyst på ett betydligt bättre sätt. Vi skulle åtminstone ha kunnat få se en balansräkning här.

§ 17 AB Stockholmsshems nyproduktion av bostäder i Lugnet, etapp 3, del av kv. Vågdalen i Hammarby Sjöstad (Utl. 2016:123)

Anförande nr 141

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag är ordförande för Stockholmshem. Det är mycket glädjande att vi nu fattar beslut om att bygga de här 113 lägenheterna. Det är ett välkommet tillskott på bostadsmarknaden. Stockholmshem är redan en etablerad fastighetsägare i området. Vi har redan 330 lägenheter i området. I det här projektet ingår också en förskola som kommer att byggas där. Hela projektkostnaden kommer att uppgå till 360 miljoner kronor.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 18 AB Familjebostäders fastighetsutveckling i Rinkeby (Utl. 2016:124)

Anförande nr 142

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett mycket efterlängtat beslut för mig personligen och jag tror för alla Rinkebybor. Det här blir en stor kontorsfastighet. Vi vet att Rinkeby har dränerats på kontorslokaler, speciellt sedan Alliansen valde att flytta stadsdelskontoret därifrån. Det har varit brist på arbetsplatser i centrum. Nu kommer vi att ändra på det. Den här upprustningen kommer att bli otroligt ändamålsenlig. Vi vet ju alla att vi för diskussioner om att polisen ska flytta in i det här huset. Det betyder mellan 200 och 300 arbetsplatser plus en stor tillgång för Rinkeby centrum. Jag är mycket glad över att få lägga fram det här förslaget för fullmäktige i dag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 143

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp debatten. Jag tycker att det är ett mycket bra förslag i störst allmänhet, men sedan står borgarrådet Ann-Margarethe Livh här i talarstolen och raljerar lite grann över den utveckling vi har haft i Rinkeby under Alliansens år. Vi kan konstatera en sak, och det är att det ärende vi har framför oss i dag är någonting som vi satte igång. Det blir lite komiskt i sammanhanget att det är just Ann-Margarethe Livh som både ska inviga Rinkebystråket, som hon var emot, och kanske även hyra ut detta hus till den polismyndighet som vi satte igång diskussionen med under Alliansens tid. Jag tycker att det är lite onödigt att vi varje gång ska pika varandra i den här salen för saker och ting som vi faktiskt är överens om. Det här är ett bra ärende. Jag tycker att det är bra att polismyndigheten får flytta till Rinkeby oavsett vad Ann-Margarethe Livh tycker om historiken.

Anförande nr 144

Borgarrådet L i v h (V): Om vi är så rörande överens förstår jag inte varför du hela tiden måste gå upp och ta repliker på mig, Joakim. Jag konstaterar att vi är överens om det här ärendet, och jag är mycket glad att få lägga fram det här förslaget till beslut här i fullmäktigesalen.

Anförande nr 145

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Man kan ju använda sådana här lokaler på det vis som detta utmärkta förslaget innebär. Liksom när det gäller det förra förslaget togs grunderna fram under vår period. Allting tar tid, och vi har fyraåriga cykler. Jag undrar vilka kommunala arbetsplatser, vilka förvaltningar, kan du tänka dig skulle kunna flytta till de här kontorslokalerna i Rinkeby. Nu finns det ju kontorslokaler som staden äger. Vilka skulle kunna flytta hit så att vi skulle kunna få ännu fler arbetsplatser i Rinkeby nu när Familjebostäder har ett bra hus på gång?

Anförande nr 146

Borgarrådet L i v h (V): Just nu finns det inte några lediga lokaler, Björn Ljung. Större delen av huset kommer att bli upptaget av detta. Dessutom har det här äldreboendet som så småningom ska flytta till andra lokaler i Rinkeby efter långa diskussioner fått löfte om att vara kvar i huset tills det står ett nytt äldreboende klart i

Rinkeby om några år. Just nu finns det inte så många lokaler i just det huset. Men jag tycker självfallet att inte bara kommunala myndigheter ska flytta ut, utan jag tycker att statliga myndigheter och privata företag också ska flytta ut till förorterna. Där är vi också överens konstigt nog.

Anförande nr 147

M a g n u s N i l s s o n (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tycker också att det är mycket positivt att det nu ser ut som om de förhandlingar man för med polismyndigheten om att bli hyresgäster kanske kan gå i hamn. Jag tror att det är mycket bra att fler offentliga myndigheter flyttar ut i hela vår stad. Det gäller såväl kommunala som statliga. Det kommer att skapa arbetstillfällen, större trygghet och ett större lugn.

Jag har haft kontakt med flera vänner från Rinkeby som välkomnar detta otroligt mycket. Jag tycker att det är en jättebra fortsättning på Rinkebystråket, och jag är väldigt glad att man äntligen fokuserar på alla delar av vår stad, vilket det här faktiskt innebär. Vi kan äntligen konstatera att offentligheten tillåts nå ut i hela staden. Det är glädjande att vi verkar vara så rörande överens om detta över blockgränserna.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 148

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för att du går emot partilinjen, Magnus! Du säger att du är för att kommunala förvaltningar flyttar till förorterna, och det har ju ni gått emot de senaste åren. Ni har ju stoppat alla planer på utflyttning av kommunala förvaltningar till förorterna som vi har arbetat för och som vi under den senaste alliansperioden arbetade intensivt med. Om knappt tre år är äldreboendet på Rinkebysvängen färdigställt. Då kan alltså äldreboendet flytta till Rinkebysvängen, där det egentligen ska vara, från den här fastigheten som Familjebostäder nu utvecklar. Då blir lokaler lediga, och det tar att planera. Jag antar nu att ni har ändrat er och planerar för att det som ni kan besluta om, nämligen kommunala förvaltningar, kan flytta till de här lokalerna i Rinkeby inom ett par år. Tack, Magnus!

Anförande nr 149

M a g n u s N i l s s o n (S): Jag kan bara konstatera att den offentliga verksamhet som flyttar ut dit nu är just polismyndigheten om det nu går igenom. Jag tycker att det är jättepositivt, och det är väl det vi diskuterar nu. Det viktiga är väl att dessa lokaler utnyttjas på det här sättet. Jag förstår vad du menar när du säger att vi bara kan styra kommunala myndigheter, men samtidigt kan man också möjliggöra de lokaler vi har för till exempel polismyndigheten. Det är väl bara positivt. Jag ser inte att vi är oense.

Anförande nr 150

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära stockholmare, kära ledamöter, fru ordförande! Jag bor i området, och jag är mycket glad över att det här ärendet kommer upp. Jag passerade Rinkebystråket för några timmar sedan. Det är en succé. Vi har fått fler bankomater. Det är ett lyft för området, och småföretagarna känner verkligen att de gör nytta. Vi har Kista och Vällingby i närheten med stora köpcentrum. Det har varit en framgång. Polisstationen kommer att flytta till Rinkeby. Det ger

350 arbetstillfällen, och det kommer att skapa trygghet och ännu fler arbetstillfällen. Det spekuleras om att även de 80 anställda inom polismyndigheten som svarar på telefonnumret 114 14 kommer att flytta till den här byggnaden. Det kommer att bli snabbare insatstider. I dag utgår radiobilarna från Solna. Det tar tid. Nu kommer vi att få en permanent närvaro av poliser i de här lokalerna. Det är jag glad för, speciellt när jag tänker på Alliansens tid när förvaltningen i Rinkeby-Kista flyttade därifrån, och det gäller Spånga-Tensta. Jag är väldigt glad att det fattas beslut i det här ärendet. Stadsdelen får nu välbehövliga arbetsplatser.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 20 Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholm (Utl. 2016:126)

Anförande nr 151

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, kommunfullmäktige, åhörare och press! När Stockholm växer så det knakar är det framför allt från BB som våra nya invånare kommer. Barn som är små växer och blir större, och innan man vet ordet av är de stora. Jag vet. På väg dit ska vi ta hand om dem och se till att de har en trygg och säker uppväxt och blir kloka stockholmare, gärna klokare än vad vi är.

Barns uppväxt som trafikanter präglas i mycket av deras väg till och från skolan. Det är därför som det är så viktigt att skolvägen är trygg och att barnen känner sig trygga och säkra. Det är också viktigt att vi som vuxna gör rätt. När vi följer barnen till skolan präglar vårt beteende hur de gör. Går vi eller cyklar, går vi eller cyklar barnen också. Tar vi bilen lär vi dem att det är så man färdas i staden. Barnen gör som vi gör. Därför är den här planen för säkra och trygga skolvägar som vi nu lägger fram så viktig för Stockholm. Med ett tydligt barnperspektiv och ett klart trafiksäkerhetsperspektiv tar vi nu steget mot en bättre och tryggare stad.

Andelen barn som går och cyklar till skolan har minskat de senaste decennierna, och fler vuxna skjutsar sitt barn i bil till skolan och fritidsaktiviteter. Ända upp till 24 procent av föräldrarna skjutsar sina barn när det är vinter. Det är en oroväckande utveckling och en trend som vi måste bryta. Trafikmiljöerna runt skolorna är inte byggda för att hantera den stora trafikmängden. Det leder till en rörig trafiksituation som skapar otrygghet. Att skjutsa barnen berövar dem också glädjen att utforska sin närmiljö och skapa sitt eget livsrum. Barn är barn, och vi är skyldiga låta dem vara barn.

Barn har inte samma förutsättningar som vi vuxna att klara av trafikmiljöer. De är en utsatt grupp i trafiken som kräver extra stöd och resurser. Tack och lov är risken att skadas i trafiken på väg till skolan låg i Stockholm. Det är glädjande. Därför ligger fokus i planen på att öka den upplevda tryggheten och påverka resvanorna. Det finns ca 350 skolor i Stockholm, och vi har ett ansvar för alla dem.

Den plan som vi nu lägger fram syftar till att trafikmiljöerna i skolornas närhet ska vara säkra och trygga och att resor till och från skolan i högre grad ska ske utan bil. Planen har tre övergripande mål, nämligen att skapa säkra och trygga skolvägar, att skapa möjligheter för nya resvanor och öka andelen gång- och cykeltrafikanter och slutligen att skapa ett förvaltningsgemensamt synsätt i arbetet med att påverka skolvägarna. Det sista är viktigt.

Grovt innebär allt detta att hitta de fysiska åtgärder som behövs när det gäller gator, trottoarer och runt skolvägarna. Det handlar om den fysiska miljön och om att säkra den. Det handlar om begränsa biltrafiken i närheten av skolorna och om att pröva olika skolstartstider för att åstadkomma en lugnare miljö runt skolorna. Om inte alla kommer på en gång blir det lugnare. Det handlar om att främja gående till skolan, att få fler barn att cykla till skolan, att arbeta med cykelskolor och att integrera trafik i undervisningen.

Det handlar också om att utöka samarbetet mellan berörda förvaltningar. Vi i staden ska samarbeta för att åstadkomma säkra och trygga skolvägarna. Vi ska gemensamt

arbeta för att göra skolvägarna bättre och ändra våra resmönster. Vi ska ge barnen tillbaka deras skolvägar. Det handlar om barnens uppväxt, vår livsmiljö och vår gemensamma framtid.

Låt min citera inledningen av den här planen: En stad som är bra för barn är en bra stad för alla.

På barnens, majoritetens och stockholmarnas vägnar yrkar jag därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 152

B a w e r K e v i r (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har en tioårig son. Vi bor nära skolan, så jag behöver inte skjutsa honom, och det tycker jag är jättebra. Han började gå till skolan och komma hem själv i år. Efter några dagar frågade jag honom: Hur känns det att gå själv till skolan? Vi följer ju inte med dig längre. Det enda jag fick höra från honom var att han var rädd för trafiken. Det är många bilar som passerar där.

Nära den skola som han går i finns en vattenfontän och ett dagis. Det är ingen miljö för bilar. Det finns inga stora parkeringar och så vidare. Det är jätteobehagligt. Det är så många bilar bredvid porten där barnen ska gå in.

Jag tycker att det är upp till oss som politiker att vidta åtgärder för att förhindra den här trafiken. Den plan som finns i dag är en framgång och bättre än tidigare. Planen ska bidra till att barnen ska kunna uppleva offentliga miljöer som trygga och därmed använder dem i högre grad.

En stad som är bra för barn är en bra stad för oss alla. Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 153

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Som ordförande i utbildningsnämnden och i Sisab vill jag uttrycka min tacksamhet för att trafiknämnden har tagit fram det här utmärkta ärendet. Jag yrkar naturligtvis bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jag tycker att det är bra att det i ärendet sägs att det är viktigt att ersätta negativa spiraler – alltså att många skjutsar och att det är allt fler som måste skjutsa för att det inte är säkert kring skolan på grund av att det är så mycket bilar där – med goda spiraler så att allt färre känner att de är tvungna att skjutsa sina barn. Det här ska naturligtvis gälla alla skolor i Stockholm, oavsett huvudman, alltså oavsett om det är en kommunal eller fristående skola.

För mig är det viktigt också att i kväll framhålla att ingen ska behöva känna att man väljer en skola längre bort på grund av trafikbarriärer eller trafiksituationen än vad man annars hade gjort.

Jag har suttit i en skolmatsal i en skola och tittat över en väg på villor. Bortom den vägen, sade rektorn i den skola som jag besökte, går barnen till en skola som ligger betydligt längre bort; de kommer inte hit. Det kan ha haft att göra med trafiksituationen. Det kan också ha haft att göra med att det finns mentala barriärer som går

knivskarpt i bostadssegregationens och klasskillnadernas Stockholm. Det kan vara därför man gick till en annan skola.

Det ska alltså aldrig behöva bero på trafiken, och det är mitt mål att det inte heller ska finnas några barriärer i de här vägarna.

Vår vision är att alla i Stockholm ska kunna lita på att det finns en bra kommunal grundskola nära hemmet och, något som jag tror att vi kommer att nå och att allt fler fristående aktörer också kommer att välja närhet i stället för kö. Det måste faktiskt framhållas en kväll som denna. Det är glädjande att Liberalerna i sin reservation ställer sig bakom målet att man ska kunna ta sig till och från skolan utan bil.

I klartext handlar det om att vi måste ställa upp på en samlad och samordnad skolplanering i den här staden, en Stockholmsmodell som gör att man inte känner att man är tvungen att jaga över halva staden efter en bra skola, jaga efter en skola med studiero eller någon annan kvalitet som man känner saknades i skolan i den egna stadsdelen.

Det finns mycket i kösystemen på friskolesidan som gör att det blir ett ökat resande, vilket inte är bra för trafiksäkerheten. Till exempel finns det någonting i lagstiftningen som gör att en och samma huvudman kan ha en skola i norrort och en annan i söderort, och de kan inte helt enkelt inte skifta barn mellan de skolorna så att elever går på den närmsta skolan, utan de har barnen med i SL-systemet eller, ännu värre, åker på motorvägen.

Sådana saker vill jag diskutera med andra partier på andra sidan av höger – vänsterlinjen i den här salen och med andra aktörer, fristående och kommunala. Hur ska vi kunna få en nära skola för alla?

Anförande nr 154

Borgarrådet **Brinck** (M): Jag kunde inte riktigt hålla mig, för jag blev så fascinerad av att skolborgarrådet lyckades få in det fria skolvalet och friskolorna även i det här ärendet. Det var spännande.

Två saker dock: Det ena är att jag vill påminna om att föräldrar skjutsar sina barn i bil även till den skola som ligger närmast. En stunds tittande över till exempel Sturebyskolan eller någon annan skola i den del av staden där jag bor ger vid handen att det är så det.

Det andra är att det här är ett enigt ärende. Det finns inga reservationer. Det finns däremot ett särskilt uttalande från Liberalerna med instämmande av Centern, såvitt jag vet.

Anförande nr 155

Borgarrådet **Burell** (S): Herr ordförande! Jag har inte, till skillnad från borgarrådet Brinck, förmånen att sitta i både utbildningsnämnden och trafiknämnden. Jag väljer här att lyfta fram ett perspektiv som jag kanske inte tycker finns så väl företrätt i det här ärendet, att ur ett skolvägssäkerhetsperspektiv, ur ett miljöperspektiv och ur sociala perspektiv ska vi i alla sammanhang fundera över: Hur kan vi skapa ett samlat skolväsen, ett samlat skolsystem, präglad av mångfald och många

utförare som gör att våra barn och ungdomar inte känner att de på grundskolenivå, från efter sex års ålder, är tvungna att resa långa sträckor. Om det nu är med mammas och pappas bil eller med buss eller annat spelar inte så stor roll. Vi måste hitta helt andra sätt att se till att hela staden är attraktiv och att vi har bra skolor i hela staden.

Anförande nr 156

Malin Ericson (FI): Det här är ett trevligt ärende att ta upp. Det gäller att få igenom en plan som gör det tryggare för barn att ta sig till och från skolan. Det handlar om att se till att trafikmiljön ska anpassas till barns behov. Det är viktigt att vi ser till att de kan gå och cykla på vägar som funkar för dem och som gör att det inte finns utrymme för misstag som kan leda till olyckor. Det handlar också om att barn ska kunna vara i det offentliga rummet på sina egna villkor.

Som det har påpekats i ärendet handlar det mycket om att vägen till skolan ska kännas trygg för barnen förstås, men också för föräldrarna. På några decennier har andelen barn som går och cyklar till skolan blivit mindre, ibland för att vägen dit verkligen är farlig men också för att den upplevs farlig. Det blir en ond cirkel dessutom. Om inte de allra flesta går till skolan kommer det att uppfattas som ett farligt och ganska udda val att skicka i väg barnen till fots, och ännu färre går. Därför är beteendeförändringar en större del av arbetet med säkra och trygga skolvägar.

Det är viktigt att barnen kan ta sig på egen hand till skolan och till andra ställen också. Det handlar om att miljön kring skolorna blir bättre och säkrare utan köande bilar som lämnar och hämtar, men det handlar framför allt om barnens hälsa. Promenaden till och från skolan kanske är den enda motion många barn får den dagen. Den som rör på sig blir piggare och har det enklare att koncentrera sig i skolan. Det är en vinn-vinn-situation helt enkelt.

Den stora förändring som skett de senaste årtiondena är att allt fler barn får skjuts i stället för att gå själva. Det beror säkert mycket på att inställningen till vad barn klarar av har förändrats. I dag är barns rörelsefrihet mycket mer begränsad än tidigare. Det gläder mig att den aspekten tas med i planen och problematiseras. Det finns mycket att göra både för den fysiska miljön och för att förändra beteenden, och den här planen är en bra utgångspunkt för det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 157

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP): Min väg till skolan är superbra. Det är tre gator att gå över. Jag går och är nöjd med det. Det säger Tiger, tio på gammal.

Det här är ett exempel på vilken väldigt fin trafikplan man har gjort för barnen som går i skolan i Stockholm. Man har tagit med barnens perspektiv. Barnen får vara med och tycka och tänka om sin egen skolmiljö och sin egen trafikmiljö.

Hela planen handlar ju om att man har ett helhetsperspektiv. Man tänker inte bara på konkreta åtgärder, man tänker också på lärande. Lärandet omfattar både barn och vuxna. Det handlar om att vi ska ändra vårt beteende. Det handlar om lärande för en

hållbar utveckling. Det handlar om att vi tillsammans skapar en stad som är bättre, en mer miljövänlig, socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Det är precis det synsättet som präglar hela den här planen.

Jag vill vidare säga att det finns ett förslag om skolpoliser, men vi kanske inte ska diskutera det nu; vi får se om du tar upp det, Lotta Edholm. Det tar jag i så fall upp senare.

Anförande nr 158

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Trafikmiljön kring våra skolor har under de senaste åren kraftigt försämrats. Föräldrarnas iver att skydda sina barn och ge dem en trygg väg till skolan genom att köra dem i bil gör att situationen på många håll blir nästan ohållbar. Därför är jag jätteglad att majoriteten har fortsatt med det arbete som Alliansen startade under 2014.

Arbetet med att säkra och trygga skolvägar är ett mycket viktigt arbete, och vi står bakom planen i sin helhet. I denna finns många förslag på beteendeförändrande insatser. Vi tror att det är genom barnen som man, som så många gånger förr, kan skapa beteendeförändring hos de vuxna. Skolans aktiva roll i detta belyses i planen. Till exempel finns det förslag på vandrande skolbussar, cykeldagar och möjligheten att koppla undervisning till trafikkunskap.

Alla de här idéerna är bra för hur barnen i sin tur kan påverka föräldrarna att välja ett säkrare sätt att ta sig till och från skolan.

En sak som jag saknar i förslaget är att återinföra skolpoliser. Det kan låta som ett gammalmodigt förslag, men vi tror att det är ett förslag som skulle kunna göra en väldigt stor skillnad. Det är ett system som gör att de äldre eleverna kan agera polis och trygga vägen till skolan och hjälpa de yngre eleverna. Genom ett sådant arbetssätt kan de äldre eleverna föregå med gott exempel, och då kan skolorna lära sig trafikvett av varandra. Nu står det inte med som ett exempel på beteendepåverkande aktiviteter, men vi hoppas att kanske någon skola kan ta upp den verksamheten på eget initiativ.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 159

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Att ha skolpoliser – ja, jag minns hur det var. De stod där i sina jackor och stoppade en innan man fick gå över övergångsställena. Jag tror inte att det här är riktigt bra. Det innebär att elever ska ha ansvar för andra elever att gå över gatan. Om det händer någonting är det problematiskt ur säkerhetssynpunkt, och det är också frågan om vilket ansvar vi egentligen lägger på eleverna om det verkligen händer någonting. Det är en ganska stor börda.

Jag tror att det är bättre att vi säkrar skolvägarna och ser till att vi har många övergångsställen och att hastigheterna följs och inte lägger ansvaret på andra elever. Däremot finns det förslag i planen att man går gemensamt med mindre barn till skolan, ett slags gående skolbuss – jag kommer inte riktigt ihåg hur begreppet var. Det är ett jättebra förslag. Jag tror att det är mycket bättre än att ha elever som poliser. Jag tror att det kunde ställa till det.

Anförande nr 160

J o n a s N a d d e b o (C): Nu är jag uppvuxen ute på landet, och det fanns inte tillstymmelse till vare sig skolpoliser eller vanliga poliser eller annat. Vi åkte skolbuss i all evighet.

Jag har inte själv varit med om det här. Det är inte säkert att det behöver heta just polis. Men att äldre elever tar ansvar för yngre elever är en grundtanke som jag tycker att man skulle kunna spinna vidare på. Det blir lite så att man direkt börjar fundera kring försäkringsrelaterade frågor som: Vem tar ansvar för det och det?

Det är jättebra om vi lär oss att ta ansvar för varandra. Det tycker jag är ett sätt att visa att skolan kan implementera idén att man i skolan tar ansvar för varandra och hjälper varandra att ta sig säkert till skolan. Det tycker jag i alla fall är ett bra förslag som man borde prova.

Anförande nr 161

Borgarrådet E d h o l m (L): Herr ordförande! Det här är ett ärende där vi är helt överens. Därför blev jag extremt förvånad när skolborgarrådet gick upp och försökte göra det här till ett ärende om valfrihet och att skapa dåligt samvete hos föräldrar som väljer en annan skola på grund av att det skulle vara farligt för barnen. Jag tycker faktiskt att det är bedrövligt. Jag har aldrig hört talas om någon förälder som har valt bort en skola för att det har varit en farlig skolväg.

Jag tycker att det är viktigt att varje gång Olle Burell börjar prata om att han börjar fundera och att han vill väcka frågan om det fria skolvalet ställa frågan: Vad menar han? Socialdemokraterna har varit emot varje reform när det handlar om valfrihet. Så har man backat tillbaka argumenten och accepterat den valfrihet som vi faktiskt har i dag.

I dag går ungefär 25 procent av våra grundskoleelever i fristående alternativ, och många fler än de väljer en annan kommunal skola än den närmaste. Det är inte alls säkert att det är dåligt. Framför allt är det inte dåligt för de eleverna. De har nämligen rätt att välja, de har rätt att göra det utifrån det perspektiv som de tycker är det viktiga, inte det perspektiv som Olle Burell eller jag tycker är viktigt.

Det är en viktig princip i Stockholms stad att värna valfriheten, att inte använda ett trafiksäkerhetspolitiskt program för att skapa dåligt samvete hos de föräldrar som varje dag skjutsar sina barn eller kanske till och med sätter sina barn på tunnelbanan för att de ska ha möjlighet att gå till den skola som de anser vara bättre.

Det är inte säkert att den närmsta skolan är bäst för ett barn som har varit mobbad under hela sin skoltid i just den närmsta skolan, eller att den närmsta skolan är bäst även om det finns en annan skola som har bättre musikundervisning eller en bättre språkundervisning. Det måste vara upp till föräldrarna.

Jag tror inte heller att segregationen minskar om alla ska gå i den närmaste skolan. Vad skulle hända med blandningen av våra barn som faktiskt kommer till stånd i alla våra skolor, både kommunala och fristående, just för att barn rör sig över staden.

Jag är väldigt mycket för det här programmet. Jag tycker att det är välformulerat. Jag tycker att man tar upp viktiga frågor, men gör det här inte till en fråga som valfrihet!

Anförande nr 162

Borgarrådet **B u r e l l** (S): Herr ordförande! Om det är någon som drar i väg ärendet från ämnet är det borgarrådet Lotta Edholm. Jag har inte ifrågasatt något fritt skolval i det här sammanhanget. Jag har efterfrågat en ökad grad av samverkan mellan olika skolregioner i Stockholm så att vi tillsammans, i ett läge där vi vet att vi måste få nästan 50 medelstora grundskolor i staden, grundskolor som behöver skolgårdar och säkra och trygga skolvägar till dem, kan diskutera hur det nuvarande systemet kanske förhindrar en god samverkan, till skada för också fristående skolor som skulle behöva bättre långsiktiga planeringsförutsättningar. Det är det jag har pratat om.

Lotta Edholm har själv under åtta år haft ansvaret för skolsystemet i staden och bär ett stort ansvar för att det i väldigt många skolor är fullt och att det fattas skollokaler och lärare till våra barn i den här staden.

Anförande nr 163

Borgarrådet **E d h o l m** (L): För mig är valfriheten fundamental. För mig är det inte intressant ifall man skapar bättre planeringsförutsättningar vare sig för fristående eller för kommunala skolor om det leder till att valfriheten minskar.

Det här ärendet handlar om trafiksäkerhet, hur vi ska se till att miljöerna kring våra skolor, oavsett om de är kommunala eller fristående, har en bra trafikmiljö, hur vi ska se till att våra barn får en bra uppfostran när det gäller trafiksäkerhet och så vidare. Men det ska vi inte ta till intäkt för att skapa dåligt samvete hos föräldrar som väljer en annan skola än den närmsta kommunala eller fristående.

Självklart ska vi ha en bra skolplanering. Sanningen är den att Socialdemokraterna var med i den skolplaneringsgrupp som tog fram den skolplanering som vi har i dag, men då hade ni inga synpunkter. Låt det här ärendet handla om trafiksäkerhet, och ingenting annat!

Anförande nr 164

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära stockholmare, kära åhörare, herr ordförande! I samband med det här ärendet tänker jag på när jag gick i mellanstadiet. Vi fick en kalender där det stod: När du korsar gatan ska du titta vänster, höger, vänster. Du ska lyssna efter motorljud, och du ska ha på dig reflex under vintermörkret. För det vill jag tacka min mellanstadielärare och min mamma och pappa framför allt för att de valde en skola nära mitt hem.

Jag vill slå ett slag för den kommunala skolan, ett slag för att alla barn ska ha rätt till en trygg och säker skolväg. Framför allt behöver vi tänka på att vi har hållplatser så att bussar kan köra ända fram, att föräldrar kan åka kollektivt när de följer med sina barn till skola eller förskola. Jag vill att vi ger i uppdrag till våra stadsbyggnadsplanerare och arkitekter att de ser över när vi bygger nya skolor hur området ser ut runt skolan.

Låt mig vara tydlig på en sak. Den ensamstående mamman och den rika börs-vd:n som har en stor Chevrolet som kör hela vägen till skolgården är det skillnad mellan. Det är skillnad i tillgången till bil. Stockholm är segregerat. Alla har inte tillgång till bil. Vissa har inte möjlighet att köpa SL-kort. Det är klasskillnad mellan vem som har tillgång till bil och vem som inte har det, precis så som det är skillnad mellan barn som har hål i tänderna och inte och mellan barn som har tillgång till läxhjälp och inte.

Vad vi märker är att i ytterstaden är det fler och fler som promenerar eller åker kollektivt. Det är väldigt trångt när man åker kollektivt. I innerstaden är det fler som skjutsar sina barn till skolan.

Det jag vill betona är att fler barn ska ha rätt till en trygg och säker skolväg. Stockholm ska jämna ut skillnaderna så att Stockholm blir mer likvärdigt.

§ 21 Verktyg för ett tryggt och snyggt offentligt rum (Utl. 2016:58)

Anförande nr 165

Borgarrådet B r i n c k (M): Herr ordförande! När jag läser igenom ärendet och remisserna samt synpunkterna från föredragande borgarrådet Karin Wanngård tycker jag att det andas en viss maktlöshet, kanske, eller håglöshet. Det andas av att man har en massa goda idéer och tycker egentligen att vi har rätt, men ni vet inte riktigt vad ni ska göra.

Det är alldeles uppenbart att ni inte riktigt vet vad ni ska göra. Det är ett par frågor som väcks – det finns fler, men jag ska ta upp två – när man tar del av synpunkterna. Det gäller till exempel tillfälliga boplatser. Jag vill åter påminna om att det inte är någon mänsklig rättighet att bo i en pappkartong på Odengatan, faktiskt inte. Den lagstiftning vi har ger möjlighet till ingripande mot detta, nu.

Föredragande borgarråd skriver i sina synpunkter: Vi anser att breda lösningar i samförstånd är den enda framkomliga vägen för att hjälpa de utsatta människor som vistas i vår stad. Då vill jag gärna veta, eftersom detta är det enda konkreta – väldigt vagt – förslag som finns på den här punkten när det gäller tillfälliga boplatser. Vad betyder det? Hur ser samförståndet ut? Vilken riktning tänker ni er att de här breda lösningarna ska gå? Vem är det som ska komma överens? Vad ska resultatet bli?

Sedan vill jag påpeka att ett bra förslag som Anna König Jerlmyr och jag tar upp i motionen och som har framkommit i andra sammanhang är att utöka möjligheterna för kommunen att se till att lokala regler som trafikföreskrifter och ordningsföreskrifter efterlevs. Detta kan vi inte göra i dag på det sätt som vi skulle vilja utan en lagändring. Det konstaterar vi i motionen. Om detta skriver föredragande borgarråd i svaret: Nej, detta kan man inte göra i dag. Sedan är det slut med det.

Vi föreslår att ni ska ta upp en diskussion med regeringen om den lagändring som behövs för att ge kommunerna möjligheter att ingripa på ett annat och mer effektivt sätt mot den här typen av beteenden. Ni skriver att det avviker väsentligt från den ordning som gäller i dag. Jo, vi vet det. Det är därför vi föreslår att ni ska verka för att detta förändras.

Jag tror inte att vi egentligen är oense om problembeskrivningen och de långsiktiga målen. Men det gör mig orolig att ni har så oerhört svårt att gå från långsiktiga målformuleringar till konkreta beslut och konkreta åtgärder.

Anförande nr 166

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Motionärerna vill, som vi hörde här, öka ambitionen när det gäller städning, tillgänglighet till det offentliga rummet, förfälskade parkeringstillstånd för funktionshindrade med mera. Vi har, i motsats till de borgerliga tidigare, gjort någonting åt detta. Det gäller inte minst diskussionen om parkeringsplan och falska P-tillstånd för funktionshindrade, program för avfallshantering, förbättring av städning och stadens städgarantier, tömning av papperskorgar och klottersanering inom 24 timmar etcetera.

När det gäller olagliga boplatser finns det rutiner upparbetade, även om man kan ha synpunkter på det hur fort det går att hantera dessa. Det är som sagt, och som vi alla

vet, polisens uppgift att upprätthålla lag och ordning. Sådana särskilda insatser som vräkning ska ske i samråd med polis, Kronofogdemyndigheten, socialförvaltning och andra berörda.

Det vi kanske framför allt inte delar uppfattningen om i motionen är att man skulle anställa lokala ordningsvakter, kommunala sådana, som ska överta polisiära uppgifter. Det är väl viktigt att vi inte prioriterar bort upprätthållandet av exempelvis de lokala ordningsföreskrifterna. Om Moderaterna menar allvar med att kommunen ska sköta polisiära uppgifter tycker jag att de ska motionera om det i riksdagen. Mig veterligen har de inte gjort det, och jag tror inte att de skulle få så stort stöd heller för det. Det kanske vi kan få dementi om här.

Men det finns absolut områden att utveckla, som motionärerna tar upp och som är klokt och bra, inte minst när det gäller att förbättra samarbetet med polisen på lokal nivå för att komplettera brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete i vår stad.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till yttrande.

Anförande nr 167

Tina Kratz (V): Herr ordförande! Vänsterpartiet instämmer naturligtvis i det övergripande. Stockholms gemensamma utrymmen ska upplevas trygga, inbjudande, trygga och trivsamma för alla. Redan i dag är det många som gärna använder våra parker och torg, badplatser, grönområden med mera för att umgås på alla olika sätt. Det blir allt fler som använder våra utrymmen, vilket innebär att det blir mer nedskräpning. Vi behöver förbättra städningen, och vi behöver också förbättra möjligheterna för var och en att slänga sitt skräp själv.

Men vi tror inte att lösningen på de problem som motionärerna lyfter är kommunala ordningsvakter och repressiva åtgärder, inte heller att kommunen ska ta på sig ett brottsbekämpande ansvar. Det är tveksamt om Stockholms boende och besökare skulle vilja bli bevakade i det offentliga rummet. Ett mer positivt och mer givande sätt att agera vore i stället att ha riktade informationskampanjer och som sagt en ökad städning. Exempelvis kunde det vara en bra arbetsuppgift för feriearbetande ungdomar.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 168

Anna Rantala Bonnier (FI): Jag måste erkänna att jag tycker att det var ett riktigt lågvattenmärke från Moderaternas sida att reducera utsatta EU-medborgare till någonting som har avgöras i ett tryggt och snyggt rum och att det är något slags snygghetsproblem när vi pratar om ett stort socialt problem. Vi i Feministiskt initiativ vill gå allra längst av partierna i den här salen i frågan. Vi anser att vi inte kan hålla på med avhysningskarusellerna, utan vi måste ta fram mycket mer långsiktiga lösningar så att de inte behöver bo på det sätt som beskrevs här. Det löser vi inte med ordningsvakter för upprätthållande av ett snyggt och tryggt offentligt rum.

Anförande nr 169

Borgarrådet B r i n c k (M): Herr ordförande! Jag noterar att jag inte fick något svar av Jan Valeskog på hur de samordnade lösningarna i samförstånd, som ju är den enda framkomliga vägen för att hjälpa utsatta människor, ska se ut. Vi får se om jag får det under debatten.

Vi tror inte heller, Feministiskt initiativ, att lösningen på de problem och den fruktansvärta svåra situation som EU-migranterna lever i består i att avhysa boplatserna. Det är heller inte det vi skriver. Det vi säger är att boplatserna faktiskt i sig är ett problem. Det är inte bara det att det inte är en mänsklig rättighet att bo i en pappkartong på stadens gator och torg. Det är det inte. Det vi vet är att det blir skräpigt och stökigt. Det gagnar ingen, allra minst dem som bor där. Om jag ska tro det ni säger förefaller det vara så att ni, eftersom ni säger att problemet måste lösas på längre sikt men har inte något som helst eget förslag på hur det lösas, tycker att det är okej att människor bor på det sättet och okej för barn att leva på det sättet.

Det är klart att det inte är det. Det är klart att boplatserna måste avhysas. Det är klart att problemet med fattiga EU-migranter måste lösas på ett annat sätt än att de bor på gator och torg i Stockholm. Det pågår ett ganska intensivt arbete för att hitta lösningar som gör det möjligt för dem att faktiskt leva ett drägligt liv här eller någon annanstans. Det drägliga livet innebär inte rätt att bo på gator och torg i Stockholm. Det är en rätt som ingen av oss här har heller, kan jag påpeka. Det gäller inte bara EU-migranter.

Jo, Jan, det är ett beslut som riksdagen fattar. Där har ni visserligen inte majoritet, men vi har ännu mindre majoritet. Det är därför vi tycker att det vore lämpligt om ni tog upp diskussionen med era partikamrater i regeringen. Vi kan motionera. Men förutsättningarna att nå framgång är större om ni tar upp det med dem som åtminstone är flest. Men man måste kunna räkna till över 50 procent i politiken.

Polisens resurser är hårt trängda. Polisen kan inte prioritera alla de saker som vi tycker att polisen borde prioritera. Det vi föreslår är inte att kommunen ska ta över rättsskipningsuppgifter. Det vi föreslår är att titta på möjligheterna att utöka de kommunala ordningsvakternas befogenheter så att de kan bidra när det gäller till exempel att efterleva kommunala regler om förbud mot nedskräpning och bosättningar. Det är det vi föreslår, ingenting annat.

För ordningens skull yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 170

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Så är det ju, och i så fall är vi överens om att det är ovärdigt att bo på det här sättet och att bättre alternativ måste erbjudas. Moderaternas förslag hittills har inte varit att erbjuda någonting. Det har varit att ha ordningsvakter för att avhysa boplatser. Det har varit en hållning i frågan. Hur tänker du att ni skulle lösa problemet med att människor bor på sådana boplatser, förutom att vilja mota bort dem så att de inte kommer hit? Den taktiken har ni provat, och den har inte fungerat.

Anförande nr 171

Borgarrådet B r i n c k (M): Låt mig vända på frågan. Vad har ni tänkt göra? Det är ni som har majoritet. Det kan kanske vara intressant att komma ihåg.

Vad vill ni göra? Tycker ni att den situation vi har är tillfredsställande? Du sade nämligen alldeles nyss att ni vill stoppa avhysningarna. Ni tycker inte att det är ett värdigt sätt att behandla människor på. Det kan jag inte tolka på något annat sätt än att ni tycker att de här boplatserna ska få vara kvar i väntan på något. I väntan på vaddå?

Det är inte värdigt för människor att leva på det sättet. Det är inte värdigt för någon att leva på det sättet så mycket som en dag. Men i Feministiskt initiativs värld är det uppenbarligen fullständigt acceptabelt. Det finner jag anmärkningsvärt.

Anförande nr 172

Ja n V a l e s k o g (S): Borgarrådet Brinck bekräftar att ett av förslagen, kanske det viktigaste, i motionen är just att kommunala tjänstemän ska överta vissa polisiära uppgifter och befogenheter. Jag har en enkel fråga: Delar dina partivänner i riksdagen detta? Finns det någon som har samma uppfattning som du?

Anförande nr 173

Borgarrådet B r i n c k (M): Ja, det finns rätt många som har samma uppfattning som jag. Jag ska villigt erkänna att jag inte företagit enkätundersökningar med samtliga moderata riksdagsledamöter, men det är en uppfattning som många delar. Hur många i ditt parti, Jan, tycker att det system som vi har verkar fungera bra? Du säger att vi vill att ordningsvakter ska överta vissa polisiära uppgifter, i ett sammanhang där det är alldeles uppenbart att poliser inte har vare sig resurser eller egentligen politiskt stöd för att utföra de här uppgifterna. Hur tycker du att vi ska lösa det här?

Anförande nr 174

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att det här är en väldigt bra motion. Vi har i dag kommunala ordningsföreskrifter. Det är inte helt orimligt att också kommunerna ska få befogenheter att se till att ordningsföreskrifterna efterlevs.

I dag är det uppenbart, det säger polisen själv, att polisen nedprioriterar det som vi lite förenklat kallar för vardagsbrottslighet. Jag kan förstå att polisen ibland måste göra detta bland annat på grund på resursbrist och en förändrad omvärld som gör att annan del av polisens arbete tar mer tid.

Ett sätt att stärka kommunernas möjligheter att skapa trygghet i de offentliga rummen är just att utöka befogenheterna för kommunala ordningsvakter så att de får sköta en del av de uppgifter som i dag ligger på polisen. Ta sådan som böter för nedskräpning. Den lagen har funnits sedan 2011. Under förra året var det sex personer i hela Stockholms län som fick böter för att de skräpat ned. Vi alla har kanske sett minst sex personer var och en av oss som gjort detta, men i hela Stockholms län är det bara sex som har bötfällts för detta. Det är en typisk sådan uppgift som en kommunal ordningsvakt skulle kunna utföra och som skulle ge oss både en renare och en tryggare stad.

Illegala bostäder var Cecilia Brinck inne på. Det är en annan uppgift som skulle passa mycket bra för kommunala tjänstemän att få befogenheter att avhysa.

Sedan får vi höra från Vänsterpartiet att kommunen inte ska syssla med brottsbekämpande åtgärder. Det var en nyhet för mig. Det vi ofta pratar om är att kommunen i samverkan polisen, socialtjänst, skola och andra berörda ska agera brottsförebyggande och brottsbekämpande.

Så kommer ytterligare ett uttalande: Jag undrar om allmänheten verkligen vill bli övervakad i det offentliga rummet. Det argumentet känner vi igen vad gäller kameraövervakning. Jag har alltid sagt att jag tror, vi vet av opinionsundersökningar, att det finns ett stort stöd för viss övervakning i det offentliga rummet för att skapa en ökad trygghet och för att minska brott.

Är nu Vänsterpartiet plötsligt emot synliga poliser i det offentliga rummet? Dessa har också en uppgift att övervaka, eller vad vi nu ska använda för uttryck, det offentliga rummet. Det räcker inte med information till allmänheten. Inte alla människor vill göra rätt för sig, utan människor kommer att bryta mot regler hur mycket information vi än skickar från kommunens sida.

Jag tycker att det är utomordentligt bra idé som motionärerna lagt fram, att utöka befogenheterna för de kommunala ordningsvakterna. Kristdemokraterna yrkar därmed bifall till motionen.

Anförande nr 175

Tina Kratz (V): Jag vill förtydliga vad jag menade med mitt inlägg. Det var att vi tror mer på de åtgärder som skapar en trivsamt miljö, vilket inte är att ha fler poliser och personer som har sådana uppgifter, utan i stället vill vi satsa på de saker som förbättrar möjligheterna för folk att göra rätt, som att se till att papperskorgar och städning fungerar, att till exempel göra som man gör i Skarpnäck och starta en social rörelse på eget initiativ av invånare där. Man plockar upp fem skräp om dagen för att hjälpa till i stället för att satsa på att utöka antalet ordningsvakter. Det skapar inte en trevligare miljö. Det tror inte vi.

Anförande nr 176

Erik Sjöttner (KD): Nu behöver inte det ena utesluta det andra, utan vi kan jobba med båda delarna. Man behöver inte säga nej till den här motionen för att man tycker att det finns bra sätt i till exempel Skarpnäck att städa. Vi kan göra båda delarna. Men jag tycker att du har helt fel i det du säger därutöver. Folk ropar efter fler poliser och vakter i det offentliga rummet. Man tycker att polisen är för frånvarande i det offentliga rummet. Man tycker att fler poliser skulle skapa en ökad trygghet.

När jag satt i polisstyrelsen pratade vi i alla partier om vikten av ökad synlighet, bland annat för att skapa ökad trygghet och för att kunna lösa upp flera brott. I Stockholm har flickor blivit antastade sexuellt. Den första åtgärden var att man införde fler vakter. Det var det ungdomarna själva ville ha, fler vakter och att det skulle finnas fler vuxna som skulle kunna hjälpa till och skapa trygghet. Jag tycker att du har helt fel i sak.

Anförande nr 177

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Eftersom det är så mycket trafik in den här motionen tänkte jag ta till orda. Kommunala ordningsvakter som har polisiära befogenheter tror jag inte är särskilt lämpligt. Det är det många som har sagt, och det står i svaret på motionen. Bara tanken på att vi skulle ha kommunala ordningsvakter som sköter de här sakerna känns obehagligt.

Däremot är det vissa andra saker som jag har funderat på, bland annat det kaos som har varit under sommaren på Slussplan och på Klarabergsgatan med trafiken. Som trafikborgarråd skulle jag vilja se poliser där. Fixa det här, lös uppgiften. Vi sätter upp föreskrifterna, någonting måste hända. Då kan man tänka sig att man till exempel skulle öppna upp för att kommunen går in och finansierar verksamheten, men det är ändå statliga poliser som gör jobbet. Vi har inte möjlighet till det; det är inte vi som sköter utbildningen och det är inte vi som styr ordningsvakter men ser till att vissa saker blir gjorda. Det ligger egentligen utanför den här motionens domän så som den är skriven.

Det finns andra liknande saker, som diskussionen om dubbdäcksförbud och att ha ordningsvakter därvid. Jag tycker att det finns mycket enklare lösningar. Det vore att vi fick ge parkeringsövervakarna rätt att helt enkelt utfärda de böter som man får om man har dubbdäck och göra det medan bilarna står där. Det är en ganska enkel åtgärd. Det är i princip samma sak som att man står felparkerad, man kan se dubbdäcken på bilen. Sådana saker skulle man kunna göra. Att vi skulle ha kommunala ordningsvakter med sådana befogenheter tycker jag inte vore bra.

Anförande nr 178

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det senaste inlägget tycker jag blev lite komiskt. Först målar man upp en bild av hur obehagligt det skulle vara med synliga vakter i det offentliga rummet, och sedan säger Helldén: Men på mitt område där jag ansvarar, trafiken på Klarabergsgatan, och där bilar kör olovligt, där borde det vara lite mer övervakning i alla fall. Då passar det, när det gäller i ditt eget område, Daniel. Men i övrigt väcker det något slags obehag som skulle breda ut sig om vi hade fler vakter eller poliser som är synliga i det offentliga rummet. Jag begriper inte vad det är som är obehagsväckande i detta.

Dessutom lyfte borgarrådet förslaget att kommunen skulle kunna finansiera statliga poliser för att utföra vissa uppgifter. Men det är inte så att poliserna sitter med armarna i kors och väntar på jobb. Vi har brist på poliser. Det handlar inte om att det inte är någon som betalar. Det är brist på poliser. De har väldigt mycket att göra, för det finns mycken annan brottslighet. Då kan inte polisen prioritera felkörande bilar på Klarabergsgatan, och jag har förståelse för det. Låt kommunen få ökade befogenheter i stället.

Anförande nr 179

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker inte att vi ska ha ordningsvakter som har de här befogenheterna. Däremot kunde man lösa den uppgiften genom att ge pengar till polisen och på så vis få en större övervakning. Jag vet att det finns problem med undervisning och annat. Jag vet egentligen inte var polisen gör av med alla sina pengar som de får.

Men jag vill inte ha kommunala ordningsvakter. Jag skulle vilja att vi löste de problem som vi ser och som vi försöker beivra, men där behöver vi någon ytterligare kraft.

Anförande nr 180

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi i Sverigedemokraterna är positiva till den här motionen. Det är en bra början för att få bukt med de stora problem som vi ser runt om i Stockholm. Sedan är det väl så att mycket av det som föreslås anser i alla fall jag ha stöd i den befintliga lagstiftningen, men om det behövs en utredning för att så att säga få fart på arbetet stöder vi naturligtvis det.

Vi gillar speciellt förslaget om kommunala ordningsvakter. Det här är någonting som vi också kommer att lyfta och ta upp under den kommande budgetdebatten.

Sverigedemokraterna yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 181

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag ville klargöra för Cecilia Brinck Feministiskt initiativs politik när det gäller det här med utsatta EU-medborgare. Vi vill erbjuda alternativ till de här boplatserna, med långsiktiga alternativ som man har gjort i andra kommuner. Det kan handla om uppställningsplatser för husvagnar och om vandrarhemsboende så att folk inte ska behöva bo i sådana miljöer som i dag. Där är vi tyvärr inte alla överens. Vore vi det skulle jag vara väldigt glad.

Det vill inte Moderaterna; de har ingen lösning på det här. Nu vet ni i alla fall vad Feministiskt initiativs politik går ut på i den här frågan, för det var vad ni frågade efter.

Anförande nr 182

Borgarrådet B r i n c k (M): Nu fick vi i alla fall något slags idé – ordet konkret ska vi väl använda med försiktighet – om vad ni vill. Driver ni det i Stockholm? Det sade du inte alls i ditt första inlägg, Anna. Du sade att du inte tyckte att en politik som gick ut på att avhysa bosättningarna var någonting som ni ville ställa upp på. Driver ni det här? Gör ni det? Är det så att ni tillsammans i majoriteten erbjuder alla de utsatta EU-medborgare som bor på det här ovärdiga sättet den typ av boende som du nu talar om? I så fall: Hur finansierar ni det?

Anförande nr 183

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag vet inte. Vi har varit väldigt tydliga med detta, men du har kanske missat det. Vi har drivit det här, men vi är inte överens i majoriteten. Vi är därför inte längre med i de förhandlingar som pågår om utsatta EU-medborgare. Det har gått ut i både tidningar och tv, så jag tänkte att du kanske visste det, Cecilia.

Ja, vi har drivit det. Vi har tyvärr inte varit helt överens om dessa saker i majoriteten, och det kan jag beklaga. Men det är inte heller så att ni har hoppat till stöd.

Anförande nr 184

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag tänkte på det som Erik Slottner och Tina Kratz tog upp tidigare här om det ena och det andra. Från Miljöpartiets sida

tycker vi inte att det ena utesluter det andra, att man gör sin stadsdel trevligare och håller rent och snyggt och använder de krafter som finns för det.

Precis som Erik Slottnér tog upp tidigare har den nya polisreformen inte gjort det lätt för oss. Före den nya polisreformen hade vi närpolisstationer. I Skarpnäck till exempel hade vi i Bagarmossen en närpolisstation med poliser. Vi hade cyklande närpolis. Så kom den nya organisationen, och vi känner alla till den kritik som finns kring den. Då kan ropen bli olika. Vi kan ropa på kommunpoliser, vi kan ropa på ordningsvakter.

Syftet när riksdagen, samtliga partier, tog ett beslut om den nya polisorganisationen var att få mer synliga poliser. Det var alla överens om. I riksdagsbeslutet står det att det skulle vara en polis per 5 000 invånare. Nu har man förvirrat det hela så till den grad att i de stadsdelar som så småningom får en närpolis – det har inte trätt i kraft än, och det tar ett par år innan det hela faller på plats och alla tjänster är tillsatta – kallar man dem för kommunpoliser fast det inte är vi i kommunen som betalar för dem. Men det kommer människorna att tro.

Förvirringen är stor, och om ett par veckor får vi veta vad vi får ut av det i Stockholm och hur vi kan få en liten gnutta av det när det gäller lokalt synliga poliser i våra stadsdelar, något som vi hoppades på när beslutet fattades i riksdagen. Jag vill bara lägga till för tydlighetens skull att vi får jobba vidare för att få det riksdagsbeslutet förverkligat på det sätt som vi hade tänkt oss. Det är där kraften ligger från Miljöpartiets och majoritetens sida.

§ 22 Samlad utvecklingsstrategi för City för att stoppa ogenomtänkta förändringar (Utl. 2016:61)

Anförande nr 185

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Liberalernas krav på utvecklingen av City är ganska enkla. Det är svårt att förstå att det under många års tid inte har gått att få gehör för dem. När vi bygger mycket i en stad som Stockholm måste vi bygga bra. Bygger vi bra i en stad som Stockholm måste det vara planerat. Det är inte riktigt vad vi har upplevt i Stockholm de senaste åren. I City har det i det ena objektet efter det andra getts bifall till detaljplaner, och sedan kontorsfastigheterna ränt i höjden, utan någon egentlig samordning eller planering.

Listan kan göras lång. Staten började med regeringskvarteren, sedan i kvarteret vid gamla KPGM-huset bredvid Sheraton Hotell. Orgelpipan heter den nya stationen på Citybanan som bryter hela mönstret och skymmer Klara kyrka. Galleriankvarteren är det jättebra att man förändrar och förbättrar, men följden blir att hela Stockholms skyline höjs betydligt.

Sedan motionen skrevs har vi fått ytterligare ett exempel i hörnan Regeringsgatan/Mäster Samuelsgatan. Där är det ett hus som skulle fördubblas på höjden och bli Citys i särklass högsta hus.

Är det detta vi vill ha i utvecklingen av Stockholms stad? Är det fler arbetsplatser, fler kaféer, fler restauranger och affärer som vi behöver? Ja, det är det. Men det Stockholm saknar är ju bostäder. Stockholm City saknar bostäder. För att Stockholm City ska kunna vara det levande City som vi vill ha behövs det bostäder. Av det skälet borde det vara fullständigt naturligt att varje detaljplan som tas fram i den här staden vad gäller City skulle vara tillräckligt genomtänkt och att man också ställer krav på fastighetsägarna att erbjuda bostäder.

På den här punkten har det blivit lite bot och bättring senaste tiden. Det kommer nu några förslag här och där med fler bostäder. Jag kan nämna att Vasakronan har ett intressant upplägg för SEB-fastigheten på Sveavägen vid Sergels torg. Men staden måste bli tuffare och tydligare. För att få en ordentlig och vettigt genomtänkt utveckling av City måste vi ha en plan för detta. Denna plan måste innehålla fler bostäder.

Därför bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen, bifall till motionen.

Anförande nr 186

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag måste erkänna att jag tycker att det i grunden är en mycket sympatisk motion. Möjligen kommer den några år för sent, skulle jag vilja säga, men man motionerar inte när man är i majoritet.

När jag tillträdde som stadsbyggnadsborgarråd blev jag, skulle man kunna säga, lite förvånad över vad som mötte mig när det gäller strukturen, över hur politiskt ostrukturerat arbetet var, hur få resurser stadsbyggnadskontoret gavs för att möta behoven och hur man hade avskaffat plankön för att den hade en dålig klang. Det gjorde att fastighetsägarna inte kunde veta när de fick en planhandläggare. Till sist fanns det inte några som helst riktlinjer och ingen strategi för hur City skulle

utvecklas, i ett läge där vi stod inför investeringar på 50–60 miljarder mitt i Stockholms kommersiella hjärta. Det förvånade mig storligen, kan man väl säga.

Det här var en av de saker som jag tog tag i ganska tidigt. Vi började med att samordna de kommunala förvaltningarnas arbete i City. Vi såg till att man som fastighetsägare både kunde få ett besked om när man fick en handläggare och fick det i rimlig tid. Till sist i budget för 2016 gav vi uppdraget till stadsbyggnadskontoret att ta fram riktlinjer för City.

Det läge som vi befinner oss i ger oss enorma möjligheter. Jag tycker att man ska börja se på det så. Det ger oss enorma möjligheter att få ett bättre City. Vi har 50-, 60-, 70-tals-City som aldrig blev riktigt färdig, som aldrig blev riktig klar, som aldrig blev riktigt som det var tänkt. Vi har nu möjlighet att skapa bättre fungerande platser och torg. Vi har möjlighet att skapa nya stråk, nya moderna arbetsplatser och ett starkare kommersiellt centrum som kommer att vara bra inte bara för Stockholm utan faktiskt ekonomiskt för hela landet.

Det kräver, precis som motionärerna säger, att man har en strategi, att man har riktlinjer och att man vet vad man vill och vart man är på väg.

Nu har det arbetet börjat. Vi har fått en första dragning i stadsbyggnadsnämnden. Jag tror att jag vågar säga att i princip samtliga partier var förhållandevis nöjda med det arbete som utförts. Det är viktigt därför att det krävs att vi har någonting att hålla oss till. Det krävs att det finns en tydlig struktur och en tydlig riktning när vi arbetar med ett starkt kommersiellt tryck i City.

Som en riktigt grå socialdemokrat ska jag sluta med att citera Ingvar Carlsson: Marknaden kan vara en utmärkt dräng, men den är en dålig herre.

Det är ett tydligt tecken på att man har blivit gammal som socialdemokrat för övrigt.

Anförande nr 187

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är också grå i mitt hår, men jag kommer aldrig att bli gråssosse för det – det kan jag garantera!

En liten punkt bara här: Nu har Roger Mogert varit stadsbyggnadsborgarråd i två år. Den här motionen väckte vi omedelbart efter valet, därför att vi inte var nöjda med att förvaltningen inte tog visionen för City tog ad notam och förde fram de idéer som fanns där. Ni bygger nu vidare på visionen för City, och det är alldeles utmärkt, men under din tid som stadsbyggnadsborgarråd har du släppt igenom ett antal av de här nya kontorsprojekten som innebär precis det jag skrev: inga bostäder, en successiv höjning av City och en helt ny skyline i Stockholm. Men jag välkomnar att Roger Mogert tycker att detta är positivt och att han är beredd att förändra den här synen på utvecklingen av City.

Anförande nr 188

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig säga att mig veterligen har vi ökat antalet bostäder i de flesta av de projekt som har gått fram nu. Det har blivit något fler bostäder kring Stureplan under processen, även om den inte är färdig. Det har blivit fler i kvarteret Trollhättan under tidens gång. Vi planerar för fler också på Regerings-

gatan. Så visst finns det en sådan rörelse mot fler och fler lägenheter, men detta är ju någonting, precis som Björn Ljung... jag hör ju när han pratar att han vet att det är så. Jag ska inte föreläsa om äganderätten för en liberal – det vore mig främmande – men det är ju till stor del fastighetsägaren som bestämmer vad han eller hon eller hen ska göra med sin fastighet. Det vi kan göra är att driva en förhandling. Så är det naturligtvis.

Anförande nr 189

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Ordförande! Liberalerna menar att projekt i City är ogenomtänkta och lämnar därför i den här motionen några stycken förslag på hur man skulle kunna råda bot på det. Jag delar självklart uppfattningen att vi ska behandla City klokt och genomtänkt – vem gör inte det?

Vi ska komma ihåg vad det här är för område. Det finns en hel del grön- och blåklassade byggnader här. Det gör att området är attraktivt och skapar en karaktär. Samtidigt vet vi att City alltid kommer att förändras och att det alltid har gjort så. Det måste vi också tillåta. Det ställer också krav på hur vi hanterar byggnationen här och för framtiden. Ytterligare en komplikation som man kan nämna är att vi inte har speciellt mycket rådighet över marken här, och till följd av det kan vi egentligen inte få in några exploateringsintäkter och sådana här saker som vi annars gör i andra områden. Det handlar om sådana saker som borgarrådet här tidigare sade, att man helt enkelt förhandlar med dem som vill göra förändringar i City.

Utifrån dessa villkor arbetar staden bland annat med vision för City. Det är trafikkontoret som tar fram en trafikplan, och det är helt rätt. Om vi kan minska trafiken och komma till rätta med buller kan vi också få fler möjligheter att även bygga bostäder. Det är det som det ibland har stupat på. Stadsbyggnadskontoret verkar också för en blandad bebyggelse och bostäder där det görs möjligt. Vi har också sett en trend på senare tid att det har ökat. Till detta ska vi också komplettera riktlinjer för City som sin helhet. Det inbegriper skala, precis det som motionärerna tar upp.

På sätt och vis har detta helhetsgrepp saknats. Det ger jag Liberalerna rätt i. Vi identifierade dessa problem ganska tidigt under mandatperioden. Nu arbetar staden med att utveckla City, och vi väntar på att få fram riktlinjer under 2016. Jag ser fram emot att implementera det här i vår stadsbyggnadspolitik.

Anförande nr 190

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige, eventuella åhörare! Det här är en jättefråga, och jag måste säga att när man bara läser rubriken på den här motionen så är det väldigt lätt att hålla med om det: Visst behöver vi den här samlade strategin för City. Det är väl jättebra att vi har kommit igång med ett sådant arbete. Men det är ju inte det som Liberalerna är ute efter i sin motion. Man är ute efter att mer avveckla en förändring av City än att utveckla City. Det talas om att kontorsfastigheter har ränt i höjden. Jag kan liksom inte riktigt påstå att någon våning här och där kan kallas för att rädda i höjden; snarare har vi fått minska ned varje gång som ett förslag har kommit för att det har skytt sikten från något håll i staden.

Det går inte att ha det på det här viset och lägga en död hand över cityutvecklingen, utan i stället bör man vilja se en samlad strategi för framtiden där man kan läsa av årsringar för gårdagen och morgondagen, precis som vi har gjort för 1700-, 1800-

och 1900-talet i staden. Nu tycks det inte hända särskilt mycket, men vad vi vill se är en spännande stad där det finns höga hus med plats för fler bostäder. Vill man inte ta i med någon enda mer våning blir det ju faktiskt inga fler bostäder heller. Vi vill ha en god gatumiljö och en spännande gatumiljö. Vi kanske vill ha en Stockholm highline. Vi vill öppna upp döda gator och platser, och det finns delvis med i den här strategin. Det finns en vision som inte är den som Liberalerna för fram och som vi tycker att man hellre skulle vilja se i citystrategin.

Men jag tycker också att borgarrådet Mogert har varit väldigt passiv i det här. Det har inte setts särskilt mycket initiativ utan mer av: Ja ja, vi förhandlar och sedan blir det som det blir. Visst kan vi gemensamt glädja oss åt en strategi, men det är snarare så att vi måste tänka på att om vi ska förändra staden och få en stad för 2000-talet eller det 21:a århundradet måste vi våga tänka om och inte se kyrktornen som allena saliggörande för stadens skyline.

Anförande nr 191

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Detta förklarar möjligen varför det på åtta år inte blev någon strategi från er sida, i och med att ni, om jag uttrycker mig lite försiktigt, inte är riktigt överens i synen på stadsbyggnad inom the artist formerly known as Alliansen.

Det gläder mig dock att du vill se staden utvecklas, för återigen: Vi har fantastiska möjligheter nu. Det jag ser är behovet av en strategi, att vi faktiskt kan styra inriktningen av det som händer och att vi inte är helt i marknadens händer utan att det är en kombination av politik och marknad, av medborgarintressen och marknadsintresse som styr planeringen.

Sedan tror jag inte att du, om du gör en undersökning bland stadens medborgare, kommer att få svaret ”passivitet” på frågan om vad som kännetecknar stadsbyggandet i Stockholm just nu.

Anförande nr 192

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Nej, man får säga att det händer väldigt mycket i staden just nu. Men det beror faktiskt på att Alliansen satte igång en kolossal massa projekt under den förra mandatperioden som nu kommer i uppfyllelse. Det är någonting som vi båda kan vara glada för – vi som vill utveckla staden. Jag tycker inte att man ska försöka bolla över något ansvar som en annan majoritet har tagit. Jag, som följde det hela från sideline, så att säga, kan inte påminna mig att det var så väldigt mycket initiativ eller progressiva tankar från oppositionen då, under förra mandatperioden, heller. Så samlad strategi nu och mera utveckling av staden – det tycker jag är framtiden.

Anförande nr 193

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nog för att jag är van att stå på majoritetssidan, men majoriteten är ju normalt på den där sidan i den här salen. Hur som helst är det så att i Alliansen är det Centerpartiet som har utmärkt sig som det alldeles klart mest extrema partiet när det gäller hur City egentligen inte ska utvecklas. Det handlar snarast om att förutsättningarna för City och för människor att leva och trivas raseras.

Det finns möjlighet att göra mycket nu när fastighetsägarna vill utveckla sina fastigheter, räntan är låg och man gärna gör investeringar. Men om man gör det enbart på fastighetsägarnas villkor eller på Centerpartiets villkor får vi precis det som Christina Linderholm säger: fastigheter som går långt upp över Stockholms skyline och som absolut inte innebär att vi får den prägel på Stockholms stad som vi har, nämligen ett lågmält och väldigt historiskt intressant Stockholm.

Anförande nr 194

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande! Jag tror nog att man kan kombinera de värden som Stockholm har, och som faktiskt jag tycker är viktiga också. Det är det jag menar med de olika årsringarna. Sedan tycker jag kanske inte att allting som finns i staden är vackert och måste bevaras bara för att det finns där. Jag tycker däremot att en utveckling med nya idéer, nya människor och en ny framtid också måste kunna uttryckas i stadens miljö och stadens byggnader och stadens sammanhang, och det är det vi vill jobba för.

Anförande nr 195

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Christina! Jag tycker ändå att vi är överens om att staden behöver en strategi på den här punkten. Men sedan kanske innehållet i strategin skiljer sig åt en del, vad vet jag? Vi får se när den kommer fram.

Höga hus, talas det om. Jag har sett att ni vill bygga ganska höga hus. Jag tycker på något sätt att detta karakteriserar hur ni på er sida ser på den här saken. Å ena sidan har vi ytterligheten där man inte vill göra någonting, å andra sidan har vi ytterligheten att man vill bygga extremt högt och bryta upp City helt och hållet. Jag tycker inte att diskussionen över huvud taget behöver vara svart eller vit. Den är till och med skadlig om den blir svart eller vit. Det handlar om att det finns otroligt många kulturvärden som skapar karaktär på City. Men det handlar också om att skapa möjligheter till förändring på ett bra sätt för att inte skapa stagnation. Det är såklart däremellan det svåra ligger, men det är också där vi måste vara för att utveckla City på ett bra sätt i Stockholm.

Anförande nr 196

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag tycker att det är jättebra om man vill spegla sig i Centerns idéer för hur vi vill forma staden och förhålla sig till det. Det känns bra och värdefullt. Jag vill också säga att vi jobbar mycket för att bygga en hållbar stad. En hållbar stad har många olika ingredienser. Framför allt ska det finnas både bostäder och arbetsplatser. Det ska finnas möjligheter att leva och trivas i olika delar av staden, och nu talar vi om City. Också där ska man kunna ha olika former av verksamhet, kanske både dag och natt. Men det ska ha ett högt värde och ett högt hållbarhetsvärde i staden. Det är det jag vill se i den framtida strategin för Stockholms City.

Anförande nr 197

M a g n u s N i l s s o n (S): Ordförande! Jag vill börja med att säga att det är kul att den här motionen har skickats in. Jag tycker att det är bra att man diskuterar stadens utseende och hur staden ska vara i framtiden. Det kanske inte heller är konstigt att det ofta dyker upp den sortens diskussioner, för vi bor verkligen i världens vackraste stad. Det är svårt att neka till det. Jag hade lyxen att få besöka Stockholm för första gången i livet i vuxen ålder. Jag är så pass mycket skåning att

jag inte ens hade varit här förrän jag flyttade hit. Det är slående att man kan promenera rundor i innerstaden och City, framför allt, men även i ytterområdena, och se hur otroligt vackert Stockholm är och hur fantastiska byggnader det finns.

Samtidigt tycker jag att städer, däribland även Stockholm, är platser som lite till sin natur är platser av förändring. Det finns inget givet utseende som kommer att vara för evigt, utan det är en plats som förändras och som ska tillåtas att göra det. Därför tycker jag att det är lite synd att motionären skriver sådant som att staden jäser okontrollerat. Jag vet inte om det är riktigt de orden jag skulle vilja använda för detta. Det finns faktiskt en plan. Precis som det har lyfts upp finns det ett uppdrag att ta ett helhetsgrepp. Det finns tankar på hur man ska se de byggnationer som pågår, hur de ska vägas in i varandra och hur vi ska kunna bygga en stad som håller ihop. Det tycker jag att man har tagit hänsyn till väldigt väl.

Med detta sagt kan vi inte ha en stad som inte tillåts sträcka på sig. Det måste en stad kunna få lov att göra. Även en stad måste kunna växa både på höjden och i omfång, och det tycker jag att även Stockholm ska kunna göra. Jag tycker tyvärr att motionären hamnar lite fel när man diskuterar frågan och förhåller sig lite väl skeptisk till förändringarna i staden och inte ser de saker som görs redan i dag. Jag tycker nog ändå att det arbete som pågår nu är fullt tillräckligt när det handlar om hur City och vår stad ska fortsätta att växa på både höjden och bredden.

Anförande nr 198

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande och fullmäktige! Tack, Magnus, för att du klarlade att det egentligen finns fler som är rätt extremt inställda till hur den här staden ska utvecklas och växa. Jag tror att var och en som tittar på hur Stockholms City har utvecklats under de senaste åren kan se precis det vi skriver i motionen: Olika fastigheter har växt på ett okontrollerat sätt.

Ditt borgarråd säger ju också i motionssvaret att också ni har saknat en plan för hur City ska utvecklas. Vilka hus kan byggas på med någon våning och vilka kan det inte? Vi saknar bostäder, och i relation kan sägas att det är mer än en miljon kvadratmeter kontorsyta som har tillkommit och runt 10 000 kvadratmeter bostäder. Dessa proportioner blir naturligtvis helt fel.

Anförande nr 199

M a g n u s N i l s s o n (S): Som jag sade alldeles nyss finns det ett uppdrag att ta ett helhetsgrepp som jag tycker är fullt tillräckligt, även om det alltid finns utrymme att diskutera hur man kan göra det ytterligare. Men jag tycker ändå att det är lite märkligt när det ständigt hamnar i detta hur man ska se på att det ska bli fler bostäder. Jag skulle vilja prova siffran 26 000. 26 000 bostäder var det som såldes under era år av allmännyttan. Det var de bostäder som såldes ut från allmännyttan. Om det är något som behöver göras och som vi faktiskt gör är det att bygga nya hyresrätter och nya bostäder. Jag ser inte riktigt att ni har möjligheten att komma med kritik om att vi inte bygger tillräckligt i City. Vi bygger över hela staden, även inkluderat City.

Anförande nr 200

E l i n O l s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholms innerstad, City, har fantastiska kvaliteter som har överlämnats till oss av tidigare

generationer. Det vi bygger i dag ska naturligtvis ha förutsättningar att bli morgondagens kulturmiljöskatter. Det är viktigt att den tillkommande byggnationen relaterar till sin omgivning liksom just det som Björn också har tryckt på här i sina anföranden: att vi möjliggör för fler bostäder i områden som är starkt präglade av kontor och verksamheter i dag. Det är viktigt med ögon på gatan; det är viktigt för tryggheten i City.

Från Miljöpartiets sida håller vi med Liberalerna, Lotta Edholm och Björn Ljung, när det gäller behovet av tydligare strategier. Vi tycker också att vi inom majoriteten har lagt fram ett sådant arbete, och vi börjar se resultatet av detta arbete. Samtidigt vill vi vara tydliga med att Stockholms innerstad kommer att förändras, för det är så städer fungerar. Lager på lager av olika tiders planeringsideal och arkitektoniska ideal sätter sin prägel. Det skapar nya möten mellan både gammalt och nytt och högt och lågt. Vi kan, och vi ska, styra utvecklingen på ett sådant sätt att det gagnar helheten och stockholmarna på allra bästa vis.

Det är dock inte genom att konservera Stockholms innerstad och City som vi tar kliv mot ett miljövänligt och modernt Stockholm. Det är genom att ge incitament för en hållbar utveckling som vi når det.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 201

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Stockholms City är stadens hjärta och kärna, hela stadens mötesplats och vardagsrum – i många fall vacker, storslagen och unik, dock alltid föränderlig. Den är föränderlig till sin funktion och karaktär och alltid i takt med samhällsutvecklingen och stockholmarnas behov och användning av staden som plats. Det är vad som kännetecknar Stockholm för mig.

Stockholm är dock mycket mer och något större än enbart City. Vi välkomnar oppositionens vilja att utveckla och ta ett helhetsgrepp om City. Vi har sett behovet av en sådan strategi och därför lagt ett sådant uppdrag i 2016 års budget, där exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har fått ett sådant uppdrag. Men Stockholm är fortfarande något mycket mer och större än enbart City. Det betyder att det finns fler värden, som Magnus och Roger Mogert var inne på. Det är fler värden, som inte enbart handlar om de kulturhistoriska värdena och skönhetsvärdena kring siktlinjer och takhöjd. Det är värden som handlar om utveckling.

Ibland kan jag bli skrämmd över att man har en sådan stadsbyggnadskonserverativ syn på Stockholm. Stockholm är till för alla, och om inte Stockholm får utvecklas blir det inte en plats för alla. Stockholm måste få sträcka på sig, som Magnus sade, både till bredd och höjd. Det hade varit roligt om Björn Ljung någon gång skulle kunna se hela staden och vilket behov som finns och som måste uppfyllas för att Stockholm ska kunna bli allas stad.

Med det sagt behövs kontorslokaler. Det behövs alla möjliga typer av utrymmen. Med det sagt betyder det också att Stockholm kan och ska knytas ihop till miljöer som ytterstaden, Skärholmen och andra stadsdelar. Om Stockholm inte får utvecklas blir det bara ett Stockholm för få och vissa.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 202

Malin Ericson (FI): Det är klart att det behövs en samlad syn på hur vi bygger i City. Det behövs en samlad syn på hur vi bygger i alla stadsdelar överallt. Det är klart att vi också behöver boende i City så att vi inte ska vara beroende av hotellgäster för att det ska finnas folk i stan efter klockan sju. Där instämmer jag med motionärerna.

Men till skillnad från Liberalerna ser inte vi att det finns något större problem med att bygga högt i just City. Det gjordes verkligen många omfattande misstag, för att använda en underdrift, när City omdanades – som det så vackert hette – på 60-talet. Men dessa misstag kan inte göras ogjorda genom att vi håller oss till de gamla husens, också de gamla rivna husens, skala. I City mer än någon annanstans kan vi vara fria att arbeta med andra höjder än i stenstaden, gärna förstås med bostadshus.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 203

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill understryka en sak: Vi ska inte göra samma misstag som gjordes under 50- och 60-talen när man planerade den så kallade Norrmalmsregleringen. Vi ska nämligen inte göra misstaget att vi vare sig river hus som inte behöver rivas – tullhuset, Freys hyrverk med flera 1870-talshus – eller tillåter staden att växa okontrollerat utan att vi själva säger vad vi egentligen vill med Stockholms innerstad.

Vi kan göra två jämförelser – Paris och London. London har begått misstaget att släppa fram skyskrapor och höga hus lite varstans i sin historiska citykärna. Paris har gjort det motsatta. Låt dessa hus i stället finnas utanför den historiska citykärnan! Vi i Liberalerna menar att det snarare är Paris som vi ska efterlikna. Dess stadsplanering har alltid varit ett föredöme för många länder. Vi ska inte efterlikna London och dess City som ur denna synvinkel är ganska misslyckat.

Det vi behöver i City är definitivt bostäder. Det kan vi få i City om vi från Stockholms stad, som har det så kallade planmonopolet, ställer detta som krav på de fastighetsägare som ska utveckla sina bostäder. Visst ska vi utveckla staden och City, men vi ska göra det ordnat, och vi ska ha en ordning där vi vet vad det är som ska bli hur högt och när. Samtidigt ska vi ha in många bostäder i detta. Det är med bostäder som en stad blir levande, och då handlar det inte om några radhus eller så på ett kontorshustak. Det kan i och för sig vara bra, men det handlar om bostäder där man går in i en port från gatan och sedan befinner sig någonstans i ett hus där det lyser i fönstren. Ni vet hur ett vanligt bostadshus ser ut. Det är det vi behöver i City.

Till det behövs egentligen en enda sak, som är det allra viktigaste. Det är att Stockholms stad kan stå upp och säga: Vi behöver bostäder i City, och vi behöver fler bostäder i City än de ynka promille som nu byggs. Det är helt enkelt så som vi har sagt nu i många år från Liberalerna: Ska vi bygga mycket måste vi bygga bra. En bra stad och ett bra Stockholm City innebär att vi bygger betydligt fler bostäder och att vi inte låter fastigheterna rusa i höjden utan hänsyn till Stockholms traditionella och historiska kärna.

Därför bifall till Liberalernas motion!

Anförande nr 204

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag begärde egentligen replik mest för att få säga att man i Paris har ett ganska högt torn ganska centralt i staden. Det är lite högre än kyrktornet.

Nåväl – jag delar mycket av det du säger. Man måste veta vad man gör. Man måste veta vad man vill. Om man inte står för någonting går man på vad som helst, som ungdomarna säger. Men jag måste ändå säga att det vore ett enormt misstag att inte utnyttja den historiska chans vi har i dag att förbättra City. Det finns många funktioner som är dåliga i City. Det är många gator som inte fungerar och torg som är centralt belägna men som inte fungerar. Det finns en enorm möjlighet. Om vi blir alltför försiktiga kommer vi att försitta chansen att lämna efter oss ett bättre, vitalare och vackrare City. Det vore ett stort misstag.

Anförande nr 205

B j ö r n L j u n g (L): Det jag gläder mig mest åt i debatten är att Roger Mogert – om uttrycket tillåts – har nykrat till lite grann i frågan. Vi står ganska nära varandra. Vi kommer inte att lämna dig någon ro i alla fall. Men sakfrågan handlar om att när vi ska göra så här stora förändringar måste de göras genomtänka. När det gäller det som du själv tar upp, nämligen torg, finns ett beslut som fattats för att ett torg ska bli levande och trevligt. Sedan fattar ni ett beslut om att höja ett hus så att detta torg skuggas när det är soliga timmar. Det är inte särskilt smart. Det finns dess värre många sådana exempel.

Skälet till det är att det inte finns något helhetsgrepp. Precis som jag sade i ett tidigare anförande ska vi ta till vara chansen när fastighetsägarna nu vill investera. Men vi ska också ta vårt ansvar för kommande generationer, ställa krav och fylla City med de bostäder som försvann i Norrmalmsregleringen och Klararivningarna.

Anförande nr 206

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande och Björn Ljung! Ni vill inte höja husen. Det ska vara ungefär den nivå som det är i dag. Jag tycker att jämförelsen med Paris är ganska dålig. Det finns många andra kvaliteter som både Stockholm och Paris har utan att man ska behöva jämföra dem och diskutera Eiffeltornet.

Ni vill inte höja husen, men ni ska ha in mer bostäder i City. Jag undrar: Ska man slänga ut verksamheter? Ska vi ta tillbaka hus från andra ägare? Hur har du tänkt att det ska gå till? Vi vill bygga högt, tätt och kollektivtrafiknära. Det är ingen hemlighet. Vi vill också bygga igen de hål som finns, typ Klarastaden och Valhallavägen. Men ni vill inte göra någonting, och ändå ska fler människor och mer bostäder in i Stockholms City. Jag får inte ihop det, Björn Ljung.

Anförande nr 207

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Centern är, som alla hör, det parti som är absolut mest extremt i de här frågorna. Jag hörde att också FI tycker ungefär likadant: att man kan bygga lite hur som helst i City. I stället för att man tar till vara fastighetsägarnas intresse för att utveckla City på ett klokt,

genomförbart och planerat sätt vill ni att vilda västern ska råda. Jag tror inte att stockholmarna vill det.

Vi bor i en stad som ligger på samma breddgrad som norra Sibirien. New York ligger på Roms breddgrad. Om man nu ska tala om höga hus är de inte särskilt trevliga och ger inte något särskilt trevligt mikroklimat här i Stockholm. Om man ska bygga mycket får man ut mer yta i kvartersstruktur än med höga hus. Det finns vetenskapligt bevisat. Centern ska nog både läsa på vetenskapen och kanske fundera på vilken roll man egentligen ska ta i en stad som behöver utvecklas och inte avvecklas.

Anförande nr 208

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Björn Ljung! Du säger här att vi måste säga vad vi vill med Stockholms innerstad. Det är ju just det som vi gör i citystrategin. Det handlar om byggnadshöjder och allt sådant som vi talade om tidigare, så jag vet inte riktigt vad du menar. Vi besvarar din motion, och ganska mycket av det som du efterfrågar gör vi redan. Jag vill bara veta lite mer hur du tänker.

Ni gjorde däremot inte detta, och du står här uppe och pratar som om ingenting ska förändras i Stockholms innerstad. Det handlar om att inte se det hela som svart eller vitt. Saker och ting kommer att förändras, och saker och ting kommer också att behöva bevaras. Det handlar om att göra det bästa av den situation som råder.

Anförande nr 209

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Sebastian Wiklund från Vänstern står nu och dribblar bort korten för stockholmarna. Sanningen är att Vänstern har röstat för alla dessa helt oplanerade höjningar av husbyggen i Stockholms innerstad. Jag har aldrig påstått att Stockholms innerstad inte ska utvecklas. Jag har sagt i vartenda inlägg och varenda replik att vi ska ta fastighetsägarnas intresse till vara. Men vi ska ställa krav på fler bostäder. Vi ska ha en planering för Stockholm Citys utveckling. Liberalerna har arbetet för detta under alla år – också under alliansåren. Det finns i alla protokoll. Du och jag har suttit i samma nämnd, Sebastian, så du vet det.

Ni har dock röstat för höjningar av husen i City, och ni har röstat för rivningar av kulturhistoriskt värdefulla hus från 1870-talet i Stockholms innerstad och citynära kvarter. Det är sanningen, Sebastian.

Anförande nr 210

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Majoriteten har nu givit uppdrag i budgeten att ta tag i frågan. Ett program och en strategi för City är på väg fram. Det är utmärkt. Det behövs ett helhetsgrepp, och Miljöpartiet förväntar sig mycket av detta program och denna strategi.

Skönhetsrådet har yttrat sig rikligt i frågan och har i mångt och mycket rätt. Det är bra att det med modern 3D-teknik i dag går mycket bra att få en bra överblick och en vy för hur nya byggnader påverkar City och hur de ter sig. Det är utmärkt. Det blir som sagt bra med den nya strategin där vi får en helhetssyn över detta.

För övrigt tycker Miljöpartiet att avkontorisering som princip är helt rätt. Fler bostäder, särskilt i hus där det tidigare har varit bostäder, är utmärkt. Vi ser exempel

på det i dag i citykärnan där det omvandlas tillbaka till bostäder. Det är tacknämligt, utöver de tillägg som vi har lyckats förhandla in.

Med detta vill vi yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 23 Stadsodling (Utl. 2016:62)

Anförande nr 211

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter! Det är riktigt bra att Stadsledningskontoret och stadens övriga remitterande förvaltningar ställer sig positiva till stadsodling. Precis som det görs i motionen pekar många på värdet av såväl de ekologiska och klimatomfattiga fördelarna som de sociala.

I dag finns, precis som borgarrådet Mogert och förvaltningar pekar på, ett stort antal strukturdokument och strategier inom staden för att arbeta med stadsodling. Men just detta är också en utmaning som vi ser skulle kunna göras betydligt enklare. Alltför många strategier och dokument riskerar nämligen att göra processen otydlig. Det vore därför bra att förtydliga strategierna i de allra mest centrala dokumenten för ändamålet, nämligen Vision för City under kapitel 6 som handlar om ett grönare City och i tillägget till stadens översiktsplan, den gröna promenadstaden.

Jag yrkar bifall till Moderaternas motion.

Anförande nr 212

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skulle kunna börja med att säga någonting syrligt om att Moderaterna äntligen har hittat Centerpartiets penna, men man får väl konstatera att när andra partier driver ens hjärtefrågor ska man bara vara glad och inse att ens politiska idéer har fått fäste.

Centerpartiet har länge drivit på för att staden ska satsa stort på stadsodling. Stadsodling är ett bra sätt att ta till vara initiativ som kommer från boende, föreningsliv och näringsliv. Stadsodling är oftast det enklaste sättet att lyfta stadsmiljön och det kanske tydligaste exemplet på medborgarstyrd stadsmiljöutveckling. Stadsodling är också ett ypperligt sätt att enligt wasted-space-principen få liv i stadens döda ytor.

Stockholms tak är sedan länge en outnyttjad resurs. Ni har hört mig säga det här många gånger förut. Gröna tak och odling på tak är inte bara bra för rekreativa syften och ett trevligt inslag i stadsbilden; gröna tak är också en del i lösningen på vår dagvattenhantering då taken kan suga upp regn och fördröja flödet till vattenledningsnätet. På samma sätt kan odlingslotter bidra till att vattnet kan tas om hand på plats. Stadsodling kan utgöra en viktig ekosystemtjänst.

Att göra som föreslås i motionen och ta fram ytterligare en strategi kan man kanske ifrågasätta. Men jag och Centerpartiet tycker inte att det räcker att ställa fram några pallkragar som stockholmarna kan odla i. Sanningen att säga kryllar det inte av gröna väggar och tak i Stockholm även om detta var någonting som vi drev hårt under förra mandatperioden. Det här är det som är svårt i vår stad.

Vi måste komma till action. Hur får vi detta att hända i vår stad? Det står i våra styrdokument, och vi tycker detta. Men det kommer liksom inte loss på den här punkten.

Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och bifall till motionen.

Anförande nr 213

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag vill bara påminna om att vi, när jag hade ansvar för de här frågorna, hade en balkongtävling som var väldigt uppskattad av stockholmarna. Jag tycker att det vore trevligt om stadens nuvarande majoritet också kunde fundera lite grann på hur de stockholmare som har balkonger kan bidra till ett grönare Stockholm utöver att man naturligtvis kan ha gröna tak, som vi ju också införde på många ställen runt om i staden – kanske framför allt i nya områden.

Detta är bara en liten påminnelse om att det hände saker även från moderat håll tidigare.

Anförande nr 214

J o n a s N a d d e b o (C): Jag får väl tacka Ulla för att hon påminde mig om vad som hände under vår tid vid makten. Men jag är inte riktigt lika nöjd som Ulla. Det är jättebra att vi kunde ha en balkongtävling, men enligt mitt synsätt är vi ändå fortfarande lite kvar vid pallkragen när vi talar om att odla på sin balkong. Det är inte speciellt innovativt, och det är inte jättenytt att man har mycket blommor och växter på sina balkonger. Jag talar om att det här skulle kunna utgöra en ekosystemtjänst. Då talar vi om att vi på bredden måste jobba för att få fler gröna tak och fler gröna väggar.

Jag vet att vi i nybyggnadsområden har kunnat göra så här, men jag tror att det finns många fler platser i staden som skulle vara ytterligt lämpade för att fylla en död yta med mer växtlighet. Det handlar om att göra en trevligare stad och samtidigt bidra till fler ekosystemtjänster.

Anförande nr 215

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Det här var en trevlig motion! Vi från majoriteten och Miljöpartiet vill också peka på det viktiga arbete som sker i stadsdelarna med bland annat brukaravtal, diverse odlingar och en god ekologisk skötsel av parker och naturreservat. Det är synnerligen viktigt för ekosystemtjänster. Vi vill också betona vikten av befintliga kolonistugor och kolonilottsområden. Vi kan väl hjälpas åt att värna och utveckla även dessa.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 216

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag måste säga att det är roligt med stadsbyggnadsmotioner. Det är kul att se er i C, L och M ”battla” om vems fel det var att ingenting hände på åtta år. Det här måste vi göra om – skriv gärna fler motioner!

Nåväl, även detta är, precis som Cecilia sade, en sympatisk motion. Det är inte bara så som någon sade här från Moderaterna – att förvaltningarna har ställt sig positiva. De har också ett uppdrag att jobba med frågan. Det är ett budgetuppdrag i den innevarande budgeten. Det finns många goda skäl till urban odling. Vi har en lång tradition i Stockholm av urban odling från koloniträdgårdsrörelsen och framåt. Det är som sagt därför uppdraget att fortsätta att jobba med de här frågorna finns.

Det tydliggörs ganska noggrant i motionssvaret, skulle jag vilja påstå, vilken typ av dokument vi de facto redan har i dag. Vi har därför landat i att vi inte behöver fler

dokument. Det är inte där bristen är. Jag delar intentionen, och jag tycker att det är en sympatisk vilja. Men vi kommer inte vidare med ytterligare ett dokument, helt enkelt. Det krävs åtgärder.

Anförande nr 217

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Också vi tycker att det här är en bra motion. Stadsodling är bra både för miljön och för stadslivet. Därför vill också vi ställa oss bakom motionen och yrka bifall till den.

Anförande nr 218

Elin Olsson (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har uttryckt detta direkt till Moderaterna tidigare, men jag vill göra det även härifrån och uttrycka min glädje över att ni driver på för mer stadsodling. Det finns, precis som ni skriver i motionen, både stora sociala och ekonomiska vinster att hämta hem när det gäller stadsodling. Jag tycker att det är bra att ni också ser det här.

Som Roger Mogert nyligen nämnde finns det ett uppdrag till både stadsdelsnämnder och bostadsbolag att arbeta med att underlätta urban odling. Jag skulle kunna tala mig varm och länge om alla fördelar som detta har. Jag kan också varmt rekommendera ett besök hos Cleantech i Högdalen där projektet Grön lots lyfter fram och stöder utbyte och idéer kring detta växande affärsområde.

Att efterfråga gröna tak samtidigt som Moderaterna vill bebygga hela Årstaskogen och andra viktiga gröna lungor i Stockholm ser jag dock som delvis provocerande. Vi löser inte de stora hållbarhetsutmaningarna enbart genom gröna tak. Det är naturligtvis en viktig ingrediens, men den strategiska stora stadsgrönskan är också viktig att värna. Det krävs ett gemensamt och långsiktigt ansvarstagande för en hållbar utveckling av Stockholms gröna miljöer. Stockholm är en grön stad, och det är ett värde som vi behöver förstärka och utveckla samtidigt som vi skapar plats för mycket bostäder.

Utan sammanhållna riktlinjer och strategier som är genomgående för stadens planering och utveckling kommer det att halta. Vi tror inte att det räcker med att bara pynta med stadsodlingar, som Moderaterna verkar tro. Här behöver vi ha ett helhetstänk där detta är en viktig pusselbit i ekosystemtjänster i staden. Det behövs tydligare riktlinjer och styrning kring de här frågorna. Det är någonting som vi ser fram emot nu i och med det uppdrag som Stadsledningskontoret och kommunstyrelsen har haft att samordna styrning och finansieringslösningar vad gäller grönstrukturen. Det handlar också om att, som stadsbyggnadskontoret gör, inarbeta den gröna promenadstaden i vår översiktsplan Promenadstaden. Det är någonting jag hoppas att vi kommer att tala mycket mer om här under hösten. Jag ser naturligtvis att stadsodling har sin givna roll och plats i detta.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 219

Sebastian Wiklund (V): Jag skulle också vilja instämma i att detta är en bra motion. Men det görs alltså mycket när det handlar om grönska i de urbana miljöerna. För att nämna några saker är odlingar på tak självfallet någonting som man kan titta vidare på i samband med att staden blir allt tätare. Det är bra. När vi

håller på med dagvattenhantering, som kommer att bli allt vanligare i staden, är också detta någonting man kan arbeta med i de gröna strukturerna. Kolonilotter är någonting som vi alltid har haft i staden. Vi ska stimulera det och se till att det finns kvar. Det har också otroligt viktiga sociala funktioner som man inte ska glömma, men det kanske är vanligare i ytterstaden. Ekosystemtjänster är någonting som vi nu har implementerat i Stockholm i stadsbyggnadsnämnden. Grönytefaktor är också en viktig sak. Sist men inte minst har vi grönstrukturfrågorna, som Stadsledningskontoret håller på att se över, för hur vi kan styra för bättre kvalitet i våra parker.

Anförande nr 220

B j ö r n L j u n g (L): Liberalerna yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.